

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-12/19-09/45

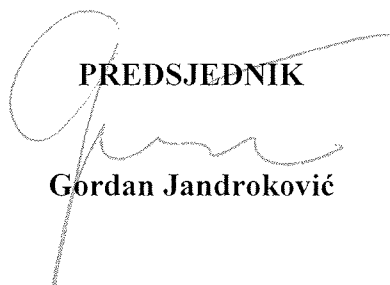
URBROJ: 65-19-02

Zagreb, 22. srpnja 2019.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem ***Godišnje izvješće Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga za 2018. godinu***, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora sukladno odredbi članka 21. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga ("Narodne novine", broj 140/05, 154/11 i 12/12), dostavila Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, aktom od 19. srpnja 2019. godine.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

KLASA: 023-09/19-01/01
URBROJ: 326-01-80-81-19-2
Zagreb, 19. srpnja 2019.

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno:	19-07-2019		
Klasifikacijski oznaka	Org. jed.		
023-12/19-09/45	65		
Uredbeni broj	Pril.	Vrij.	
56-19-04	SP/S	CO	

Hrvatski sabor
n/r g. Gordan Jandroković, predsjednik Hrvatskog sabora
Trg svetog Marka 6
10000 Zagreb

PREDMET: Godišnje izvješće Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga za 2018. godinu - dostavlja se

Poštovani gospodine Jandroković,

u skladu s odredbom članka 21. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (NN, br. 140/05 i 12/12), Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga dužna je jednom godišnje, za proteklu kalendarsku godinu, podnijeti Vladi Republike Hrvatske i Hrvatskom saboru izvješće o svom radu i stanju financijskih institucija i tržišta koji ulaze u njezin djelokrug i nadležnost. Postupajući u skladu s navedenom odredbom, u prilogu Vam dostavljamo Godišnje izvješće Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga za 2018. godinu.

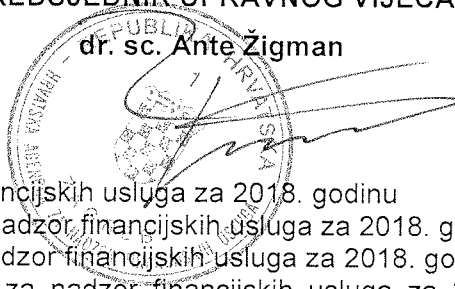
U skladu s člankom 215. Poslovnika Hrvatskog sabora (NN, br. 81/13, 113/16, 69/17 i 29/18) u prilogu Vam dostavljamo Sažetak Godišnjeg izvješća Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga za 2018. godinu.

U skladu s člankom 12. Uredbe o sastavljanju i predaji Izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila (NN, br. 78/11, 106/12, 130/13, 19/15 i 119/15) u prilogu dostavljamo i Izjavu o fiskalnoj odgovornosti za 2018. godinu.

S poštovanjem,

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA

dr. sc. Ante Žigman

Prilozi:

1. Godišnje izvješće Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga za 2018. godinu
2. Sažetak Godišnjeg izvješća Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga za 2018. godinu
3. CD s Godišnjim izvješćem Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga za 2018. godinu i Sažetkom Godišnjeg izvješća Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga za 2018. godinu
4. Izjava o fiskalnoj odgovornosti s prilogima 2.b i 5

GODIŠNJE IZVJEŠĆE

2018.

**HRVATSKA AGENCIJA ZA
NADZOR FINANCIJSKIH USLUGA**

HANFA

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
Franje Račkoga 6, 10000 Zagreb
www.hanfa.hr
Telefon: +385 1 6173 200
Telefax: +385 1 4811 406
Grafička priprema: D.S.M.-grafika d.o.o., Zagreb

ISSN 1846-6362

Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor.

Sadržaj

Uvodna riječ

1. Hanfa u brojevima	9
Subjekti nadzora	10
Financijska slika	10
Važni datumi u 2018.	11
Istaknute aktivnosti	12
Vizija, misija i ciljevi Hanfe	13
2. Kretanja u sektoru financijskih usluga	14
2.1. Tržište kapitala	15
2.2. Pružatelji investicijskih usluga	16
2.3. Investicijski fondovi	19
2.4. Mirovinski fondovi i mirovinsko osiguravajuće društvo	22
2.5. Društva za osiguranje	24
2.6. Leasing društva	26
2.7. Faktoring društva	27
3. Nadzorne aktivnosti	29
3.1. Tržište kapitala	30
3.1.1. Nadzor infrastrukture tržišta kapitala	30
3.1.2. Nadzor izdavatelja	31
3.2. Investicijska društva	32
3.2.1. Neposredni nadzor	32
3.2.2. Posredni nadzor	32
3.3. Mirovinski i investicijski fondovi i društva za upravljanje	33
3.3.1. Neposredni nadzor	33
3.3.2. Posredni nadzor	33
3.4. Društva za osiguranje	34
3.4.1. Neposredni nadzor	34
3.4.2. Posredni nadzor	35
3.5. Leasing društva	37
3.5.1. Neposredni nadzor	37
3.5.2. Posredni nadzor	37
3.6. Faktoring društva	37
3.6.1. Neposredni nadzor	37
3.6.2. Posredni nadzor	38
4. Normativne aktivnosti	39
4.1. Tržište kapitala	41
4.1.1. Zakonodavne aktivnosti – usklađenje s paketom propisa MiFID II	41

4.1.2. Podzakonski propisi	42
4.1.3. Ostale regulatorne aktivnosti	43
4.2. Investicijski fondovi	43
4.2.1. Zakonodavne aktivnosti – stupanje na snagu novog Zakona o alternativnim investicijskim fondovima	43
4.2.2. Zakon o provedbi Uredbe o novčanim fondovima	44
4.2.3. Podzakonski propisi	44
4.3. Mirovinski sustav i mirovinski fondovi	44
4.3.1. Zakonodavne aktivnosti – daljnje unaprjeđenje regulative o mirovinskim fondovima	44
4.3.2. Podzakonski propisi	45
4.4. Mirovinska osiguravajuća društva	45
4.4.1. Zakonodavne aktivnosti – dvije izmjene i dopune Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima	45
4.4.2. Podzakonski propisi	46
4.5. Tržište osiguranja	46
4.5.1. Zakonodavne aktivnosti – usklađenje s Direktivom o distribuciji osiguranja	46
4.5.2. Podzakonski propisi	48
4.5.3. Ostale regulatorne aktivnosti	48
4.6. Tržište leasinga i faktoringa	48
4.6.1. Podzakonski propisi	48
4.7. Ostalo	49
4.7.1. Zakonodavne aktivnosti	49
5. Licenciranje i edukacija	50
5.1. Licenciranje	51
5.1.1. Tržište kapitala	51
5.1.2. Društva za upravljanje investicijskim fondovima i investicijski fondovi	53
5.1.3. Mirovinska društva i mirovinski fondovi	54
5.1.4. Mirovinska osiguravajuća društva	54
5.1.5. Tržište osiguranja	54
5.1.6. Leasing društva	55
5.1.7. Faktoring društva	55
5.2. Ispiti i edukacija	56
5.2.1. Ispiti za brokere, investicijske savjetnike i ovlaštene upravitelje mirovinskih osiguravajućih društava	56
5.2.2. Ispiti za zastupnike i posrednike u osiguranju i/ili reosiguranju	57
5.2.3. Edukacija u suradnji sa Zagrebačkom burzom i Središnjim klirinškim depozitarnim društvom	57
6. Zaštita potrošača i unaprjeđenje financijske pismenosti	58
6.1. Podizanje razine financijske pismenosti	59
6.2. Internetska stranica Hanfe kao izvor korisnih informacija povezanih s financijama	60
6.3. Zaštita potrošača	60
6.4. Pristup informacijama	62

7. Međunarodna suradnja	63
7.1. Sudjelovanje u radu nadzornih tijela i udruženja	65
7.1.1. ESMA – Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržište kapitala	65
7.1.2. EIOPA – Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje	65
7.1.3. EBA – Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo	66
7.1.4. ESRB – Europski odbor za sistemske rizike	66
7.1.5. IAIS – Međunarodno udruženje nadzornih tijela u osiguranju	66
7.1.6. IOPS – Međunarodna organizacija nadzornih tijela za mirovinske sustave	66
7.1.7. IOSCO – Međunarodna organizacija komisija za vrijednosne papire	67
7.2. Sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma i međunarodne mjere ograničavanja	67
7.3. Tehnička međunarodna suradnja i razmjena informacija	67
7.4. Jačanje kapaciteta Hanfe kroz program potpore strukturnim reformama	68
8. Sudski postupci	69
8.1. Prekršajni postupci	70
8.1.1. Tržište kapitala	71
8.1.2. Investicijski i mirovinski fondovi	71
8.1.3. Tržište osiguranja	72
8.2. Upravni sporovi	72
8.3. Kaznene prijave	72
8.4. Postupci radi naplate potraživanja	72
9. Poslovanje Hanfe	74
9.1. Unutrašnji ustroj i ljudski resursi	75
9.2. Provođenje unutarnje revizije poslovanja	77
9.3. Informacijska sigurnost Hanfe	77
9.4. Financijsko poslovanje Hanfe	78
9.4.1. Prihodi	79
9.4.2. Rashodi	80
10. Statistički pregled industrija	82
Investicijski fondovi	83
Otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom – UCITS	83
Alternativni investicijski fondovi – AIF	84
Investicijska društva	84
Mirovinski fondovi	85
Obvezni mirovinski fondovi	85
Otvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi	86
Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi	86
Društva za osiguranje	87
Leasing društva	88
Factoring društva	88

11. Dodaci	89
Dodatak 1: Popis pravilnika donesenih u 2018.	90
Dodatak 2: Sudjelovanje zaposlenika Hanfe u odborima europskih i svjetskih nadzornih tijela	92
Dodatak 3: Financijska izvješća Hanfe	94
12. Popis tablica	105
13. Popis slika	107
14. Kratice	109

Uvodna riječ

Hrvatski sabor dao je 2018. godine povjerenje mojem timu i meni da u sljedećem mandatnom razdoblju osiguramo dosljedan, transparentan i učinkovit nadzor te nesmetano funkcioniranje tržišta financijskih usluga, koje u ovom trenutku čini gotovo 32 % financijskog tržišta Republike Hrvatske.

Dinamičnost je, kao glavno obilježje tržišta financijskih usluga, i tijekom 2018. pred nadzorno tijelo postavila niz izazova, koje je Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: Hanfa) uspješno savladala. Hanfa je svojim aktivnostima, ponajprije nadzornim i normativnim, na svim segmentima tržišta poduzela mjere kako bi doprinijela očuvanju stabilnosti financijskog sustava Republike Hrvatske i time osigurala preduvjete održivoga gospodarskog napretka.

Protjeku godinu obilježio je i početak primjene novog Zakona o tržištu kapitala¹ (dalje u tekstu: ZTK), koji daje nove ovlasti Hanfi u dijelu nadzora financijskih izvještaja izdavatelja, a čime se želi dodatno osnažiti povjerenje između ulagatelja i izdavatelja te unaprijediti korporativna kultura. Usto, navedenim se zakonom detaljnije regulira zlouporaba tržišta te trgovanje i namira vrijednosnih papira te traži ispunjenje dodatnih zahtjeva za tržišnu infrastrukturu i pružatelje usluga na tržištu. O važnosti i utjecaju tog zakona na tržište financijskih usluga govori podatak kako iz njega proizlazi obveza donošenja oko 80 podzakonskih akata i pravilnika, većinu kojih smo dovršili upravo u 2018. godini.

Značajne zakonske izmjene uvedene su tijekom 2018. godine i u sektor osiguranja stupanjem na snagu Direktive o distribuciji osiguranja² (dalje u tekstu: IDD), koja je promijenila poslove distribucije, sustav razvoja i upravljanja proizvodima te profesionalizam prodajnih mreža. Navedeno je utjecalo na generiranje dodatnih zahtjeva ne samo za pružatelje tih usluga već i za Hanfu kao regulatora spomenutog tržišta. To je prije svega uključivalo pravovremenu i adekvatnu implementaciju IDD-a u hrvatsku regulativu, a poslije i njezinu provedbu.

Što se tiče factoring društava, pokrenuli smo niz inicijativa usmjerenih k podizanju standarda u njihovu poslovanju i time prevenirali novu materijalizaciju rizika na tom dijelu tržišta.

Zakonske izmjene tijekom 2018. godine nisu zaobišle ni, veličinom najznačajniji, sektor mirovinskih fondova, gdje je novim paketom zakona koji reguliraju to područje otvoren dodatan ulagački prostor mirovinskim fondovima za značajnije investiranje u projekte s potencijalno višim prinosima, smanjene su naknade društava za upravljanje mirovinskim fondovima te je postroženo upravljanje rizicima. Osnajivanje i stabilnost mirovinskog sustava nije moguće ostvariti bez kontinuiranih napora usmjerenih prema podizanju osviještenosti i informiranosti građana o mirovinskom sustavu i potrebi mirovinske štednje. Stoga veliku važnost pridajemo aktivnostima povezanim s jačanjem financijske pismenosti, koje kroz cijelu godinu provodimo samostalno ili u suradnji s drugim tijelima i institucijama.

Uz gotovo inherentnu dinamičnost tržišta financijskih usluga, raznolikost te sve veća složenost i među-povezanost financijskih tržišta, usluga i proizvoda koje regulira i nadzire Hanfa predstavljaju značajan izazov u ostvarivanju naših ciljeva. U tom smo kontekstu značajne napore i aktivnosti usmjerili na praćenje i sudjelovanje u radu europskih nadzornih tijela tržišta financijskih usluga u makrobonitetnom segmentu - Europskog odbora za sistemске rizike (dalje u tekstu: ESRB) te mikrobonitetnom segmentu - Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržište kapitala (dalje u tekstu: ESMA) te Europskog nadzornog tijela za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje (dalje u tekstu: EIOPA). Mojim izborom za člana Povjerenstva za posredovanje EIOPA-e, čija je zadaća nepristrano posredovanje u rješavanju

---

1 NN, br. 65/18

2 Direktiva (EU) 2016/97 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. siječnja 2016. o distribuciji osiguranja, SL L 26

sporova između nacionalnih nadležnih tijela, angažman na pitanjima regulacije i nadzora tržišta financijskih usluga Europske unije dodatno će se intenzivirati. U cilju razvoja i implementacije najboljih načela i standarda nadzora tržišta financijskih usluga, u 2018. smo fokus usmjerili i na suradnju s regulatorima izvan Europske unije pa je krajem 2018. Hanfa postala punopravni član Međunarodnog udruženja nadzornih tijela u osiguranju (dalje u tekstu: IAIS-a) i to kao član CEET regije (srednje i istočne Europe i Zakavkazja), od čijih sam članova izabran za predstavnika regije u Izvršnom odboru IAIS-a. Suradnju s europskim i drugim međunarodnim organizacijama nadležnih tijela za tržište financijskih usluga nastavit ćemo produbljivati i intenzivirati u narednom razdoblju. Ostvarivanju tog cilja, kao i osiguranju integriranog praćenja ranjivosti i rizika financijskog sektora te proaktivnog i efikasnog nadzora svih segmenata tržišta financijskih usluga uz istodobno veću zaštitu potrošača, pridonijet će i reorganizacija strukture Hanfe koju smo proveli tijekom 2018., a čime smo organizacijski i kadrovski ojačali sadašnji tim.

Ovo godišnje izvješće Hanfe stoga nije samo presjek našeg rada u prošloj godini, već je i pogled u budućnost, koja nosi izazove u vidu jačanja prekograničnog pružanja usluga u kontekstu razvoja jedinstvenog europskog financijskog tržišta, koje intenzivno prolazi kroz proces digitalne transformacije, a u kojoj će Hanfa nastaviti, u okviru svojih nadležnosti, prilagođavati svoje aktivnosti i doprinosti očuvanju stabilnosti financijskog sustava Republike Hrvatske.

dr. sc. Ante Žigman
predsjednik Upravnog vijeća

Hanfa u brojevima

1. Hanfa u brojevima

Subjekti nadzora

41 mirovinski fond	5 društava za upravljanje mirovinskim fondovima	131 investicijski fond
20 društava za upravljanje investicijskim fondovima	18 društava za osiguranje	7 investicijskih društava
16 leasing društava	7 faktoring društava	1 mirovinsko osiguravajuće društvo
REGOS	Zagrebačka burza	SKDD
izdavatelji, brokери, investicijski savjetnici, vezani zastupnici, zastupnici i posrednici u osiguranju i reosiguranju		

Financijska slika

 103,3 mlrd. HRK neto imovina mirovinskih fondova	 22,6 mlrd. HRK neto imovina investicijskih fondova	 9,9 mlrd. HRK zaračunate bruto premije društava za osiguranje	 0,1 mlrd. HRK ukupna aktiva investicijskih društava
 19,5 mlrd. HRK ukupna aktiva leasing društava	 1,4 mlrd. HRK ukupna aktiva faktoring društava	 233,5 mlrd. HRK tržišna kapitalizacija Zagrebačke burze	 409,2 mlrd. HRK tržišna vrijednost vrijednosnih papira u depozitoriju

Važni datumi u 2018.

-
- 1. 2. 2018.** Hrvatski sabor imenovao novo Upravno vijeće Hanfe
-
- 1. 3. 2018.** naložena obustava trgovanja dionicama društva Agrokora
-
- 10. 3. 2018.** stupanje na snagu novog Zakona o alternativnim investicijskim fondovima
-
- 5. 4. 2018.** stupanje na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim mirovinskim fondovima i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima
-
- 7. 5. 2018.** društvo za osiguranje Erste osiguranje Vienna Insurance Group d.d. pripojeno je društvu za osiguranje Wiener osiguranje Vienna Insurance Group d.d.
-
- 2. 7. 2018.** društvo za osiguranje CROATIA osiguranje kredita d.d. pripojeno je društvu za osiguranje CROATIA osiguranje d.d.
-
- 4. 7. 2018.** na ročištu vjerovnika izglasana nagodba vjerovnika u postupku izvanredne uprave nad društvom Agrokor d.d.
-
- 6. 7. 2018.** Hrvatski sabor usvojio novi Zakon o tržištu kapitala
-
- 1. 10. 2018.** ukinuto CE Enter tržište, kojim upravlja Zagrebačka burza d.d.
-
- 4. 10. 2018.** stupanje na snagu Pravilnika o kriterijima i načinu upravljanja rizicima faktoring društava
-
- 5. 11. 2018.** preseljenje na novu adresu i reorganizacija
-
- 28. 11. 2018.** Zagrebačka burza d.d. donijela odluku o prijemu prvog izdavatelja u trgovinu na Progress tržište
-
- 3. 12. 2018.** Hrvatski sabor usvojio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju
-
- 7. 12. 2018.** Hrvatski sabor usvojio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obaveznim mirovinskim fondovima te Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim mirovinskim fondovima
-

Istaknute aktivnosti

48

Provedeni nadzori rezultirali su sa 48 zapisnika kojima su utvrđene nepravilnosti te 15 rješenja kojima se nalaže ispravljanje utvrđenih nepravilnosti i nezakornosti

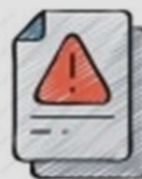

66

Održano je 66 sjednica Upravnog vijeća, na kojima je doneseno 1.056 odluka

7

Objavljeno 7 upozorenja za javnost u vezi s neovlaštenim obavljanjem usluga s ciljem zaštite prava i interesa ulagatelja

67

Doneseno 67 pravilnika, kojima se dodatno reguliraju zakonske odredbe

78

Na temelju položenih ispita licence dobilo 9 brokera i 69 investicijskih savjetnika

750

750 učenika i studenata na predavanjima Hanfe u prostorima Hanfe i izvan njih

>500

Više od 500 učenika i studenata na održanim predavanjima u sklopu aktivnosti podizanja razine financijske pismenosti

>600

Otvoren LinkedIn profil, koji je na kraju godine imao više od 600 pratitelja

276.880

Internet stranica hanfa.hr imala je u 2018. godini 276.880 posjeta

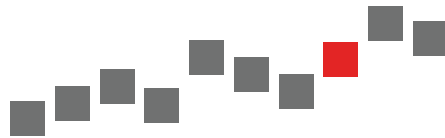

Vizija, misija i ciljevi Hanfe

Na temelju Zakona o Hanfi vizija je Hanfe suvremenom regulacijom i proaktivnim nadzorom podržavati održiv razvoj financijskog sustava Republike Hrvatske uz ispunjavanje visokih standarda zaštite korisnika financijskih usluga, ujedno time doprinoseći ukupnom gospodarskom napretku. Misija Hanfe, koja se odnosi na ciljeve u dugom roku, može se promatrati kroz tri međusobno povezana aspekta:

- **očuvanje financijske stabilnosti** kroz jačanje financijskog sustava kako bi mogao podnijeti moguće makroekonomske i financijske poremećaje, što je jedan od preduvjeta stabilnoga gospodarskog rasta
- **izgradnja povjerenja** među sudionicima financijskog tržišta dosljednom i transparentnom regulacijom i nadzorom zakonitosti poslovanja subjekata nadzora u skladu s najboljim praksama i međunarodnim regulatornim standardima
- **zaštita potrošača** kroz jačanje svijesti o koristima i rizicima koji su povezani s različitim vrstama financijskih usluga koje subjekti nadzora pružaju.

Pri ostvarivanju ciljeva Hanfa se rukovodi načelom transparentnosti i pravovremenog informiranja sudionika financijskih tržišta, korisnika financijskih usluga i šire javnosti o svim aspektima svojeg djelovanja. To uključuje analizu kretanja na financijskim tržištima te identifikaciju i praćenje rizika kojima je sektor financijskih usluga izložen, transparentan i dosljedan nadzor sudionika financijskog tržišta, uključujući i njihovo licenciranje, harmonizaciju propisa i suradnju s domaćim i međunarodnim tijelima te zaštitu i edukaciju korisnika financijskih usluga. Ispunjavanjem tih zadaća Hanfa aktivno doprinosi očuvanju stabilnosti i efikasnosti tržišta financijskih usluga koje nadzire, istovremeno pomažući zajedničkom europskom financijskom tržištu da bude što prosperitetnije.

Kretanja u sektoru financijskih usluga

2. Kretanja u sektoru financijskih usluga

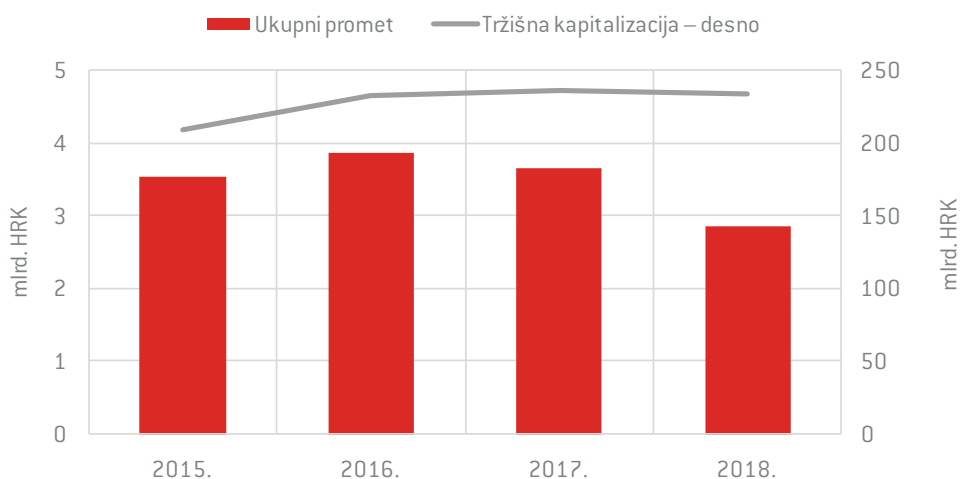
2018. godina bila je vrlo izazovna za domaće, ali i međunarodna financijska tržišta. Godinu je obilježila neizvjesnost povezana s normalizacijom monetarne politike vodećih svjetskih središnjih banaka, eskalacija trgovinskog sukoba između SAD-a i Kine te događanja povezana s izlaskom Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije (dalje u tekstu: EU). Zabrinutost je generiralo i usporavanje globalnoga gospodarskog rasta, a u EU-u se posebno pratilo njemačko gospodarstvo i približavanje Italije recesiji. Ova su se međunarodna kretanja i okolnosti prenijela na domaće financijsko tržište u vidu kratkotrajnih trendova ili pojačane volatilnosti. U sljedećem će razdoblju fokus tržišta biti usmjeren na nastavak potrage za prinosima uslijed produženog razdoblja niskih kamatnih stopa uz istodobnu procjenu mogućih utjecaja eventualnih promjena kamatnih stopa na obvezničke portfelje, što bi se najviše moglo odraziti na portfelje mirovinskih fondova, društava za osiguranje i obvezničke fondove.

2.1. Tržište kapitala

Slabo razvijeno domaće tržište kapitala pod velikim je utjecajem kretanja na međunarodnim tržištima, a tek rijetko koji domaći događaj se značajnije i dugotrajnije odrazio na investicijsku aktivnost. Nakon optimističnog početka 2018. godine, ponovna obustava trgovanja dionicama iz sastava društva Agrokor u veljači te utjecaj trgovinskih napetosti i geopolitičkih previranja na kretanja na svjetskim tržištima negativno su se odrazili na raspoloženje ulagatelja. Tek je kraj godine ponovo obilježio pozitivan sentiment, također više pod utjecajem prelijevanja kretanja sa stranih tržišta.

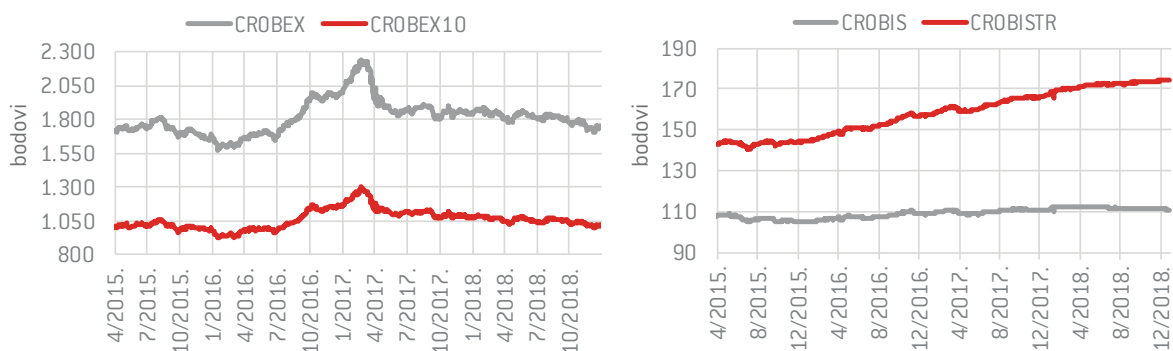
Na Zagrebačkoj burzi (dalje u tekstu: ZSE) tijekom 2018. ostvaren je promet od 2,85 mlrd. kuna, što je za 22 % manje u odnosu na 2017. godinu. Pad ukupnog prometa na domaćem tržištu kapitala posljedica je ponajprije manjeg prometa dionicama (pad na godišnjoj razini za 39,8 %) te blok prometa (smanjen za 12,2 % na godišnjoj razini), dok je istodobno promet obveznicama povećan za 86,6 % u odnosu na prethodnu godinu. Malu aktivnost i likvidnost tržišta pokazuje fokusiranost ulagatelja na mali broj dionica te činjenica da je promet deset najtrgovanijih dionica (od ukupno 132 uvrštene) činio gotovo 70 % ukupnog prometa dionicama, odnosno 38,4 % ukupnog prometa na ZSE-u. Dionički indeks CROBEX stoga je do kraja 2018. smanjen za -5,1 % u odnosu na kraj prethodne godine, a pad prosječnog prinosa na dionička ulaganja tek je nešto blaži ako se u obzir uzmu i isplaćene dividende (CROBEXtr smanjen je za -2,8 %). Obveznički indeks CROBIS istodobno se zadržao na razini s kraja 2017. godine (pad za -0,01 % na godišnjoj razini). Tržišna kapitalizacija dionica tijekom 2018. smanjena je za 4 %, dok je tržišna kapitalizacija obveznica povećana za 3 % pa je ukupna tržišna kapitalizacija na ZSE iznosila 233,5 mlrd. kuna, odnosno bila je za 1 % manja nego godinu ranije.

Slika 2.1.1. Ukupni promet i tržišna kapitalizacija

Izvor: ZSE

Slika 2.1.2. Kretanje indeksa ZSE

Izvor: ZSE

2.2. Pružatelji investicijskih usluga

Slaba potražnja za investicijskim uslugama i niski prometi na domaćem tržištu znatno utječu na poslovanje društava koja pružaju investicijske usluge. Tako je tijekom 2018. godine investicijske i s njima povezane usluge pružalo sedam investicijskih društava, sedam društava za upravljanje investicijskim fondovima i 13 kreditnih institucija. Ukupni prihod od obavljanja investicijskih usluga koji su ostvarila ova društva tijekom 2018. smanjen je za 15,2 % u odnosu na prethodnu godinu, pri čemu su sve kategorije društava ovlaštenih za pružanje investicijskih usluga zabilježile smanjenje prihoda³.

Najveći dio ukupnih prihoda od investicijskih usluga ostvarile su kreditne institucije (čak 85,3 % ukupnih prihoda) primarno kroz usluge deviznog poslovanja povezane s pružanjem investicijskih usluga⁴. Ostatak prihoda od pružanja investicijskih usluga tijekom 2018. gotovo su ravnomjerno generirala investicijska društva (7,6 % ukupnih prihoda) i društva za upravljanje investicijskim fondovima (7,1 % ukupnih

3 Investicijska društva za 44,8%, kreditne institucije za 11,5%, a društva za upravljanje investicijskim fondovima za 8,4%.

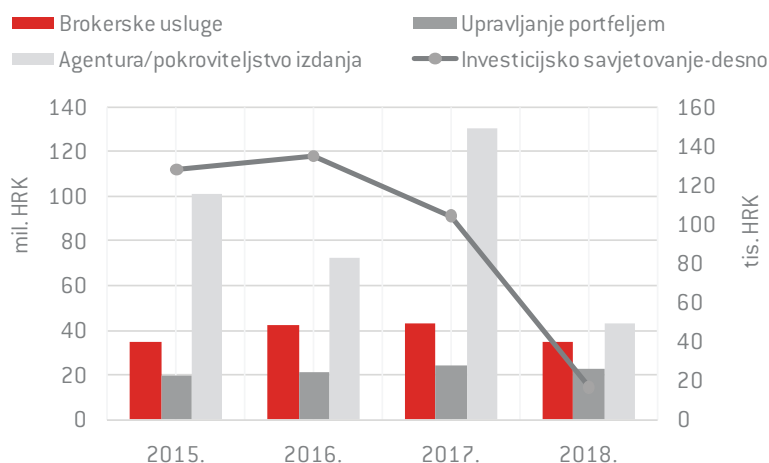
4 Te usluge kreditnim institucijama generiraju 42,4% ukupnih prihoda od pružanja investicijskih usluga te su tijekom 2018. ovi prihodi dodatno porasli za čak 72,2% na godišnjoj razini.

INVESTICIJSKE USLUGE

Pružati investicijske usluge i obavljati investicijske aktivnosti u Republici Hrvatskoj može investicijsko društvo koje je za to dobilo odobrenje za rad od Hanfe, investicijsko društvo sa sjedištem u državi članici koje nije kreditna institucija ili financijska institucija i koja u skladu sa zakonskim odredbama ustroji podružnicu u Republici Hrvatskoj ili je ovlaštena neposredno pružati investicijske usluge i obavljati investicijske aktivnosti u Republici Hrvatskoj te podružnica investicijskog društva sa sjedištem u trećoj državi koja je za to dobila odobrenje za rad od Hanfe. Osim investicijskih društava pružati investicijske usluge i obavljati investicijske aktivnosti u Republici Hrvatskoj može kreditna institucija koja za to dobije odobrenje od Hrvatske narodne banke, kreditna institucija ili financijska institucija iz države članice koja, u skladu sa zakonskim odredbama ustroji podružnicu u Republici Hrvatskoj ili je ovlaštena neposredno pružati financijske usluge u Republici Hrvatskoj te podružnica kreditne institucije sa sjedištem u trećoj državi koja je za to dobila odobrenje za rad od Hrvatske narodne banke. Investicijske usluge i aktivnosti u smislu ZTK-a jesu: zaprimanje i prijenos naloga u vezi s jednim ili više financijskih instrumenata, izvršavanje naloga za račun klijenata, trgovanje za vlastiti račun, upravljanje portfeljem, investicijsko savjetovanje, usluge provedbe ponude, odnosno prodaje financijskih instrumenata uz obvezu otkupa, usluge provedbe ponude, odnosno prodaje financijskih instrumenata bez obveze otkupa, upravljanje multilateralnom trgovinskom platformom. Pomoćne usluge u smislu ZTK-a jesu: pohrana i administriranje financijskih instrumenata za račun klijenata, uključujući i poslove skrbništva i s tim povezane usluge, kao na primjer upravljanje novčanim sredstvima, odnosno instrumentima osiguranja, davanje kredita ili zajma ulagatelju kako bi mu se omogućilo zaključenje transakcije s jednim ili više financijskih instrumenata, ako je u transakciju uključeno društvo koje odobrava zajam ili kredit, savjetovanje o strukturi kapitala, poslovnim strategijama i srodnim pitanjima, kao i savjetovanje i usluge povezane sa spajanjima i stjecanjima udjela u društvima, usluge deviznog poslovanja ako su povezane s pružanjem investicijskih usluga, investicijsko istraživanje i financijska analiza, kao i ostale preporuke koje se odnose na transakcije s financijskim instrumentima.

prihoda). Međutim, s obzirom na to da su agentura/pokroviteljstvo izdanja i izvršavanje naloga za klijente glavne investicijske usluge investicijskih društava koje generiraju preko 70 % njihovih ukupnih prihoda⁵, zbog slabe investicijske aktivnosti na domaćem i međunarodnim tržištima prihod investicijskih društava je tijekom 2018. gotovo prepolovljen u odnosu na godinu ranije te je iznosio 100,3 mil. kuna. U strukturi prihoda društava za upravljanje UCITS fondovima najznačajniji su prihodi od upravljanja portfeljem koji čine 99,0 % ukupnih prihoda, a tijekom 2018. smanjeni su za 8,0 %.

Slika 2.2.1. Prihodi investicijskih društava po djelatnostima

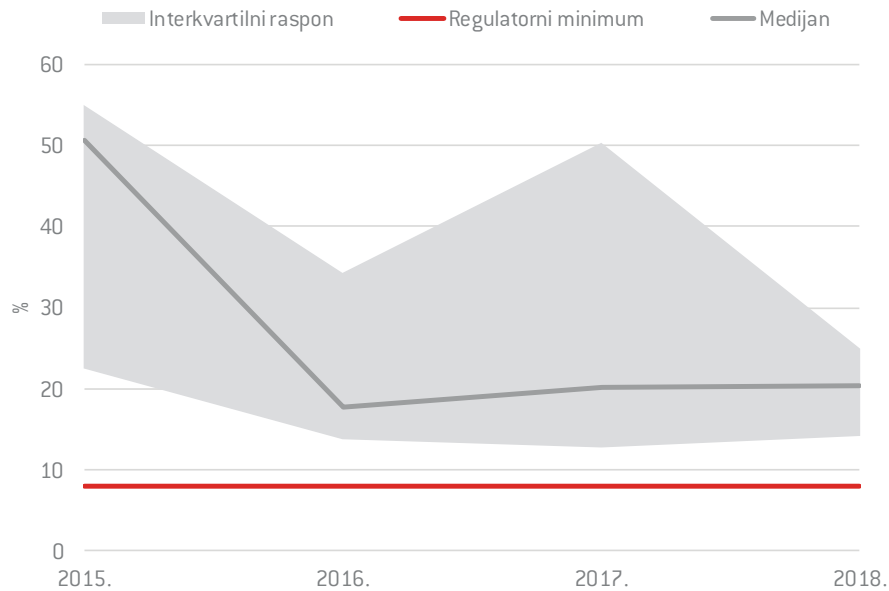

Izvor: Hanfa

5 Najveći udio u prihodima imala je agentura/pokroviteljstvo izdanja (42,8%), a slijedili su prihodi od brokerskih usluga (34,9%) i usluga upravljanja portfeljem (22,3%).

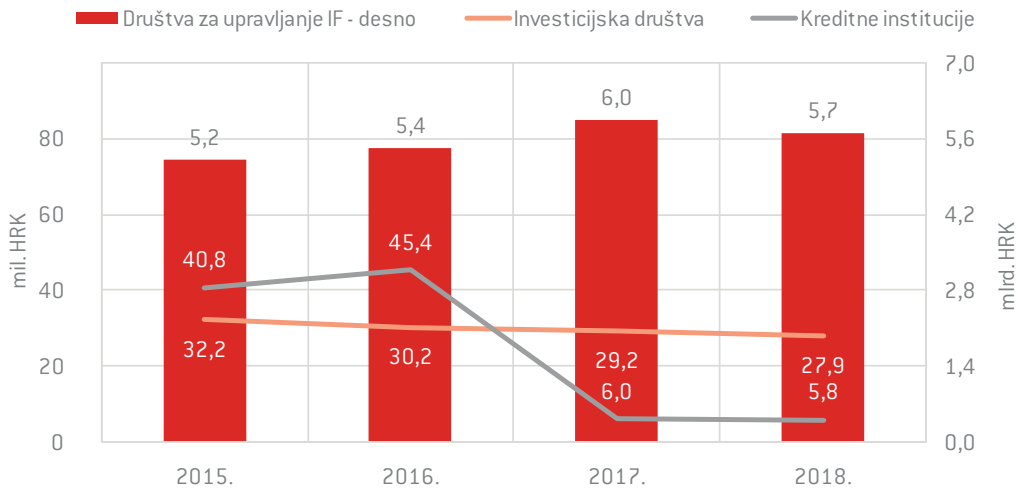
Smanjenje prihoda u izazovnom poslovnom okruženju umanjilo je kapitalne amortizere investicijskih društava. Međutim, iako je kapitaliziranost pojedinih društava znatno oslabljena još se uvijek zadržava iznad minimalnih regulatornih zahtjeva.

Slika 2.2.2. Adekvatnost kapitala investicijskih društava

Izvor: Hanfa

Slika 2.2.3. Vrijednost imovine kojom upravljaju pravne osobe ovlaštene za pružanje investicijske usluge upravljanja portfeljem

Izvor: Hanfa

2.3. Investicijski fondovi

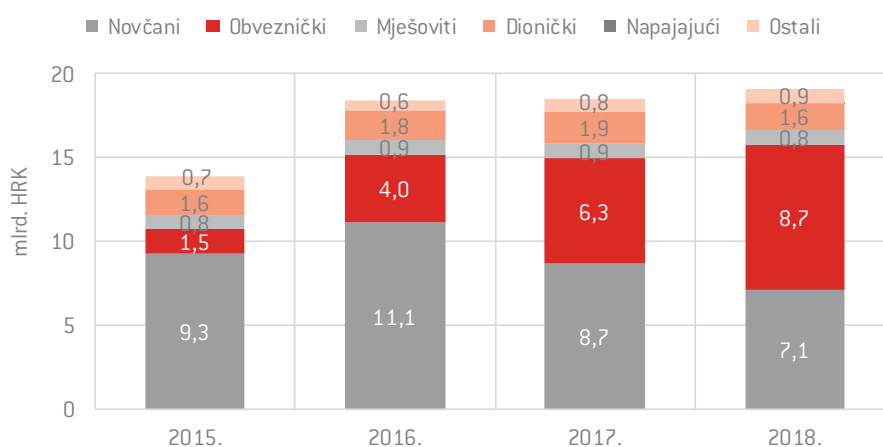
Otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom

Niski prinosi na domaćem i međunarodnim tržištima kapitala te slaba investicijska aktivnost odrazili su se na zastupljenost pojedinih vrsta otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom (dalje u tekstu: UCITS fondovi), kao i vrijednost te strukturu njihove imovine. Tako je ukupna imovina 96 UCITS fondova, koliko ih je bilo krajem 2018., porasla za 3,34 % na godišnjoj razini te je krajem 2018. godine iznosila 19,1 mlrd. kuna. Pritom su u potrazi za većim prinosom ulagatelji tijekom 2018. izlazili iz dugo vremena najatraktivnijih novčanih fondova, pri čemu nisu bili skloni preuzimanju višeg stupnja rizika. Stoga je imovina dioničkih i mješovitih fondova tijekom 2018. nastavila padati, dok su obveznički fondovi, s obzirom na razmjerno visoke prinose koje generiraju za preuzeti stupanj rizika, ostvarili rast neto imovine od 38,1 % na godišnjoj razini te su postali dominantna vrsta fonda s udjelom u ukupnoj imovini UCITS fondova od 45,5 % na kraju 2018. Stupanjem na snagu Uredbe o novčanim fondovima⁶ većina novčanih fondova bila je dužna uskladiti svoj formalni oblik s ulagačkom strategijom zbog čega se većina novčanih fondova početkom 2019. preregistrirala te nastavila poslovati kao kratkoročni obveznički fondovi, čime je dodatno povećana dominacija obvezničkih fondova na domaćem tržištu kapitala.

VRSTE INVESTICIJSKIH FONDOVA

U Republici Hrvatskoj postoje dvije vrste investicijskih fondova: otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom (dalje u tekstu: UCITS fondovi) i alternativni investicijski fondovi (dalje u tekstu: AIF-ovi). UCITS fondovima i AIF-ovima upravljaju društva za upravljanje investicijskim fondovima. UCITS fond nema pravnu osobnost, a društvo za upravljanje ga osniva i njime upravlja u svoje ime i za zajednički račun imatelja udjela u toj imovini u skladu s odredbama Zakona o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom (NN, br. 44/16), prospekta i pravila toga fonda. UCITS fondovi osnovani su s ciljem prikupljanja novčanih sredstava javnom ponudom udjela u fondu svim zainteresiranim ulagateljima. Sredstva prikupljena od ulagatelja ulažu se u prenosive vrijednosne papire ili u druge oblike likvidne financijske imovine poštujući načela razdiobe rizika. AIF je investicijski fond osnovan sa svrhom i namjenom prikupljanja sredstava javnom ili privatnom ponudom te ulaganja tih sredstava u različite vrste imovine u skladu s unaprijed određenom strategijom i s ciljem ostvarivanja prinosa za ulagatelja. U Republici Hrvatskoj mogu se osnovati AIF-ovi s javnom ponudom, koji mogu biti otvoreni i zatvoreni, te AIF-ovi s privatnom ponudom, koji se dijele na osnovne i posebne.

Slika 2.3.1. Imovina UCITS fondova po vrstama

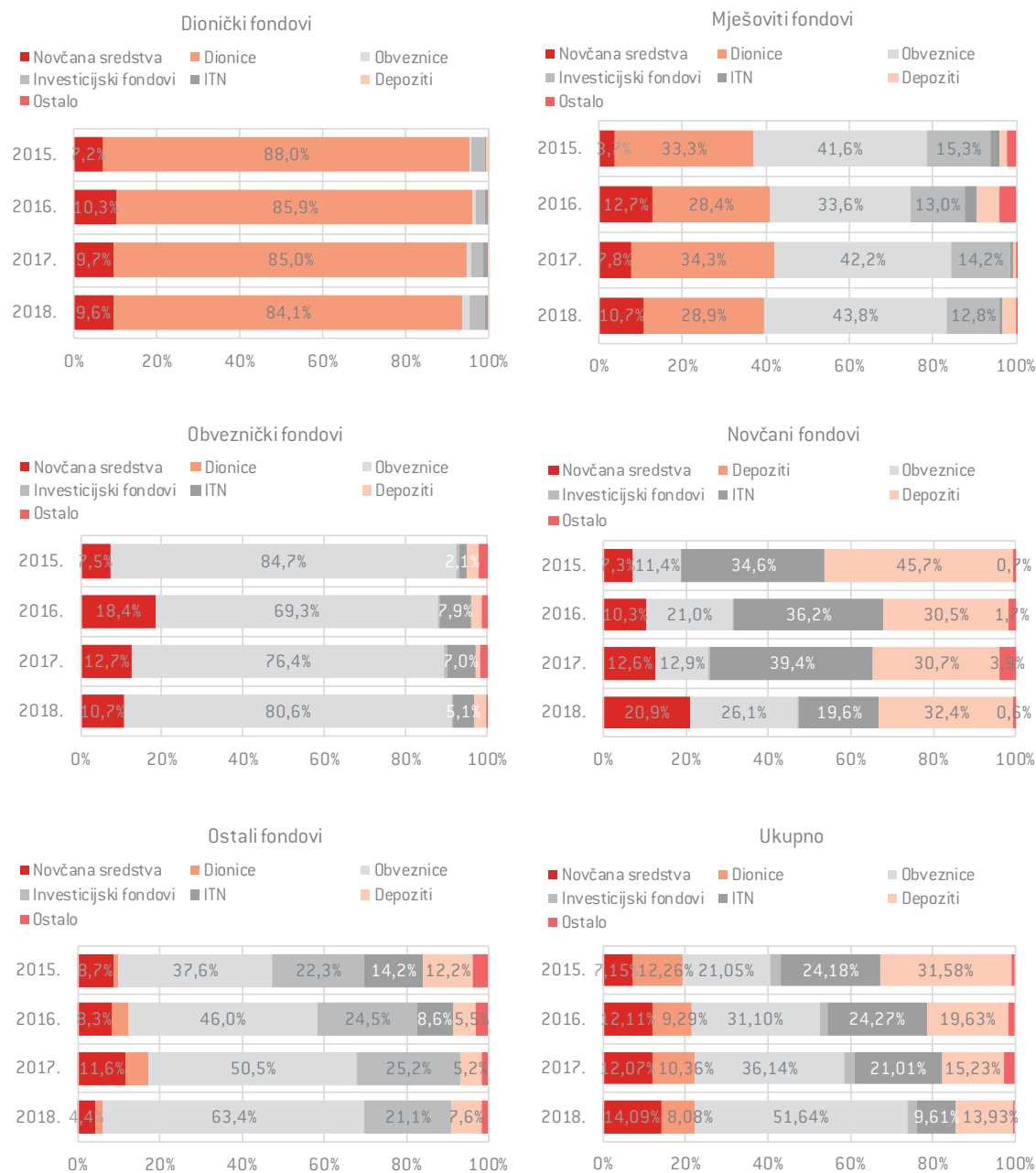

Izvor: Hanfa

6 Uredba (EU) 2017/1131 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2017. o novčanim fondovima, SL L 169

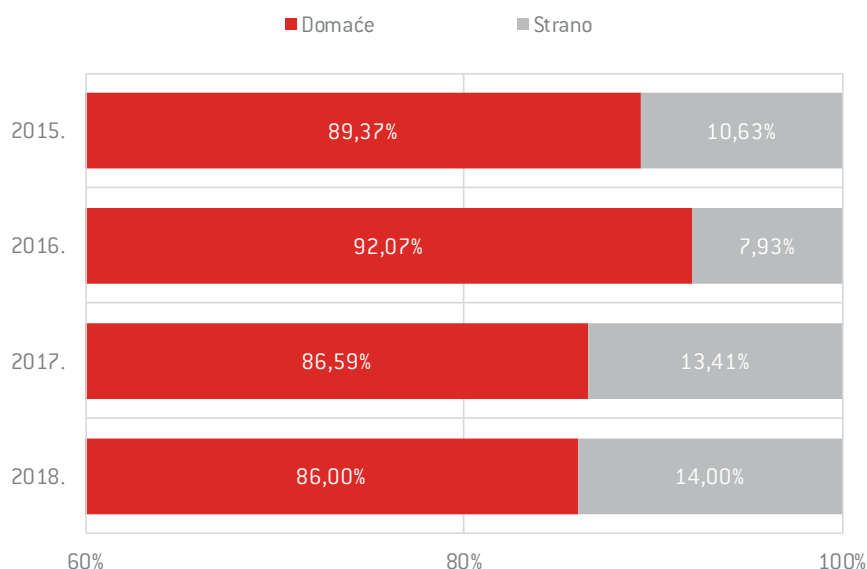
Udio imovine domaćih izdavatelja u portfeljima UCITS fondova ostao je na istoj razini kao i u prethodnoj godini. Razlog i dalje visokog udjela domaće imovine ponajviše leži u činjenici da je imovina novčanih (37,1 %) i obvezničkih (45,5 %) fondova činila glavninu imovine UCITS fondova (82,6 %), a navedeni fondovi krajem 2018. nisu bili izloženi stranim tržištima u značajnijoj mjeri. Ulaganja u vrijednosne papire inozemnih izdavatelja iznose tek 7,2 % ukupnih ulaganja novčanih i obvezničkih fondova. Ipak, ulaganja u stranu imovinu u prvom su se redu odnosila na ulaganja u obveznice, a zatim u dionice te manjim dijelom u investicijske fondove. U inozemne obveznice pretežito ulažu novčani i obveznički fondovi, u inozemne dionice najviše ulažu dionički fondovi, dok u inozemne investicijske fondove u najvećoj mjeri ulažu mješoviti i fondovi klasificirani u kategoriji ostalih fondova, a u manjoj mjeri i dionički fondovi.

Slika 2.3.2. Struktura imovine UCITS fondova

Izvor: Hanfa

Slika 2.3.3. Struktura imovine UCITS fondova prema domicilnosti

Izvor: Hanfa

Alternativni investicijski fondovi

Tijekom 2018. godine osnovana su dva nova otvorena alternativna investicijska fonda, jedan s javnom i jedan s privatnom ponudom, dok je jednom alternativnom fondu ukinuto odobrenje za rad. U odnosu na prethodnu godinu smanjena je neto imovina alternativnih investicijskih fondova s javnom ponudom (29,9%), dok je istovremeno blago porasla imovina alternativnih investicijskih fondova s privatnom ponudom (6,1%).

Tablica 2.3.1. Imovine AIF-a po vrstama

Alternativni investicijski fondovi	31.12.2017.	Udio (%)	31.12.2018.	Udio (%)	Apsolutna promjena	Promjena (u %)
Javna ponuda	309.779	8,9%	217.144	6,1%	- 92.634	-29,9%
otvoreni	50.561	1,5%	21.531	0,6%	- 29.030	-57,4%
zatvoreni	178.605	5,1%	138.107	3,8%	- 40.498	-22,7%
zatvoreni nekretninski	80.612	2,3%	57.506	1,6%	- 23.107	-28,7%
Privatna ponuda	3.177.038	91,1%	3.371.384	93,9%	194.346	6,1%
osnovni	446.576	12,8%	682.563	19,0%	235.987	52,8%
posebni	429.551	12,3%	496.162	13,8%	66.611	15,5%
rizičnog kapitala	19.728	0,6%	2.440	0,1%	- 17.288	-87,6%
rizičnog kapitala - FGS-ovi	987.464	28,3%	992.767	27,7%	5.303	0,5%
zatvoreni	1.293.719	37,1%	1.197.452	33,4%	- 96.266	-7,4%
Ukupno	3.486.817	100,0%	3.588.528	100,0%	101.711	2,9%

Izvor: Hanfa

Fond osnovan posebnim zakonom

Neto imovina Fonda hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji na dan 31.12.2018. iznosila je 697 mil. kuna, što predstavlja pad od 11,6 % u odnosu na prethodnu godinu. Cijena udjela manja je za 9,2 % u odnosu na prethodnu godinu. Spomenuti padovi posljedica su tržišnih uvjeta, odnosno smanjenja cijena dionica u portfelju fonda.

Društva za upravljanje

Na dan 31.12.2018. bilo je registrirano 20 društava za upravljanje investicijskim fondovima, dakle jedno je društvo prestalo s radom u toku 2018. godine. Od navedenih društava poslove upravljanja samo UCITS fondovima obavljalo je pet društava. Isto toliko društava upravljalo je samo alternativnim investicijskim fondovima.

Društva za upravljanje investicijskih fondovima u 2018. godini ostvarila su neto dobit u visini od 48,6 mil. kuna, što je 6,4 % manje u odnosu na prethodnu godinu. Zabilježen je blagi rast neto rezultata od upravljanja, koji predstavlja razliku prihoda od naknada za upravljanje i rashoda od upravljanja u visini od 3 % u odnosu na prethodnu godinu. Društva za upravljanje najvećim se dijelom financiraju iz vlastitih sredstava (kapital i rezerve, kao i u prethodnoj godini čine 83,5 % pasive), a najveći dio imovine društava za upravljanje uloženo je u novčana sredstva i financijsku imovinu (65,7 % ukupne imovine).

OBVEZNI I DOBROVOLJNI MIROVINSKI FONDOVI

Obvezni mirovinski fond je fond koji na temelju odobrenja Hanfe osniva društvo za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima i njime upravlja u svoje ime i za zajednički račun članova fonda. Obvezni mirovinski fond može biti fond kategorije A, B ili C, koje se razlikuju po vremenskom trajanju članstva u fondu do umirovljenja člana te u skladu s tim imaju različite strategije ulaganja i preuzimanja rizika. Najveći stupanj preuzimanja rizika ima fond kategorije A, potom fond kategorije B, dok je strategija ulaganja najkonzervativnija u fondu kategorije C. Dobrovoljni mirovinski fond je fond koji na temelju odobrenja Hanfe osniva društvo za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima, društvo za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima ili društvo za upravljanje UCITS fondom te kojim neko od navedenih društava upravlja u svoje ime, a za zajednički račun članova mirovinskog fonda. Dobrovoljni mirovinski fond može biti otvoreni fond, u koji se mogu učlaniti sve fizičke osobe, te zatvoreni fond, u koji se mogu učlaniti fizičke osobe koje su zaposlene kod poslodavca ili su članovi sindikata, članovi udruge samostalnih djelatnosti ili samozaposlene osobe.

2.4. Mirovinski fondovi i mirovinsko osiguravajuće društvo

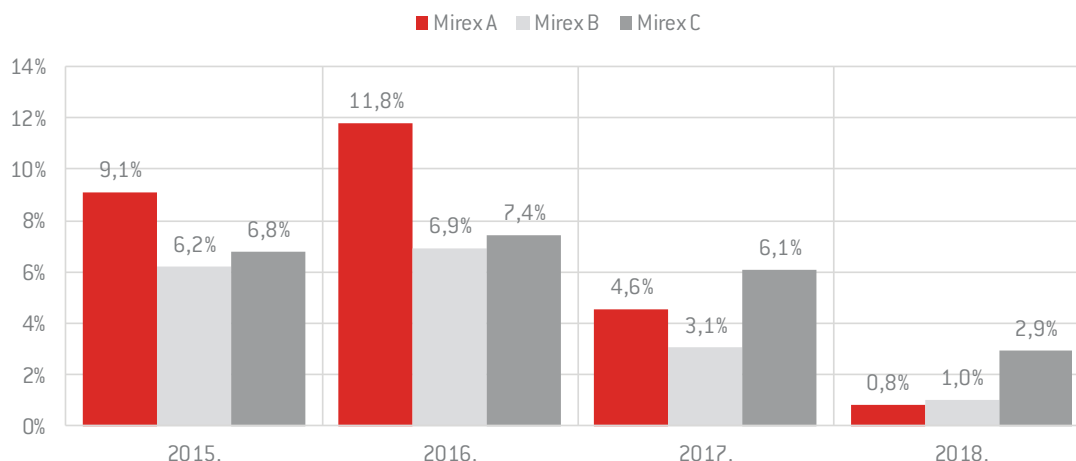
Mirovinski fondovi

Imovina obveznih mirovinskih fondova tijekom 2018. nastavila je stabilno rasti po godišnjoj stopi od 6,7 % i to primarno kroz nove uplate članova kojih je krajem 2018. bilo 1,94 milijuna. Tako je do kraja 2018. imovina obveznih mirovinskih fondova porasla na 98,1 mlrd. kuna, što pozicionira obvezne mirovinske fondove kao najveće i investicijskim potencijalom najznačajnije institucije u sektoru financijskih usluga.

Ostvareni prinosi svih kategorija obveznih mirovinskih fondova tijekom 2018. (Mirex A 0,84 %, Mirex B 1,02 %, Mirex C 2,94 %) determinirani su strukturom njihove imovine, odnosno padom prinosa na obveznička ulaganja u prevladavajućem okruženju niskih kamatnih stopa te uglavnom negativnim prinosima na tržištima kapitala. Stoga su tijekom 2018. mirovinski fondovi blago smanjili relativni udio ulaganja u obveznice Republike Hrvatske, uz povećanje oročenih depozita i novčanih sredstava na računu. Unatoč tome, moguće povećanje kamatnih stopa u budućnosti izlaže obveznički portfelj mirovinskih fondova revalorizaciji pa su mirovinski fondovi u svrhu zaštite od kamatnog rizika povećali dio obveznica vrednovanih po amortiziranom trošku.

Slika 2.4.1. Prinosi obveznih mirovinskih fondova

Izvor: Hanfa

Prema podacima Regosa, tijekom 2018. samo je 1 % članova odabralo svoj obvezni mirovinski fond, dok su ostali raspoređeni po zakonski propisanom ključu. Navedeno pokazuje nužnost veće informiranosti sadašnjih i budućih članova mirovinskih fondova o funkcioniranju mirovinskog sustava, kategorijama mirovinskih fondova i razlikama među njima te mogućnostima izbora mirovinskog društva i kategorije fonda.

Osim obveznih mirovinskih fondova tijekom 2018. rast su zabilježili i dobrovoljni mirovinski fondovi kroz povećanje imovine i članstva, ali i kroz osnivanje novih fondova. Tako je ukupna imovina dobrovoljnih mirovinskih fondova tijekom 2018. povećana za 8,3 % na 5,14 mlrd. kuna, dok je broj članova u otvorenim dobrovoljnim mirovinskim fondovima povećan za 6,7 %, a u zatvorenim za čak 33,2 % uslijed osnivanja i početka rada dva nova fonda. Ostvareni prinosi dobrovoljnih mirovinskih fondova kretali su se u rasponu između -2,5 % i 5,4 %.

Obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima upravljalo je pet društava koja su u 2018. ostvarila dobit nakon oporezivanja u visini od 212 mil. kuna, što predstavlja rast od 12,7 % u odnosu na dobit prethodne godine. Prihodi od upravljanja obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima povećani su za 6,5 % na godišnjoj razini. Ukupna imovina društava za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima povećana je za 3,7 % tijekom 2018. te je najvećim dijelom uložena u financijsku imovinu (87,2 % ukupne imovine). Društva za upravljanje najvećim se dijelom financiraju iz vlastitih sredstava (kapital i rezerve čine 91,8 % pasive).

Mirovinsko osiguravajuće društvo

U Republici Hrvatskoj osnovano je i djeluje jedno mirovinsko osiguravajuće društvo (dalje u tekstu: MOD) čija je ukupna imovina na dan 31. prosinca 2018. iznosila je 553,9 mil. kuna, što predstavlja porast od 55,7 mil. kuna, odnosno 11,2 % u odnosu na kraj prethodne godine. Porast imovine prvenstveno je rezultat povećanja ulaganja, koja su činila 95,4 % ukupne imovine te su bila za 60,3 mil. kuna veća u odnosu na godinu ranije. Tehničke pričuve dominantna su stavka pasive s udjelom od 85,3 % te su krajem 2018. iznosile 472,4 mil. kuna. Kapital i rezerve u iznosu od 38,4 mil. kuna zabilježili su povećanje od 1,1 mil. kuna u odnosu na 2017. godinu.

Tijekom 2018. MOD je ostvario dobit prije oporezivanja u visini od 5,8 mil. kuna, dok je dobit nakon poreza iznosila 4,7 mil. kuna, što je gotovo jednako rezultatu poslovanja iz 2017. godine. Ukupni prihodi iznosili su 266,0 mil. kuna, što je za 30, mil. kuna više u odnosu na 2017. godinu. U strukturi prihoda najveći udjel

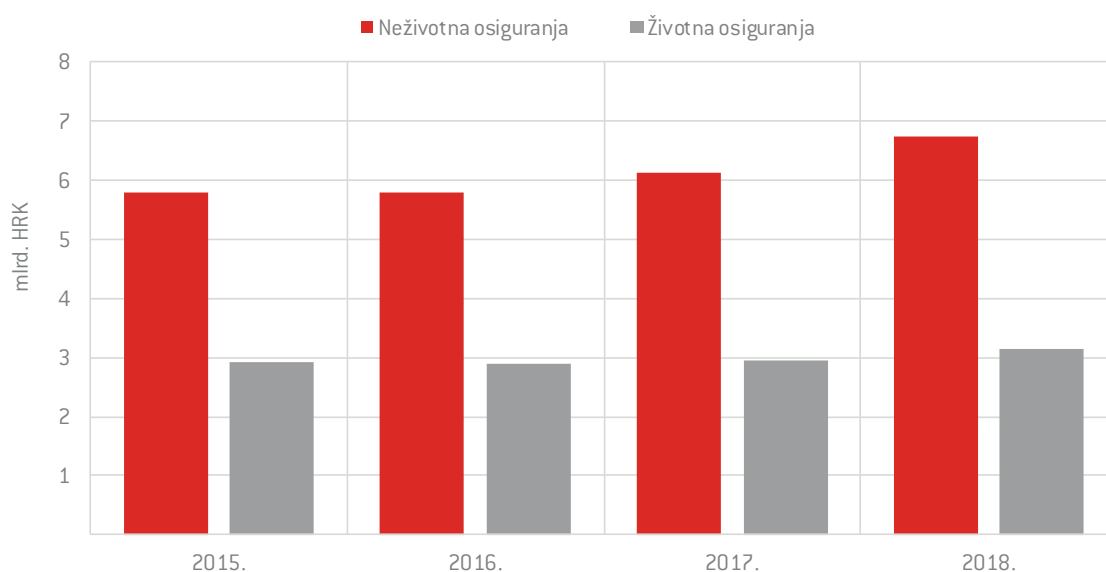
(74,3 %) činili su prihodi s temelja doznaka mirovinskih društava i izravnih jednokratnih uplata dobrovoljnog mirovinskog osiguranja. Ukupni rashodi iznosili su 261,3 mil. kuna, što u odnosu na 2017. predstavlja povećanje od 30,1 mil. kuna. Najveći dio rashoda (76,6 %) odnosio se na rashode s temelja ugovora o mirovini, od čega se 151,4 mil. kuna odnosilo na isplate iz mirovinskog osiguranja, a 48,7 mil. kuna na promjenu tehničkih pričuva.

Ukupan broj sklopljenih ugovora o mirovini na dan 31. prosinca 2018. iznosio je 10.660, od čega se 10.317 ugovora odnosilo na dobrovoljno mirovinsko osiguranje (III. stup mirovinskog osiguranja i izravne jednokratne uplate), a 343 ugovora na obvezno mirovinsko osiguranje (II. stup mirovinskog osiguranja). U odnosu na dan 31. prosinca 2017. ukupan broj ugovora smanjio se za 1.498. Broj korisnika mirovinskog osiguranja na dan 31. prosinca 2018. iznosio je 10.371 (10.024 korisnika dobrovoljnog mirovinskog osiguranja i 347 korisnika obveznog mirovinskog osiguranja).

2.5. Društva za osiguranje

Proces konsolidacije sektora osiguranja nastavljen je tijekom 2018. pa je od ukupno 20 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koja su poslovala početkom 2018. provedeno pripajanje dvaju društava. Rast zaračunate bruto premije osiguranja ostvaren je i u kategoriji neživotnih i u kategoriji životnih osiguranja pa su tako na razini godine društva za osiguranja ostvarila gotovo 9,9 mlrd. kuna zaračunate bruto premije, što je 8,8 % više nego 2017. godine. Rast premije neživotnih osiguranja generiran je prvenstveno rastom premije osiguranja cestovnih vozila te osiguranja od odgovornosti za upotrebu motornih vozila, što je primarno posljedica gospodarskog oporavka i intenziviranja prodaje novih vozila. Uz navedene vrste neživotnih osiguranja, značajan rast premije ostvaren je i u osiguranjima imovine te osiguranjima kredita. Rast premije životnih osiguranja u 2018. najvećim je dijelom generiran rastom novih osiguranja s jednokratnim plaćanjem premije, čemu je, s obzirom na to da je bankoosiguranje značajan kanal prodaje na tržištu osiguranja u Republici Hrvatskoj, pridonijela snažnija kreditna aktivnost. Rastu premije pridonosi i činjenica da zreliji portfelji društava istječu, što pokazuje i rast likvidiranih šteta, te se obnavljaju kroz jednokratne premije. Likvidirane štete u 2018. godini iznosile su 5,6 mlrd. kuna, što predstavlja rast od 8,8 % u odnosu na 2017. godinu.

Slika 2.5.1. Zaračunata bruto premija

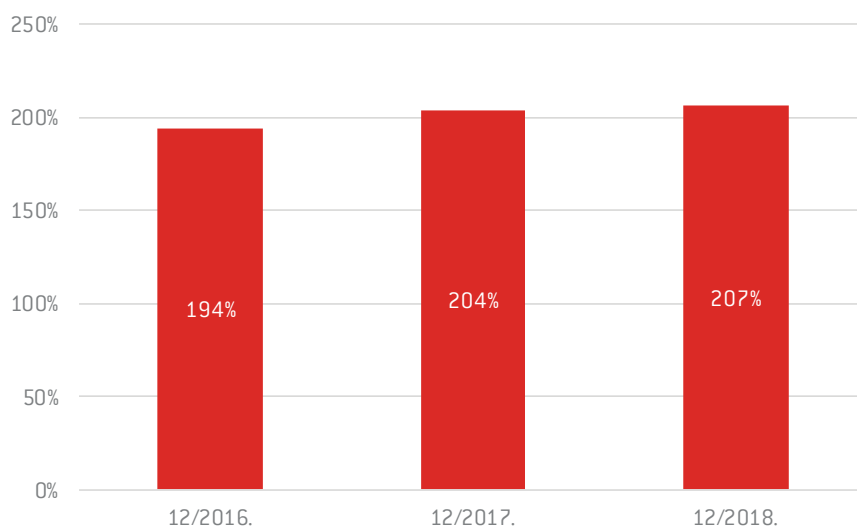
Izvor: Hanfa

Ukupna aktiva društava za osiguranje na dan 31. prosinca 2018. iznosila je 41,9 mlrd. kuna te je u odnosu na prethodnu godinu bila veća za 1,1 mlrd. kuna, odnosno za 2,7 %. U strukturi aktive najznačajniji udio zauzimala su ulaganja sa 79,1 %, odnosno u iznosu od 33,2 mlrd kuna. Pasivom dominiraju tehničke pričuve sa 64,7 %, odnosno u iznosu od 27,1 mlrd kuna te kapital i rezerve s 23,5 %, odnosno u iznosu od 9,9 mlrd kuna.

Unatoč prolongiranom razdoblju niskih kamatnih stopa koje je stvorilo pritisak na profitabilnost društava za osiguranje, obje su kategorije osiguranja ostvarile dobit u 2018.: životna osiguranja u visini od 183,2 mil. kuna, a neživotna u visini od 568,9 mil. kuna. Razmjerno niski prinosi koji se ostvaruju na tržištu posebice su izazovni za društva koja se bave životnim osiguranjima, a koja traže prilike za generiranje adekvatnih prinosa za pokriće dugoročnih obveza po policama s visokim garantiranim stopama sklopljenima u prošlosti. Sve uspješnije poslovanje društava u segmentu neživotnih osiguranja usprkos izazovnom tržišnom okruženju i konkurentskim pritiscima očituje se i u trendu pada kombinirane kvote⁷. Unatoč okruženju niskih kamatnih stopa nisu vidljive veće promjene u strukturi investicijskih portfelja osiguravatelja kojima, i kod životnih i kod neživotnih osiguravatelja, dominiraju ulaganja u dužničke financijske instrumente.

Društva za osiguranje zadovoljavajuće su kapitalizirana uz razmjerno stabilne pokazatelje solventnosti, pri čemu je medijalni omjer solventnosti društava za osiguranje znatno iznad regulatornog minimuma za sve skupine osiguravatelja.

Slika 2.5.2. Medijan omjera solventnosti društava za osiguranje

Napomena: Omjer solventnosti predstavlja prosjek omjera prihvatljivih vlastitih sredstava i potrebnog kapitala (SCR ili MCR, ovisno o tome koji je veći) društava za osiguranje

Izvor: Hanfa

Hrvatski ured za osiguranje

Hrvatski ured za osiguranje (dalje u tekstu: HUO), kao udruženje društava za osiguranje, neprofitna je organizacija čiju djelatnost financiraju društva za osiguranje kao njezini članovi. Članstvo u HUO-u obvezno je za društva za osiguranje koja se bave obveznim osiguranjima u prometu, dok je za društva koja

⁷ Kombinirana kvota predstavlja omjer ukupnih rashoda (rashoda vezanih uz štete i svih troškova poslovanja) i zaradene premije mjerodavnih za određeno razdoblje.

obavljaju ostale poslove osiguranja ili poslove reosiguranja članstvo dobrovoljno. Financijskim poslovanjem HU0-a obuhvaćena je redovita djelatnost (u sklopu koje se obavlja i oporeziva djelatnosti) i Garancijski fond.

Prema podacima iz bilance redovite djelatnosti HU0-a⁸, na dan 31. prosinca 2018. ukupna imovina HU0-a iznosila je 11,6 mil. kuna, dok su ukupne obveze iznosile 3,7 mil. kuna. Izvori financiranja u iznosu od 8,0 mil. kuna sastojali su se od vlastitih izvora financiranja od osnivača te viška prihoda nad rashodima.

Prihodi iz redovite djelatnosti HU0-a (bez oporezive djelatnosti) najvećim su se dijelom odnosili na prihode od članova, dok su se rashodi iz redovite djelatnosti najvećim dijelom odnosili na rashode za plaće i naknade te na funkcionalne rashode. Prihodi iz oporezive djelatnosti HU0-a obuhvaćali su prihode Centra za edukaciju djelatnika u osiguranju, prihode od usluga stručnih savjetovanja, prihode od usluga leasing društvima te prihode od usluga društvima za zastupanje u osiguranju, dok su rashode činili rashodi organizacije stručnih savjetovanja, rashodi organizacije seminara te ostali troškovi.

U skladu s odredbama članka 45. stavka 1. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu⁹ (dalje u tekstu: ZOOP) društvo za osiguranje koje obavlja poslove obveznih osiguranja dužno je HU0-u uplaćivati doprinose za Garancijski fond razmjerno premiji ili broju rizika ostvarenim u određenoj vrsti obveznog osiguranja u tekućoj godini. HU0 je imovinu Garancijskog fonda dužan voditi na posebnom računu i odvojeno od ostale imovine. Ukupna imovina Garancijskog fonda na dan 31. prosinca 2018. iznosila je 16,1 mil. kuna, što je za 8,6 % manje u odnosu na prethodnu godinu.

Hrvatski POOL za osiguranje i reosiguranje nuklearnih rizika, GIU

U Republici Hrvatskoj djeluje jedno udruženje osiguranja, odnosno reosiguranja osnovano u skladu s odredbom članka 351. stavka 1. ZOS-a – Hrvatski POOL za osiguranje i reosiguranje nuklearnih rizika, GIU (dalje u tekstu: HN POOL). Na dan 31. prosinca 2018. HN POOL je kao članove imao četiri društva za osiguranje.

Ukupna aktiva HN POOL-a na dan 31. prosinca 2018. iznosila je 87,2 mil. kuna i u odnosu na isti dan prethodne godine smanjila se za 0,7 %. Najveći udjel u aktivima (78,2 %) odnosio se na ulaganja u iznosu od 68,7 mil. kuna. Najznačajniji udjel u pasivi (83,9 %) zauzimale su tehničke pričuve u iznosu od 73,7 mil. kuna.

HN POOL je kao rezultat poslovanja u razdoblju od 1. siječnja 2018. do 31. prosinca 2018. iskazao dobit u iznosu od 52,0 tis. kuna, koja je u odnosu na isto razdoblje prethodne godine veća za 44,8 tis. kuna. Najznačajniji dio prihoda činila je zaračunata bruto premija u iznosu od 17,7 mil. kuna. Najveći dio rashoda HN POOL-a odnosio se na troškove pribave u iznosu od 8,8 mil. kuna.

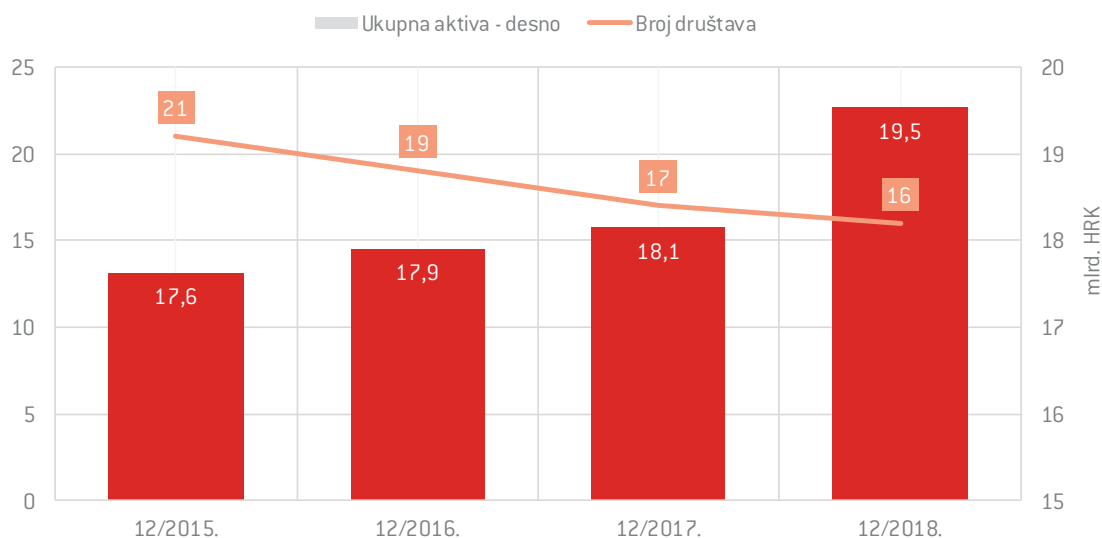
2.6. Leasing društva

Ukupna imovina leasing društava na dan 31. prosinca 2018. iznosila je 19,5 mlrd. kuna, što je za 7,6 % više u odnosu na isti dan prethodne godine. Istodobno je temeljni kapital leasing društava iznosio je 553,7 mil. kuna. Glavi izvori financiranja leasing društava i dalje su krediti i zajmovi inozemnih banaka i financijskih institucija. Broj leasing društava smanjio se za jedno društvo tijekom 2018. uslijed pokretanja postupka njegove likvidacije.

8 Bilanca redovite djelatnosti obuhvaća neprofitni segment poslovanja, koji se financira iz sredstava članova, te profini segment (oporezivu djelatnost), koji se odnosi na organizaciju seminara i savjetovanja te druge aktivnosti koje nisu financirane iz sredstava članova HU0-a.

9 NN, br. 151/05, 36/09, 75/09, 76/13 i 152/14

Slika 2.6.1. Kretanje aktive i broja leasing društava

Izvor: Hanfa

Porast gospodarske aktivnosti u 2018. pozitivno je djelovao na tržište leasinga u Republici Hrvatskoj, što je za posljedicu imalo povećanje obujma poslovanja (broja i vrijednosti novozaključenih ugovora). Vrijednost novozaključenih ugovora bila je veća za 1,5 mlrd. kuna (20,5 %), dok je vrijednost aktivnih ugovora bila veća za 1,1 mlrd. kuna (7,6 %) u odnosu na prethodnu godinu. U financijskom leasingu iskazan je porast vrijednosti novozaključenih ugovora od 1,6 mlrd. kuna (28 %), dok je u operativnom leasingu zabilježen pad od 101,5 mil. kuna (-6,4 %) u odnosu na 2017. godinu. Spomenuto povećanje broja i vrijednosti novozaključenih ugovora najvećim je dijelom uvjetovano rastom vrijednosti novozaključenih ugovora za osobna vozila (za 1,4 mlrd. kuna) zbog intenziviranja gospodarske aktivnosti, sezonskom nabavom flota vozila od strane rent-a-car društava koja su nabavljala vozila za potrebe turističke sezone te stupanja na snagu promjena u oporezivanju osobnih vozila koje pravne osobe nabavljaju za potrebe poslovanja (odbitak pretporeza prilikom nabave osobnih vozila) početkom 2018. godine.

Najveća vrijednost aktivnih ugovora prema objektima leasinga na dan 31. prosinca 2018. odnosila se na osobna vozila te je iznosila 6,9 mlrd. kuna ili 46,1 % vrijednosti aktivnih ugovora, dok je vrijednost aktivnih ugovora za gospodarska vozila iznosila 4,1 mlrd. kuna ili 27,3 % vrijednosti aktivnih ugovora.

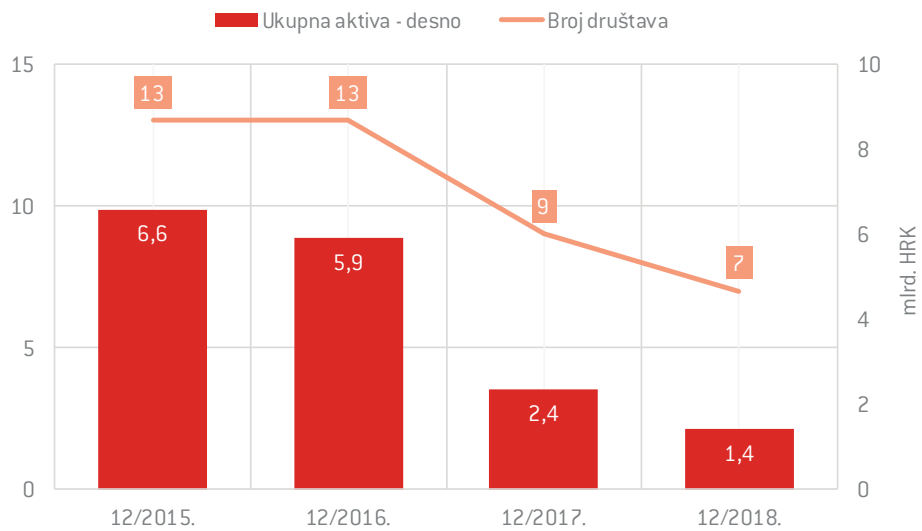
Leasing društva su krajem 2018. godine najviše bila izložena djelatnosti trgovine na veliko i malo, prijevozu i skladištenju te smještaju, pripremi i usluživanju hrane (36,8 % vrijednosti aktivnih ugovora). U odnosu na kraj 2017. vrijednost aktivnih ugovora stanovništva povećala se za 19,8 % te je njihov udjel na dan 31. prosinca 2018. iznosio 10,7 % vrijednosti aktivnih ugovora.

2.7. Faktoring društva

Konsolidacija tržišta faktoringa nastavljena je tijekom 2018. pa je imovina faktoring društava smanjena za 40,6 % te je na kraju 2018. iznosila 1,4 mlrd. kuna. Kapital i rezerve na dan 31.12.2018. iznosili su 182,5 mil. kuna. Volumen transakcija, koji predstavlja osnovni pokazatelj aktivnosti tržišta, u 2018. iznosio je 3,2 mlrd. kuna i bilježi smanjenje od 2,1 mlrd. kuna ili 39,7 % u odnosu na isto razdoblje 2017. godine. Navedeni pad imovine te smanjenje obujma poslovanja povezan je u prvom redu s događajima povezanim s poslovnim odnosima s društvima iz grupe Agrokor tijekom 2017. i 2018. po poslovima faktoringa koji uključuje otkup mjenica. Naime, poslovanje faktoring društava s društvima iz grupe Agrokor rezultiralo je značajnim ispravcima vrijednosti potraživanja kao i otpisima potraživanja. Stoga je udio

faktoringa koji uključuje otkup mjenica u ukupnom volumenu transakcija u 2018. iznosio 15,5 % za razliku od 2017. kada je iznosio 35,8 % ukupnog volumena transakcija. Ukupna potraživanja faktoring društava na dan 31.12.2018. iznosila su 1,04 mlrd. kuna od čega se na faktoring odnosilo 394,3 mil. kuna, na faktoring koji uključuje otkup mjenica 258,7 mil. kuna, dok se na dobavljački (obrnuti) faktoring odnosilo 388,7 mil. kuna. U narednom razdoblju očekuje se daljnje smanjenje broja faktoring društava, kao i njihove imovine.

Slika 2.7.1. Kretanje aktive i broja faktoring društava

Izvor: Hanfa

Nadzorne aktivnosti

3. Nadzorne aktivnosti

Hanfa kontinuirano provjerava posluju li subjekti nadzora u skladu sa zakonskom regulativom i drugim propisima, propisima o upravljanju rizicima, usvojenim internim aktima i pravilima struke te općenito na način koji omogućuje njihovo uredno funkcioniranje kao i provođenje mjera i aktivnosti s ciljem otklanjanja utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti. Na postupke nadzora, koji mogu biti neposredni (provode se u prostorijama subjekta nadzora) i posredni, primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku ako nije drukčije propisano. Osnovni su ciljevi nadzora provjera zakonitosti te procjena sigurnosti i stabilnosti poslovanja subjekata nadzora radi zaštite interesa korisnika financijskih usluga i javnog interesa te radi doprinosa stabilnosti financijskog tržišta kao i promicanja i očuvanja povjerenja u njega.

3.1. Tržište kapitala

3.1.1. Nadzor infrastrukture tržišta kapitala

Tijekom 2018. Hanfa je završila postupak neposrednog nadzora ZSE-a započet u četvrtom tromjesečju 2017., u kojem su predmet nadzora bile mjere i postupci koje je ZSE dužan poduzimati s obzirom na odredbe ZTK-a, a u svrhu utvrđivanja ispunjavanja organizacijskih zahtjeva i upravljanja rizicima kojima je izložena ili bi mogla biti izložena, posebno u odnosu na novi trgovinski sustav Xetra. Na temelju provedenog nadzora Hanfa je donijela rješenje kojim je ZSE-u naložila otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti, koje su i otklonjene u naloženom roku.

Osim neposrednog nadzora ZSE-a provodio se i posredni nadzor prikupljanjem i analiziranjem izvještaja o poslovanju uređenog tržišta i multilateralne trgovinske platforme (MTP), koji se obvezno dostavljaju Hanfi. U skladu s odredbama ZTK-a ZSE dostavlja Hanfi mjesečne podatke o vlasničkoj strukturi, mjesečne izvještaje o stjecanju i otpuštanju financijskih instrumenata od strane rukovodećih osoba, mjesečno izvješće o poništenim transakcijama, obavijesti o uvrštenju i izvrštenju financijskih instrumenata na uređeno tržište, odluke o prijemu i prestanku prijema financijskih instrumenata na MTP, obavijesti o tekućem poslovanju i promjenama poslovanja, obavijesti o novim održavateljima tržišta, obavijesti o dražbama uravnoteženja i obustavama trgovanja, promjene u svom članstvu i revidirani popis svojih članova te godišnje financijske izvještaje za 2017. kao i izvještaj vanjskog revizora.

U odnosu na zabrane i obveze propisane ZTK-om u vezi sa zlouporabom tržišta Hanfa je nadzirala trgovanje financijskim instrumentima na uređenom tržištu i MTP-u u stvarnom vremenu. Na temelju Pravilnika o prijavljivanju stvarnih ili potencijalnih kršenja Uredbe o zlouporabi tržišta¹⁰ Hanfa je u 2018. od ZSE-a i investicijskih društava zaprimila 22 prijave sumnji na manipulaciju tržištem i dvije prijave sumnje na trgovanje na temelju povlaštenih informacija. Isto tako, od različitih fizičkih i pravnih osoba zaprimljene su dvije prijave i tri predstavke povezane sa zlouporabom tržišta. Zaprimljene se prijave i predstavke analiziraju, prikupljaju se relevantni podaci i dokumentacija te se utvrđuje eventualna zlouporaba tržišta. Na temelju zaprimljenih prijava Hanfa je u slučajevima u kojima je utvrdila zlouporabu tržišta donijela rješenja kojima je naložila prestanak postupanja koje je u suprotnosti s odredbama ZTK-a u vezi sa zlouporabom tržišta i Uredbe (EU) br. 596/2014 o zlouporabi tržišta¹¹ te izrekla opomene.

10 NN, br. 60/16

11 Uredba (EU) br. 596/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o zlouporabi tržišta (Uredba o zlouporabi tržišta) te stavljanju izvan snage Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i direktiva Komisije 2003/124/EZ, 2003/125/EZ i 2004/72/EZ

Kao što je propisano ZTK-om, Hanfa je dužna bez odgode obavijestiti ESMA-u i druga nadležna tijela država članica o privremenoj obustavi i/ili isključenju iz trgovanja financijskih instrumenata uvrštenih na uređeno tržište. Putem sučelja ESMA – SARIS, Hanfa je tijekom 2018. dostavila sve obavijesti o obustavi i nastavku trgovanja i sve obavijesti o prestanku uvrštenja financijskih instrumenata. Nadalje, Hanfa je tromjesečno ESMA-i dostavljala sažetak informacija o neto kratkim pozicijama u izdanom dioničkom kapitalu, neto kratkim pozicijama u izdanim državnim dužničkim instrumentima čiji je izdavatelj Republika Hrvatska i nepokrivenim pozicijama u kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata, a u skladu sa zahtjevima Uredbe o kratkoj prodaji¹². Na temelju Uredbe o kratkoj prodaji i odredaba Delegirane uredbe Komisije (EU) br. 918/2012¹³ ESMA-i su se dostavljali podaci o duracijom prilagođenom iznosu izdanih državnih dužničkih instrumenata čiji je izdavatelj Republika Hrvatska.

Hanfa je tijekom 2018. provodila kontinuirani posredni nadzor Središnjeg klirinškog depozitarnog društva (dalje u tekstu: SKDD) provjerom pravovremene dostave informacija i izvješća propisanih ZTK-om te analizom zaprimljenih podataka (mjesečna izvješća o radu, informacije o imateljima kvalificiranih udjela, godišnji financijski izvještaji i godišnje izvješće te revizorsko izvješće, izvještaji o stjecanju ili otpuštanju financijskih instrumenata od strane članova Uprave, Nadzornog odbora i zaposlenika SKDD-a, obavijesti o promjenama u članstvu i prestanku članstva itd). Posredni nadzor proveden je i kroz praćenje procesa implementacije Uredbe EMIR¹⁴ i Uredbe CSDR¹⁵.

Hanfa je u 2018. donijela tri djelomična rješenja kojima se odobravaju Uputa SKDD-a, izmjene i dopune Pravila SKDD-a te izmjene i dopune Cjenika SKDD-a.

SKDD upravlja Fondom za zaštitu ulagatelja te je Hanfa nadzirala ispunjavanje zadaća SKDD-a kao operatera tog fonda, koje uključuju izradu i dostavu polugodišnjih i godišnjih financijskih izvještaja Fonda za zaštitu ulagatelja, utvrđivanje iznosa zaštićene tražbine pojedinog klijenta člana Fonda za zaštitu ulagatelja itd.

Hanfa je u 2018. donijela rješenje kojim se SKDD-u odobrava naknada za upravljanje Fondom za zaštitu ulagatelja za 2018. u godišnjem iznosu od 7.351,00 kune za svakog člana Fonda za zaštitu ulagatelja.

3.1.2. Nadzor izdavatelja

Hanfa je provela 140 posrednih nadzora nad izdavateljima koji su se odnosili na transparentnost odnosno objavljivanje propisanih informacija, 23 posredna nadzora koja su se odnosila na stjecanje i/ili otpuštanje dionica izdavatelja od strane osoba na rukovoditeljskim dužnostima i 28 posrednih nadzora koji su se odnosili na stjecanje i/ili otpuštanje vlastitih dionica i ostalih financijskih instrumenata izdavatelja.

Na temelju provedenih posrednih nadzora Hanfa je donijela tri rješenja u kojima su izrečene opomene izdavateljima. Dva su se rješenja odnosila na objavljivanje ispodgodišnjih odnosno godišnjih financijskih izvještaja, a jedno rješenje na interni sustav upravljanja procesom objavljivanja propisanih i povlaštenih informacija.

12 Uredba (EU) br. 236/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2012. o kratkoj prodaji i određenim aspektima kreditnih izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza

13 Delegirana uredba Komisije (EU) br. 918/2012 od 5. srpnja 2012. o dopuni Uredbe (EU) br. 236/2012 Europskog parlamenta i Vijeća o kratkoj prodaji i određenim aspektima kreditnih izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza u vezi s definicijama, izračunom neto kratkih pozicija, pokrivenim kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza, pragovima za obavješćivanje, pragovima likvidnosti za privremenu obustavu ograničenja, značajnim padom vrijednosti financijskih instrumenata i negativnim događajima

14 Uredba (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju

15 Uredba (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni direktiva 98/26/EZ i 2014/65/EU te Uredbe (EU) br. 236/2012

Usvajanjem novog ZTK-a u 2018. Hanfa je dobila ovlast nadzora financijskih informacija izdavatelja, te je provela kontrolu dosljedne primjene odgovarajućeg okvira za financijsko izvještavanje od strane izdavatelja, na temelju koje će se provesti cjelokupni i usredotočeni nadzori u narednim razdobljima.

Uz obveznu dostavu ispodgodišnjih i godišnjih financijskih izvještaja izdavatelja u PDF formatu i XLS formatu Hanfa je u 2018. propisala i obvezu dostave ispodgodišnjih i godišnjih financijskih izvještaja u XML formatu kroz Pravilnik o sadržaju i strukturi godišnjeg izvještaja izdavatelja te obliku i načinu njegovog dostavljanja Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga¹⁶ i Pravilnik o sadržaju i strukturi izvještaja izdavatelja za razdoblja tijekom godine te obliku i načinu njihovog dostavljanja Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga¹⁷.

U 2018. Hanfa je donijela Odluku o načinu i rokovima dostave popisa upućenih osoba koji su izdavatelji obvezni sastaviti, ažurirati i na zahtjev dostaviti Hanfi u skladu s Uredbom (EU) br. 596/2014 o zlouporabi tržišta.

3.2. Investicijska društva

3.2.1. Neposredni nadzor

U 2018. godini Hanfa je dovršila pet neposrednih nadzora pokrenutih u 2017., čiji su predmeti nadzora bili pružanje usluge izvršavanja naloga za račun klijenta, upravljanje sukobom interesa, politike primitaka, privatna ponuda financijskih instrumenata klijentima, agentura i pokroviteljstvo izdanja, pružanje usluge upravljanja portfeljem, pružanje investicijskih usluga i obavljanje investicijskih aktivnosti te kontrolne funkcije i upravljanje sukobom interesa u dijelu pružanja usluge skrbništva.

Dovršen je i jedan izvanredni neposredni nadzor u vezi sa sumnjom na neovlašteno pružanje investicijskih usluga. Društvu je izdano rješenje, kojim je utvrđeno kako je ono neovlašteno pružalo investicijske usluge te je javno objavljena izreka rješenja.

U 2018. izdana su rješenja s nadzornim mjerama za dva investicijska društva, i to nadzorna mjera opomene, koja se odnosila na sklapanje transakcija na mjestu trgovanja na nedozvoljen način te nadzorna mjera ispravljanja utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti, koja se odnosila na nalažanje izrade internih akata za formalno propisivanje aktivnosti povezanih s kontrolom poslovnog ponašanja brokera te nalažanje provođenja kontrole poslovnog ponašanja brokera u zadanom razdoblju.

3.2.2. Posredni nadzor

U 2018. okončan je postupak posrednog nadzora nad jednim investicijskim društvom, koji se odnosio na prekoračenje velikih izloženosti iz knjige pozicija kojima se ne trguje, a u vezi s odredbama Uredbe (EU) br. 575/2013¹⁸.

Tijekom protekle godine na stranicama Hanfe objavljeno je upozorenje na internetsku trgovinsku platformu www.fgsmarkets.com, kao i na aktivnosti osobe Denisa Strotmana (Forex Trading Central) zbog nagovaranja potencijalnih klijenata na uplatu novčanih sredstava i trgovanje ugovorima za razlike (CFD-ovima) bez pripadajućeg zakonskog odobrenja.

16 NN, br. 114/18

17 NN, br. 114/18

18 Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012, SL L 176/1

U travnju 2018. Hanfa je, u vezi sa Zakonom o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava¹⁹, donijela sanacijske planove za dva investicijska društva na koja se predmetni zakon primjenjuje. Zaključak oba sanacijska plana je da, uzimajući u obzir veličinu društava, usluge koje obavljaju i njihovu međupovezanost s tržištem, ne postoji javni ni opravdani financijski i tržišni interes za provedbom sanacije nad njima, to jest, ciljevi sanacije mogu se postići u stečajnom postupku odnosno u redovnom postupku likvidacije.

3.3. Mirovinski i investicijski fondovi i društva za upravljanje

3.3.1. Neposredni nadzor

Hanfa je u 2018. provela izvanredne neposredne nadzore nad poslovanjem dvaju mirovinskih društava te jednim društvom za upravljanje alternativnim investicijskim fondom (UAIF-om), kojima je predmet nadzora bio investicijski proces u vezi s ulaganjem imovine mirovinskih fondova u financijske instrumente koje je izdalo trgovačko društvo Agrokor d.d. i njegova povezana i ovisna trgovačka društva te s tim u vezi postupanje u najboljem interesu fondova i integriteta tržišta kapitala.

Nakon provedenog neposrednog nadzora nad poslovanjem jednog društva za upravljanje investicijskim fondovima Hanfa je navedenom društvu izdala rješenje u kojemu je naložila unaprjeđenje profila rizičnosti investicijskih fondova kojima ono upravlja te da društvo osigura da se postupci, alati i tehnike mjerenja i upravljanja kreditnim rizikom adekvatno dokumentiraju. Tim je rješenjem društvu za upravljanje naloženo i da sastavi prikladne izvještaje o usklađenosti između postojeće razine izloženosti rizicima UCITS fondova kojima upravlja i unaprijed određenog profila rizičnosti UCITS fondova, usklađenosti svakog pojedinog UCITS fonda kojim društvo za upravljanje upravlja s ograničenjima izloženosti rizicima koja su određena ili propisana za taj UCITS fond, usklađenosti između postojeće razine izloženosti rizicima i unaprijed određenog profila rizičnosti te propisanih ograničenja izloženosti rizicima, primjerenosti i učinkovitosti politika i procedura upravljanja rizicima i svim stvarnim i predvidljivim kršenjima njegovih ograničenja rizičnosti kako bi se osiguralo poduzimanje pravovremenih i primjerenih mjera.

3.3.2. Posredni nadzor

U redovnim posrednim nadzorima u 2018. naglasak je stavljen na provjeru adekvatnosti kapitala mirovinskih društava i društava za upravljanje, analize ulaganja imovine investicijskih i mirovinskih fondova, postupanja u skladu s odredbama Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja 9, provjere stanja jamstvenog pologa obveznih mirovinskih društava, objave informacija u godišnjim financijskim izvještajima na temelju obveza iz Uredbe SFTR²⁰, izvještaj o poslovanju Središnjeg registra osiguranika (Regos), provjeru godišnjih financijskih izvještaja s naglaskom na prikaz primanja članova uprave i nadzornog odbora društava za upravljanje, provjeru pokazatelja ukupnih troškova UCITS fondova te na godišnji izvještaj o radu Fonda hrvatskih branitelja.

Pored toga, Hanfa je u 2018. provodila i izvanredne posredne nadzore kod kojih je predmet nadzora između ostalog uključivao vrednovanje imovine UCITS fondova, procedure vrednovanja imovine UCITS fondova, provjere uvjeta pod kojima je izdano odobrenje za rad te istinit prikaz stanja u financijskim izvještajima jednog fonda za gospodarsku suradnju (dalje u tekstu: FGS), naplatu upravljačkih naknada od strane društava za upravljanje FGS-ovima te nad obavljanjem kontrolnih poslova depozitara u dijelu kontrole ulaganja imovine fondova za jedno društvo za upravljanje.

19 NN br. 19/15 i 16/19

20 Uredba (EU) 2015/2365 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o transparentnosti transakcija financiranja vrijednosnih papira i ponovne uporabe te o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012, SL L 332

Zbog utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti sastavljeno je šest zapisnika o posrednom nadzoru. Dvama društvima za upravljanje Hanfa je izdala opomenu: jednome zbog nedostavljanja financijskih izvješća u propisanom roku, a drugom je naložena dostava ispravljenih izvještaja o izračunu neto imovine (NAV izvještaja) te ispravak i primjena internih akata iz područja vrednovanja. Dodatno, jednom društvu za upravljanje Hanfa je izdala deklaratorno rješenje kojim se utvrđuju nezakonitosti u Ključnim podacima za ulagatelje UCITS fonda (KIID). Jednom depozitaru UCITS fondova Hanfa je također izdala deklaratorno rješenje kojim se utvrđuju nezakonitosti prilikom obavljanja kontrolnih poslova depozitara u dijelu zakonitosti ulaganja imovine UCITS fondova, dok je jednom FGS-u rješenjem ukinuto odobrenje za rad – obavljanje djelatnosti osnivanja i upravljanja AIF-om te su mu deklaratornim rješenjem utvrđene nezakonitosti u godišnjim financijskim izvještajima.

3.4. Društva za osiguranje

3.4.1. Neposredni nadzor

U 2018. provodilo se pet postupaka neposrednih nadzora nad društvima za osiguranje, od kojih su dva neposredna nadzora bila izvanredna, a tri redovna. Jedan je postupak započet u 2017., a završen u 2018., jedan je započet u 2017., a završen u 2019., jedan je započet i završen u 2018., dok su dva postupka započeta u 2018. te nastavljena i u 2019. godini.

Naglasak u provedbi neposrednih nadzora bio je na zaštiti potrošača odnosno na primjerenosti internih procedura, praksi i postupanja koji imaju utjecaj na zaštitu zainteresiranih osoba uključujući pružanje informacija prije sklapanja i za vrijeme trajanja ugovora o osiguranju s posebnim naglaskom na životna osiguranja. Taj je segment bio u fokusu u smislu provjere sve relevantne dokumentacije koju su društva za osiguranje dužna uručiti ugovaratelju osiguranja kako bi on bio u potpunosti informiran o svim činjenicama koje se vežu uz pojedini proizvod osiguranja za koji sklapa ugovor. U slučajevima kada su bila utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti, odnosno neusklađenost dokumentacije u smislu nepotpunosti ili netočnosti informacija koje ona treba pružati, Hanfa je putem rješenja o otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti nalagala društvima otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti te su društva postupala u skladu s naloženim na način da su uskladila dokumentaciju i propisala sve potrebne informacije koje moraju dati ugovaratelju.

Osim navedenog, nadzor poslovanja društava za osiguranje obuhvatio je proces oblikovanja vrednovanja dostatnosti pričuva šteta za vrstu 10. osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila, vrstu 08. osiguranje od požara i elementarnih šteta te vrstu 13. ostala osiguranja od odgovornosti, vrednovanje najbolje procjene za liniju poslovanja D. Obveze životnog osiguranja 30. osiguranje sa sudjelovanjem u dobiti i vrstu 19.01 osiguranje života za slučaj smrti i doživljenja (mješovito osiguranje), sustav upravljanja u dijelu sigurnosti informacijskog sustava i kontinuiteta poslovanja, usklađenost ključnih funkcija sa zakonskim odredbama, adekvatnost uspostavljene organizacijske strukture, proces ulaganja u nekretnine i njihovo vrednovanje, proces ulaganja u zajmove i njihovo vrednovanje, pregled i ocjenu oblikovanja tehničkih pričuva, postupak obrade prijavljenih šteta odnosno podnesenih odštetnih zahtjeva po policama osiguranja od automobilske odgovornosti, osobito s obzirom na način izdavanja potvrda o naplaćenju premiji te provjere uspostavljenog sustava upravljanja i način njegove provedbe.

Provedenim nadzorima nad poslovanjem društava za osiguranje utvrđene su nezakonitosti i nepravilnosti koje su se prvenstveno odnosile na nepravilnosti u dijelu procesa oblikovanja i kontrole oblikovanja pričuva šteta te izlaganje operativnom riziku oblikovanja odgovarajućih tehničkih pričuva, nepravilnosti u dijelu procesa vrednovanja najbolje procjene i tehničkih pričuva, neusklađenost i neadekvatnost internih akata i procedura, nepravilnosti u dijelu davanja informacija ugovarateljima u okviru predugovornog informiranja, neadekvatnost sustava upravljanja i uspostave ključnih funkcija u smislu funkcije praćenja usklađenosti, funkcije unutarnje revizije, aktuarske funkcije te funkcije upravljanja rizicima, nepravilno-

sti u dijelu računovodstvenog evidentiranja te nepravilnosti u dijelu ulaganja i vrednovanja imovine za potrebe solventnosti u skladu s odredbama ZOS-a.

Sve utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti odnosile su se na nepridržavanje odredaba ZOS-a, kao i propisa donesenih na temelju tog zakona, Delegirane uredbe o dopuni Direktive Solventnost II²¹ te Smjernica o sustavu upravljanja²².

Hanfa je u 2018. donijela četiri rješenja koja se odnose na postupke neposrednih nadzora završenih u 2017. i 2018. godini. Tri su se rješenja odnosila na otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti, a društva za osiguranje postupala su u skladu s naloženim u izreci navedenih rješenja i u skladu s rokovima propisanim rješenjima. Jedno rješenje odnosilo se na okončanje postupka neposrednog nadzora, i to za društvo za osiguranje koje je postupilo u skladu s naloženim u rješenjima o otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti.

3.4.2. Posredni nadzor

Hanfa je kontinuirano tijekom 2018. provodila nadzor i provjeru svih elemenata redovitog nadzornog izvješćivanja koje su subjekti nadzora bili dužni dostaviti (financijske, statističke i dodatne izvještaje, revizorske izvještaje, izvještaje prema Direktivi Solventnosti II²³). Osim propisanih izvještaja, posebnim zahtjevima zatražila je brojne dodatne informacije i dokumentaciju (primjerice, izvješća ključnih funkcija), koja je također primjereno analizirana. Obavljeni su brojni redovni posredni nadzori društava za osiguranje u područjima analize financijskih i nadzornih izvještaja, analize i pregleda Izvještaja o vlastitoj procjeni rizika i solventnosti (ORSA) te izvješća o solventnosti i financijskom stanju (SFCR) i Redovitog nadzornog izvješća (RSR), usklađenosti ulaganja s relevantnim propisima te kretanja pokazatelja za vrste/rizike osiguranja.

Tijekom 2018. provodilo se ukupno pet postupaka posrednih nadzora nad društvima za osiguranje. Pritom se većim dijelom radilo o nadzorima koji su započeti prethodnih godina, dok je u 2018. pokrenut jedan postupak posrednog nadzora. Posrednim nadzorima nad poslovanjem društava za osiguranje, kao rezultat nadzora temeljenog na prospektivnom pristupu zasnovanom na rizicima, utvrđene su nezakonitosti i nepravilnosti koje su se najvećim dijelom odnosile na sustav upravljanja rizikom nedostatnosti premija u vrsti rizika 10.01 obvezno osiguranje vlasnika odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štete trećim osobama i vrsti osiguranja 03 osiguranje cestovnih vozila. Izdano je jedno rješenje o otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti u vezi s postupcima posrednih nadzora započelih tijekom prethodnih godina.

Nakon završetka posrednih nadzora usmjerenih na dostatnost premije u vrsti osiguranja 03 osiguranje cestovnih vozila Hanfa je nastavila pratiti pokazatelje poslovanja u navedenoj vrsti osiguranja. Za dva društva dane su pisane preporuke radi ostvarenja i osiguranja dostatnosti premije i omogućavanja trajnog ispunjavanja svih obveza iz ugovora o osiguranju u navedenoj vrsti osiguranja.

Značajan dio aktivnosti bio je usmjeren na kvalitativna i kvantitativna izvješća prema Solventnosti II. Hanfa je u 2018. zaprimila RSR, SFCR i ORSA izvještaje te godišnje i tromjesečne kvantitativne informacije. U skladu s odredbama ZOS-a u pogledu rokova dostave informacija na godišnjoj osnovi i rokova objave SFCR izvještaja društva za osiguranje bila su obvezna dostaviti navedene izvještaje. Sva su društva ispunila obvezu objave SFCR izvještaja na svojim internetskim stranicama budući da SFCR nije namijenjen isključivo Hanfi, već prvenstveno zainteresiranim stranama javnosti. Pored toga, Hanfa je od društava za

21 Delegirana Uredba Komisije (EU) 2015/35 d 10. listopada 2014. o dopuni Direktive 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) (SL L 241)

22 EIOPA-BoS-14/253 HR

23 Direktiva 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II), SL L 335/1

osiguranje zatražila i potom zaprimila izvješće o radu unutarnje revizije za 2017., izvješće aktuarske funkcije za 2017. te izvješće funkcije upravljanja rizicima zajedno s katalogom rizika za 2017. godinu.

Hanfa je uspostavila vlastiti sustav za interno procjenjivanje o tome ispunjavaju li dostavljeni izvještaji zahtjeve propisane Delegiranom uredbom o dopuni Direktive Solventnost II i Smjernicama o izvješćivanju i javnoj objavi²⁴. U skladu s tim, Hanfa je u analizi izvještaja dodatno obratila pažnju na to je li svaki kvantitativno iskazani podatak potkrijepljen i objašnjen prikladnim kvalitativnim opisom, osobito kod SFCR izvještaja koji su bili javno objavljeni. Također, razmatralo se jesu li dane informacije relevantne, pouzdane i razumljive te odražavaju li prirodu, opseg i složenost poslovanja društva za osiguranje. Po završetku analize Hanfa je pripremila i svim društvima poslala individualne pisane preporuke, koje bi trebale biti implementirane prilikom izrade RSR i SFCR izvještaja za 2018. godinu. Preporuke su se sastojale od općenitog dijela, u kojem je detaljnije bilo opisano što se očekuje od SFCR i RSR izvještaja, te dijela u kojem se Hanfa osvrnula na određene nedostatke navedenih izvještaja za 2017. godinu, a sve s ciljem povećanja razine kvalitete budućeg izvještavanja.

Hanfa je već u 2015. razvila vlastiti sustav za interno ocjenjivanje ORSA izvještaja, koji je u 2018. ažuriran i doraden. Nakon analize zaprimljenih izvještaja Hanfa je održala pojedinačne sastanke s predstavnicima svih društava. Svrha sastanaka bila je razmjena mišljenja kako bi Hanfa što bolje razumjela ORSA proces te poslovnu strategiju i poslovni model društava. Tijekom 2018. održano je sveukupno 18 sastanaka u vezi s ORSA izvještajima. Dodatno su svakom društvu upućene individualne pisane preporuke, koje su se, kao i preporuke u vezi sa SFCR i RSR izvještajima, sastojale od općenitog dijela te dijela u kojem se Hanfa osvrće na određene nedostatke ORSA izvještaja za 2017. godinu. Također je u planu daljnja komunikacija Hanfe s društvima u vezi s ORSA procesom te nastavak suradnje, a sve u svrhu daljnje nadogradnje tog procesa.

Godišnji kvantitativni obrasci za 2017. uspješno su zaprimljeni u propisanom roku, nakon čega je započeo proces validacije. Za razliku od tromjesečnih kvantitativnih obrazaca, u godišnjim kvantitativnim obrascima zahtijeva se puno više detalja, pojavljuje se višedimenzionalnost te su same kontrole mnogo kompleksnije. Broj pravila za provjeru valjanosti podataka povećan je za oko šest puta u godišnjim kvantitativnim obrascima, a postoji i mnogo više relacija među predlošcima koje trebaju biti konzistentne. Uz kontinuiranu komunikaciju s društvima za osiguranje, u navedenom razdoblju provjeravala se potpunost obrazaca te smislenost i konzistentnost podataka.

Osim godišnjih kvantitativnih obrazaca, u propisanim rokovima zaprimljeni su i svi tromjesečni kvantitativni obrasci društava za osiguranje te su za svako tromjesečje procesi validacije uspješno završeni, a svi validirani izvještaji dostavljeni su EIOPA-i u propisanim rokovima.

EIOPA jednom godišnje provodi analizu i izvještava o utjecaju upotrebe dugoročnih garancija (LTG) te mjera rizika vlasničkih vrijednosnih papira na poslovanje društava za osiguranje. U analizi provedenoj u 2018. sudjelovala su sva društva za osiguranje koja obavljaju poslove životnih osiguranja (njih 12) te dva društva za osiguranje koja obavljaju poslove neživotnih osiguranja, a tražene su podatke dostavila u zadanom roku. Tijekom nacionalne validacije Hanfa je provjeravala dostavljene podatke te su se od društava po potrebi tražile dodatne informacije odnosno ispravci. Nakon toga podaci su poslani EIOPA-i, koja je nakon provedene centralne validacije te dodatnih analiza na svojoj internetskoj stranici 18. prosinca 2018. objavila Izvješće o mjerama dugoročnih garancija za 2018., u kojemu su objavljeni agregirani podaci za svaku državu koja je sudjelovala u prikupljanju informacija za LTG izvješće.

Zaposlenici Hanfe sudjelovali su u 2018. na šest kolegija nadzornih tijela organiziranih od strane tijela nadležnog za nadzor pojedine grupe osiguravatelja za društva koja posluju u Republici Hrvatskoj, a koja su članovi grupe sa sjedištem u drugoj državi članici. Kolegiji nadzornih tijela, osim sudjelovanja na sastancima u državi članici u kojoj se nalazi sjedište pojedine grupe, podrazumijevaju i kontinuiranu suradnju Hanfe s tijelima nadležnim za nadzor grupe. Takva suradnja uključuje redovito izvještavanje o

---

24 EIOPA-BoS-15/109 HR

poslovanju društava za osiguranje koja posluju u Republici Hrvatskoj, održavanje bilateralnih i multilateralnih telefonskih konferencija te općenito sudjelovanje u rješavanju problema i novonastalih situacija povezanih s društvima koja su članovi grupe.

Tijekom 2018. provedena je analiza financijskih i nadzornih izvještaja društava i obrta za zastupanje u osiguranju i društava za posredovanje u osiguranju. U 2018. obavljeno je 12 posrednih nadzora nad društvima i obrtima za zastupanje u osiguranju i društvima za posredovanje u osiguranju, za koje su pokrenuti upravni postupci. Isto tako, Hanfa je u 2018. zaprimala i analizirala izvještaje HUO-a te HN P00L-a.

3.5. Leasing društva

3.5.1. Neposredni nadzor

Tijekom 2018. dovršen je jedan neposredni nadzor započet u 2017. čiji je predmet nadzora bio poslovni proces posla leasinga. Zapisnikom utvrđene nepravilnosti i nezakonitosti odnose se na nepravilnosti u sustavu upravljanja operativnim i kreditnim rizikom te nepravilnosti u vezi s ugovorom o operativnom leasingu i načinom izračuna ispravka vrijednosti potraživanja, čije je otklanjanje naloženo rješenjem.

U protekloj godini Hanfa je izdala i jedno rješenje o otklonjenim nezakonitostima i nepravilnostima čije je otklanjanje naloženo rješenjem iz 2017. godine. Navedene nepravilnosti odnosile su se na nepravilnosti u dijelu upravljanja kreditnim rizikom, nepravilnosti u unutarnjim kontrolama te nepravilnosti u dijelu izračuna ispravaka vrijednosti potraživanja.

3.5.2. Posredni nadzor

Hanfa je tijekom 2018. obavljala kontinuiranu provjeru pravodobnosti i točnosti zaprimljenih izvještaja u odnosu na zahtjeve propisane odredbama Zakona o leasingu²⁵ i predmetnih pravilnika. Hanfa je također provodila kontinuirani nadzor dostave podataka u Registar objekata leasinga (ROL) odnosno ispravnosti upisanih podataka kao i provjeru eventualnih sumnji na višestruka financiranja. Budući da je 2018. stupio na snagu i pravilnik kojim su propisani limiti izloženosti prema pojedinim osobama i grupama povezanih osoba, Hanfa je provodila nadzorne aktivnosti i u tom smjeru.

Na temelju svojih zakonskih ovlasti Hanfa je provodila nadzor i nad drugim osobama zbog sumnje da se one bave poslovanjem leasinga, na osnovi čega je pokrenut jedan upravni postupak nadzora.

Sastavljena su dva zapisnika čiji je predmet nadzora bio obračun tečajnih razlika po ugovoru o financijskom leasingu te statusno izvještavanje Hanfe. Isto tako, donesena su tri rješenja od kojih je jednim izrečena opomena leasing društvu zbog nepoštivanja odredbi povezanih sa statusnim izvještavanjem, dok se preostala dva odnose se na rješenja o otklonjenim nezakonitostima i nepravilnostima kojima je utvrđeno da su leasing društva otklonila nadzorom utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti.

3.6. Faktoring društva

3.6.1. Neposredni nadzor

Hanfa je tijekom 2018. izdala sedam rješenja, od čega dva rješenja kojima je društvima naloženo otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti, dva rješenja o otklonjenim nezakonitostima i nepravilnostima te tri rješenja kojima se obustavlja postupak neposrednog nadzora. Sva predmetna rješenja

---

25 NN, br. 141/13

donesena su zbog utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti u vezi s otkupom mjenica kojima su izdavatelji bila društva iz grupe Agrokor.

Nadalje, Hanfa je tijekom protekle godine pokrenula neposredni nadzor nad poslovanjem jednog društva kojem je predmet nadzora bila usklađenost s odredbama Zakona o faktoringu²⁶ u dijelu djelatnosti, upravljanja rizicima i financijskog izvještavanja te nadzor primjene Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma²⁷.

3.6.2. Posredni nadzor

Nadzorne aktivnosti u 2018. godini bile su usmjerene na održavanje razine regulatornog kapitala faktoring društava kao i na analize portfelja u kontekstu izloženosti prema pojedinim osobama i grupama povezanih osoba.

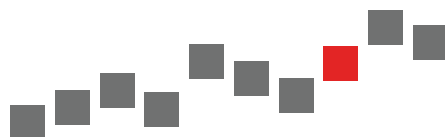
Hanfa je donijela jedno rješenje kojim je naloženo otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti i tri rješenja kojima je utvrđeno nepostupanje društava po prethodnim rješenjima Hanfe te su postupci nadzora okončani. Predmetnim su društvima u konačnici ukinuta odobrenja za obavljanje poslova faktoringa.

---

26 NN, br. 94/14 i 41/16

27 NN, br. 108/17

Normativne aktivnosti

4. Normativne aktivnosti

Dinamičan i visoko harmoniziran regulatorni okvir poslovanja financijskih usluga u EU-u unazad nekoliko godina uvelike utječe i na normativne aktivnosti Hanfe. 2018. godinu obilježio je njezin intenzivni angažman na izradi podzakonskih propisa iz svih područja sektora financijskih usluga. Većina regulatornih aktivnosti bila je popraćena intenzivnim sudjelovanjem predstavnika Hanfe u radnim skupinama za izradu zakona iz područja nadležnosti Hanfe te provođenjem stručnog i javnog savjetovanja sa zainteresiranim dionicima i izradom podzakonskih akata. Poseban izazov pritom predstavlja činjenica da europski zakonodavac već dulje vrijeme ima tendenciju propise donositi kroz direktno primjenjive uredbe, a ne kroz direktive, što nacionalnom zakonodavcu ostavlja ograničen prostor za primjenu nacionalnih diskrecija i proporcionalnost u implementaciji. Čak kada se propisi EU-a donose u obliku direktive, u tekstu te direktive redovito se ugrađuju ovlasti europskih nadzornih tijela i Europske komisije da pojedina pitanja primjene urede kroz tehničke standarde. Zbog toga je izrazito bitno sudjelovanje svih zainteresiranih sudionika financijskog tržišta u stručnim radnim skupinama kako bi se osigurala optimalna implementacija i prilagodba te izrazito kompleksne regulative hrvatskom tržištu.

Stručnjaci Hanfe sudjelovali su u 2018. godini u užim stručnim radnim skupinama za izradu gotovo svih važnijih zakona koji uređuju financijske usluge u Republici Hrvatskoj. U stručnim radnim skupinama Ministarstva financija u protekloj je godini dovršen proces izrade nacrtu prijedloga novoga Zakona o tržištu kapitala, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju, Zakona o alternativnim investicijskim fondovima, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma i nekoliko zakona kojima se osigurava provedba uredbi EU-a, a kojima je pokriveno područje nadležnosti Hanfe. Isto tako, Hanfa je davala svoj doprinos i kroz stručna mišljenja na nacrt Zakona o računovodstvu. U stručnim radnim skupinama Ministarstva rada i mirovinskog sustava izrađeni su nacrti izmjena i dopuna Zakona o obveznom mirovinskom osiguranju, Zakona o dobrovoljnom mirovinskom osiguranju i Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima. U stručnoj radnoj skupini Ministarstva pravosuđa stručnjaci iz Hanfe sudjelovali su u izradi nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima i Zakona o sudskom registru. U stručnoj radnoj skupini Ministarstva europskih i vanjskih poslova predstavnici Hanfe sudjelovali su u izradi nacrtu Zakona o međunarodnim mjerama ograničavanja.

U dijelu provedbe navedenih propisa Hanfa je u 2018. započela i proces prilagodbe važećih i donošenja novih podzakonskih propisa za čije je donošenje ovlašćuju navedeni zakonodavni akti. Regulatorne aktivnosti u tom razdoblju također su bile usmjerene i na provedbu izravno primjenjivih propisa EU-a, kao i osiguranje primjene tzv. propisa treće razine, koje donose europska nadzorna tijela (ESMA, EBA i EIOPA), kao što su smjernice te pitanja i odgovori. U procesu donošenja podzakonskih propisa Hanfa se vodi načelima transparentnosti i suradnje sa svim zainteresiranim dionicima. Svi podzakonski akti Hanfe prolaze proceduru stručnog i javnog savjetovanja putem aplikacije e-Savjetovanja, a svi komentari i primjedbe zaprimljene u javnom savjetovanju s dužnom se pažnjom razmatraju prije usvajanja konačnog nacrtu propisa.

4.1. Tržište kapitala

4.1.1. Zakonodavne aktivnosti – usklađenje s paketom propisa MiFID II ²⁸

Potpuno novi ZTK koji je donesen u srpnju 2018. najznačajniji je propis s područja financijskih usluga u 2018. godini, kojim je u hrvatski pravni sustav implementirano 15 direktiva EU-a te je osigurana provedba devet izravno primjenjivih uredbi EU-a, što ga čini najopsežnijim propisom u nadležnosti Hanfe.

ZTK donosi brojne izmjene za sudionike tržišta kapitala. Prvenstveno, mijenja se način funkcioniranja izuzeća od primjene pravila MiFID II na velika i srednja poduzeća koja trguju izvedenicama na robu, emisijskim jedinicama i izvedenicama na emisijske jedinice; takva poduzeća moraju kroz dostavu godišnjih izvještaja Hanfi dokazati da se radi o “pomoćnoj” djelatnosti za tu osobu i za grupu kojoj ta osoba pripada, da bi mogla koristiti navedeno izuzeće od obveze licenciranja za djelatnost trgovanja financijskim instrumentima. U odnosu na poslovanje investicijskih društava i kreditnih institucija koje pružaju investicijske usluge, nove odredbe u vezi s upravljanjem proizvodima, neovisnim investicijskim savjetovanjem, dodatnim poticajima, kvalifikacijama zaposlenika koji klijente informiraju o financijskim instrumentima ili nude financijske instrumente, trebale bi doprinijeti većoj zaštiti malih ulagatelja. Nadalje, eksplicitno se definira da se prodaja udjela u fondovima smatra investicijskom uslugom zaprimanja i prijenosa naloga za što je potrebno odobrenje Hanfe, što značajno utječe na distribucijske kanale udjela u fondovima i dosadašnje prodajne prakse. Uvodi se i tržišni posrednik kao nova kategorija sudionika na tržištu kapitala, koja omogućuje manjim tržišnim sudionicima da nađu svoju “nišu” uz manje administrativne troškove i bez primjene bankarskih kapitalnih zahtjeva, uz ograničenja djelatnosti na usluge zaprimanja i prijenosa naloga i investicijskog savjetovanja u odnosu na prenosive vrijednosne papire i udjele u investicijskim fondovima. ZTK uvodi i potpuno novo mjesto trgovanja – organizirana trgovinska platforma (OTP), što je nova platforma za trgovanje svim financijskim instrumentima koji nisu vlasnički (obveznicama, izvedenicama, strukturiranim proizvodima), a koje se od uređenog tržišta i multilateralne trgovinske platforme (MTP) razlikuje po suženom opsegu dozvoljenih proizvoda, nižoj razini transparentnosti, te po drugačijem načinu spajanja ponude i potražnje. Od izmjena ZTK-a koje utječu na burzu može se istaći smanjenje zahtjeva za temeljnim kapitalom, koji je smanjen s 40 milijuna kuna na 10 milijuna kuna. Propisuje se i potpuno novi režim za usluge dostave odnosno objave podataka o transakcijama. Pružanje usluga dostave podataka znači mogućnost obavljanja poslova “ovlaštenog sustava objavljivanja” (APA), “pružatelja konsolidiranih podataka o trgovanju” (CTP) i “ovlaštenog mehanizma izvješćivanja” (ARM). U vezi s trgovanjem izvedenicama, uvode se i nove obveze za srednje i velike poduzetnike, kao i za financijske subjekte koji imaju značajne pozicije u OTC izvedenicama, kako bi Hanfa mogla pratiti potencijalne sistemske rizike koji mogu proizaći iz izloženosti takvih subjekata. Dio koji se odnosi na prospekt nije se bitno mijenjao, iako prospekt sada u najvećem dijelu regulira Uredba o prospektu²⁹, koja je izravno primjenjivi propis koji se ne transponira u nacionalno zakonodavstvo. Zadržan je prag od pet milijuna eura za izuzeće od izrade prospekta. Od novih izuzeća od izrade prospekta najvažnije je istaknuti ono namijenjeno izdavateljima koji prolaze kroz financijsko restrukturiranje, a kako bi se olakšao proces financijskog restrukturiranja u sklopu predstečajnog ili stečajnog postupka. Novost je također uvođenje odgovornosti za štetu u slučajevima kada prospekt nije pravovremeno objavljen odnosno kada prospekt nije uopće objavljen unatoč postojanju obveze objave prospekta.

28 Direktiva 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištu financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU SL L 173

29 Uredba (EU) 2017/1129 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2017. o prospektu koji je potrebno objaviti prilikom javne ponude vrijednosnih papira ili prilikom uvrštavanja za trgovanje na uređenom tržištu te stavljanju izvan snage Direktive 2003/71/EZ SL L 168

Dio ZTK-a koji transponira Direktivu o transparentnosti izdavatelja³⁰ uvodi ovlast Hanfe da provjerava jesu li financijske informacije propisane tim Zakonom sastavljene u skladu s relevantnim okvirom za financijsko izvještavanje te da poduzme odgovarajuće primjerene mjere ako to nije slučaj, čime se Hanfi daje ovlast sadržajno ulaziti u financijske izvještaje izdavatelja na uređenom tržištu. U dijelu provedbe Uredbe MAR³¹, područje MAR-a širi se i na nove platforme (MTP i OTP), na nove vrste financijskih instrumenata, na referentne vrijednosti (*benchmark*), na robne burze, ako se manipulacijom na robnim burzama može utjecati na financijske instrumente kojima se trguje na mjestima trgovanja. Novost je i predviđena redovita razmjena informacija između Hanfe i Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, što se uređuje sporazumom. Dodatna novost je i to što je stupanjem na snagu ZTK-a Hanfa postala nadležno tijelo za *spot* tržište emisijskih jedinica, koje su prvi put svrstane u kategoriju financijskih instrumenata. Osim navedenog, ZTK se bavi i nematerijaliziranim vrijednosnim papirima, provedbom EMIR-a, CSDR-a, te djelomično i pravilima o konačnosti namire i financijskim osiguranjem (u smislu reguliranja posljedica stečaja sudionika u sustavu namire i poravnjanja). Na kraju, znatna izmjena u ZTK-u je i veliko povećanje raspona novčanih kazni u prekršajnim odredbama, što je uvjetovano propisima EU-a koji zahtijevaju visoke minimalne kazne za kršenje implementiranih propisa.

Osim u izradi ZTK-a, Hanfa je sudjelovala i u izradi drugih zakona koji osiguravaju provedbu uređaba EU-a, a koji su usvojeni u 2018. godini i u vezi su s tržištem kapitala. Radi se o Zakonu o provedbi Uredbe (EU) 2015/2365 o transparentnosti transakcija financiranja vrijednosnih papira i ponovne uporabe³², te Zakonu o provedbi Uredbe (EU) 2016/1011 o indeksima koji se upotrebljavaju kao referentne vrijednosti³³, kojima je Hanfa dobila dodatne odgovornosti i nadležnosti.

4.1.2. Podzakonski propisi

Hanfa je u 2018. donijela 14 pravilnika i jedne smjernice iz područja tržišta kapitala. Od važnijih pravilnika koji su doneseni na temelju novog ZTK-a potrebno je istaknuti pravilnike koji predstavljaju daljnju harmonizaciju propisa s relevantnom regulativom EU-a. U području pružanja investicijskih usluga ulagateljima, doneseni su Pravilnik o organizacijskim zahtjevima i pravilima poslovnog ponašanja za obavljanje investicijskih usluga i aktivnosti te politikama primitaka i kriterijima za značajna investicijska društva³⁴, Pravilnik o kvalifikacijama i kadrovskim uvjetima za pružanje investicijskih usluga³⁵ i Smjernice o prodajnim kanalima investicijskih proizvoda koji detaljnije uređuju poslovno ponašanje investicijskih društava i drugih pružatelja investicijskih usluga propisano novim odredbama ZTK-a u dijelu transparentnosti. Pravilnik o sadržaju i strukturi godišnjeg izvještaja izdavatelja te obliku i načinu njegovog dostavljanja

30 Direktiva 2004/109/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2004. o usklađivanju zahtjeva za transparentnošću u vezi s informacijama o izdavateljima čiji su vrijednosni papiri uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu i o izmjeni Direktive 2001/34/EZ (SL L 390, 31. 12. 2004.), kako je posljednje izmijenjena Direktivom 2013/50/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2013. o izmjenama Direktive 2004/109/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o usklađivanju zahtjeva za transparentnošću u vezi s informacijama o izdavateljima čiji su vrijednosni papiri uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu, Direktive 2003/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o prospektu koji je potrebno objaviti prilikom javne ponude vrijednosnih papira ili prilikom uvrštavanja u trgovanje i Direktive Komisije 2007/14/EZ o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu određenih odredbi Direktive 2004/109/EZ (Tekst značajan za EGP) SL L 294

31 Uredba (EU) br. 596/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o zlouporabi tržišta (Uredba o zlouporabi tržišta) te stavljanju izvan snage Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i direktiva Komisije 2003/124/EZ, 2003/125/EZ i 2004/72/EZ SL L 173

32 NN, br. 12/18

33 NN, br. 57/18

34 NN, br. 89/18

35 NN, br. 82/18

Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga³⁶ i Pravilnik o sadržaju i strukturi izvještaja izdavatelja za razdoblja tijekom godine te obliku i načinu njihovog dostavljanja Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga³⁷ uređuju izvještavanje društava uvrštenih na uređeno tržište. U segmentu sprječavanja zlouporaba Odluka o načinu i rokovima dostave popisa upućenih osoba i Pravilnik o prijavljivanju mogućih ili stvarnih kršenja Uredbe (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća³⁸ osiguravaju usklađenost s regulativom EU-a o zlouporabi tržišta.

4.1.3. Ostale regulatorne aktivnosti

Hanfa je tijekom 2018. nastavila s projektom revizije i implementacije Kodeksa korporativnog upravljanja za izdavatelje na uređenom tržištu (dalje u tekstu: Kodeks) u suradnji s Europskom bankom za obnovu i razvitak (dalje u tekstu: EBRD) i ZSE-om. Cilj je projekta jačanje primjene najboljih praksi, optimizacija praćenja kompanija u području korporativnog upravljanja te podizanje razine transparentnosti kao važnog preduvjeta razvoja tržišta kapitala. Najznačajnije su postavke Kodeksa naglasak na sastavu, zadaćama i odgovornostima nadzornog odbora, uprave i komisija nadzornog odbora (odbor za imenovanje, reviziju i nagrađivanje), neovisnost članova nadzornog odbora i komisija nadzornog odbora kao cjeeline, upravljanje sukobom interesa, spolna ravnopravnost u odborima, politika nagrađivanja, uvođenje funkcije glavnog tajnika društva i funkcije odnosa s ulagateljima, odnos prema dionicima društva te socijalna i okolišna pitanja. Donošenje Kodeksa očekuje se tijekom 2019., a prvo izvještavanje sukladno Kodeksu u 2020. godini.

4.2. Investicijski fondovi

4.2.1. Zakonodavne aktivnosti – stupanje na snagu novog Zakona o alternativnim investicijskim fondovima

U ožujku 2018. donesen je novi Zakon o alternativnim investicijskim fondovima, kojim su izmijenjene i dopunjene odredbe za koje su dosadašnja praksa i iskustvo pokazali da postoji potreba za njihovim uspješnijim ili detaljnijim uređenjem. U prvom redu, izmjene podrazumijevaju razvrstavanje UAIF-ova u tri razreda, na mali, srednji i veliki UAIF, i to temeljem kriterija veličine imovine pod upravljanjem UAIF-a i kategorije ulagatelja kojima se udjeli pojedinih AIF-ova mogu nuditi. Svrha uvođenja navedenih kategorija jest olakšavanje i pojednostavljenje osnivanja i poslovanja malih i srednjih UAIF-ova radi čega su te kategorije upravitelja oslobođene velikog dijela zahtjeva propisanih tim zakonom i Delegiranom uredbom Komisije (EU) br. 231/2013³⁹ a kojima veliki UAIF-ovi i nadalje moraju u cijelosti udovoljavati. Donošenjem navedenog zakona nastojala se osigurati visoka razina zaštite malih ulagatelja propisivanjem najstrožih zahtjeva za one upravitelje AIF-ova čiji su udjeli namijenjeni toj kategoriji ulagatelja. Izmijenjene su i odredbe koje se odnose na postupke licenciranja, pri čemu su predmetni postupci pojednostavljeni, sve s ciljem ekonomičnijeg i svrsishodnijeg postupanja te rasterećenja subjekata nadzora Hanfe.

Ovim Zakonom dodatno je pravno uređena sigurnost i stabilnost poslovanja društava za upravljanje AIF-ovima i samih AIF-ova u svrhu daljnjeg razvoja njihovog poslovanja, kao i jačanja zaštite ulagatelja u takve fondove, čime se istovremeno promiče povjerenje u tržište kapitala, a time i stabilnost financijskog sustava Republike Hrvatske.

36 NN, br. 114/18

37 NN, br. 114/18

38 NN, br. 47/18

39 Delegirana uredba Komisije (EU) br. 231/2013 od 19. prosinca 2012. o dopuni Direktive 2011/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća u odnosu na izuzeća, opće uvjete poslovanja, depozitare, financijsku polugu, transparentnost i nadzor, SL L 83

4.2.2. Zakon o provedbi Uredbe o novčanim fondovima

Ovim Zakonom, koji je donesen krajem prosinca 2018. godine, omogućava se izravna primjena Uredbe o novčanim fondovima⁴⁰ na način da se utvrđuje postupak izdavanja odobrenja za osnivanje i upravljanje novčanim fondovima, područje rada i ovlasti nadležnog tijela kao i prekršaji za postupanje protivno toj Uredbi te visina novčane kazne za pojedine prekršaje pravnih i fizičkih osoba na koje se ta Uredba primjenjuje.

Uredbom o novčanim fondovima utvrđuju se jedinstvena pravila za poslovanje novčanih fondova kako bi se očuvao integritet i stabilnost unutarnjeg tržišta te spriječila zaraza tržišta kratkoročnog financiranja, koja bi ugrozila stabilnost financijskog tržišta EU-a. Jedinstvena pravila u čitavom EU-u potrebna su kako bi se osiguralo da novčani fondovi mogu ispuniti zahtjeve za isplatu ulagatelja, posebice za vrijeme tržišnih stresova, kako bi se osiguralo da se novčani fondovi mogu nositi sa znatnim i iznenadnim zahtjevima za isplatu velikog broja ulagatelja te kako bi se osiguralo nesmetano funkcioniranje tržišta kratkoročnog financiranja za financijske institucije, korporativne izdavatelje kratkoročnih dužničkih financijskih instrumenata i vlade. Osim toga, ona su potrebna kako bi se osigurao jednak tretman ulagatelja u novčani fond i izbjeglo da primatelji kasnih isplata budu u nepovoljnom položaju ako se isplate privremeno suspendiraju ili ako se novčani fond likvidira.

4.2.3. Podzakonski propisi

U području investicijskih fondova u 2018. donesene su dvije izmjene i dopune pravilnika, Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o utvrđivanju neto vrijednosti imovine UCITS fonda i cijene udjela u UCITS fondu⁴¹ i Pravilnik o utvrđivanju neto vrijednosti imovine AIF-a i cijene udjela AIF-a⁴².

4.3. Mirovinski sustav i mirovinski fondovi

4.3.1. Zakonodavne aktivnosti – daljnje unaprjeđenje regulative o mirovinskim fondovima

Paket mirovinskih zakona koji je koncem 2018. usvojen u Hrvatskom saboru od velikog je značaja za hrvatski mirovinski sustav, a osobito za građane kao članove obveznih mirovinskih fondova, jer je donio nekoliko doista važnih novina i iskoraka upravo u smjeru daljnje održivosti samoga sustava. Naime, već je poznato da su mirovinskim društvima omogućena neka nova ulaganja (infrastrukturni projekti, povećanje limita ulaganja u dionice, ulaganje u tzv. *start-upove*), koja utječu i na razvoj hrvatskog gospodarstva. Međutim, izmjenama Zakona o obveznim mirovinskim fondovima smanjene su i naknade koje naplaćuju mirovinska društva te je, primjerice kod obveznih mirovinskih društava, određeno da se određeni višak naplaćene naknade mora rasporediti upravo mirovinskim fondovima – dakle građanima. Pored toga, propisano je i drugačije raspoređivanje osiguranika koji nisu sami odabrali obvezni mirovinski fond. Naime, prije su sva mirovinska društva dobivala jednak broj osiguranika, a sada je tome dodan i kriterij najvećeg prinosa uz uvažavanje faktora rizika kako bi se povećala konkurencija među mirovinskim društvima. To su sve novine koje bez daljnjega utječu upravo na održivost postojećeg mirovinskog sustava. Štoviše, ideja je bila smanjenje troškova mirovinskog sustava u cjelini te jačanje tržišne utakmice između mirovinskih društava i tržišne strukture. Navedeni paket mirovinskih zakona trebao bi potaknuti razlikovnost među mirovinskim društvima upravo u segmentu investicijske politike, a kako bi se ostvarili bolji prinosi i jača pozicija na tržištu, što u konačnici opet utječe na konkurenciju (tržišnu utakmicu) među

40 Uredba (EU) 2017/1131 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2017. o novčanim fondovima, SL L 169

41 NN, br. 114/2018

42 NN, br. 114/2018

mirovinskim društvima. Mirovinska društva također bi trebala biti potaknuta na kreiranje vlastitih, jedinstvenih investicijskih strategija, što bi u konačnici trebalo dovesti do diversifikacije rizika unutar cijelog sustava.

Također, usporedno s izmjenama regulative u području obveznog mirovinskog osiguranja godinu 2018. obilježile su i izmjene regulative iz tzv. trećeg stupa – dobrovoljne mirovinske štednje, koja se izmjenama Zakona o dobrovoljnim mirovinskim fondovima dodatno promovirala potencijalnim članovima, posebice u segmentu uređenja naknada koje su naplaćivala dobrovoljna mirovinska društva. Naime, izmjenama navedene regulative ukinuta je ulazna naknada za dobrovoljne mirovinske fondove, dok su naknada za upravljanje i izlazna naknada limitirane. Dodatno, građanima je pružena veća mogućnost izbora što se tiče isplate sredstava – to sada može činiti mirovinsko osiguravajuće društvo, mirovinsko društvo i društvo za osiguranje, što bi u konačnici i u tom segmentu trebalo pojačati tržišnu konkurenciju. Također, građanima je sada omogućeno jednokratno povlačenje najviše 30 % iznosa koji su uštedjeli, dok je navedeni iznos prije bio limitiran na svega 10.000 kuna.

4.3.2. Podzakonski propisi

U području regulacije mirovinskih fondova u 2018. doneseno je pet pravilnika o izmjenama i dopunama važećih pravilnika koji uređuju poslovanje obaveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova: Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o utvrđivanju neto vrijednosti imovine i vrijednosti obračunske jedinice obveznog mirovinskog fonda⁴³, Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o postupanju središnjeg registra osiguranika i mirovinskih društava prema članovima obaveznih mirovinskih fondova⁴⁴, Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o utvrđivanju neto vrijednosti imovine i cijene udjela dobrovoljnog mirovinskog fonda⁴⁵, Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima za članstvo u upravi i nadzornom odboru mirovinskog društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima⁴⁶ i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o izdavanju odobrenja za rad i stjecanju kvalificiranog udjela mirovinskog društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima⁴⁷.

4.4. Mirovinska osiguravajuća društva

4.4.1. Zakonodavne aktivnosti – dvije izmjene i dopune Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima

Tijekom 2018. na snagu su stupile dvije izmjene Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima (dalje u tekstu: ZMOD)⁴⁸.

Prvom izmjenom Zakona izmjenama i dopunama ZMOD-a iz ožujka 2018. ustanovljen je regulatorni okvir za usklađenje s Preporukom 23 (Regulacija, supervizija i nadzor nad financijskim institucijama) – zakonodavni okvir za kreditne i financijske institucije, iz Izvješća o 4. krugu evaluacije Republike Hrvatske od strane Odbora Vijeća Europe MONEYVAL u odnosu na provedbu mjera sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma, čime se omogućuje Hanfi da u postupcima izdavanja suglasnosti za stjecanje kvalificiranih udjela i izdavanja suglasnosti za obavljanje funkcije člana uprave u financijskim institucijama prikupi

---

43 NN, br. 114/2018

44 NN, br. 86/18

45 NN, br. 114/2018

46 NN, br. 51/18

47 NN, br. 51/18

48 NN, br. 29/2018 i 115/2018

podatke kako bi se spriječilo da stjecatelji kvalificiranih udjela u financijskim institucijama ili članovi uprave u financijskim institucijama postanu osobe koje su suradnici osoba osuđenih za kaznena djela. Nadalje, Zakonom se prenosi Direktiva (EU) 2014/50⁴⁹, kojom se uređuju prava radnika u vezi s dopunskom mirovinom prilikom migracije iz jedne države članice u drugu. Time se olakšava ostvarivanje prava radnika na slobodu kretanja i dodatno olakšava mobilnost unaprjeđivanjem sustava stjecanja i očuvanja prava na dopunsku mirovinu radnika koji odlaze na rad u drugu državu članicu.

Drugim izmjenama Zakona izmjenama i dopunama ZMOD-a iz prosinca 2018. unaprijeđen je sustav individualne kapitalizirane mirovinske štednje s ciljem boljeg poslovanja subjekata u kapitaliziranom sustavu, a na korist svih članova mirovinskih fondova, što bi u konačnici trebalo rezultirati povećanjem iznosa mirovina članova mirovinskih fondova te usklađivanjem s drugim donesenim propisima. Isto tako, implementiranjem Direktive (EU) 2016/2341⁵⁰ dodatno se uređuje nadzor nad prekograničnim poslovanjem mirovinskih društava i zaštita korisnika mirovina u slučaju prekograničnog pružanja usluga. Izmjene donose i značajno unapređenje sustava upravljanja kroz propisivanje uvjeta stručnosti i primjerenosti nositelja ključnih funkcija u mirovinskom osiguravajućem društvu. Također, propisane su dodatne obveze u vezi s procjenom i upravljanjem rizicima mirovinskog osiguravajućeg društva, kao i dodatne informacije koje ono mora dostavljati potencijalnim članovima kako bi im se omogućilo donošenje dobro utemeljene odluke u vezi s ponuđenim mirovinskim programima. Od drugih značajnih dopuna potrebno je naglasiti propisivanje minimalnog kapitala u iznosu od 23.1 mil. kuna za mirovinsko osiguravajuće društvo, omogućavanje isplata mirovina iz III. stupa i društvima za životno osiguranje, smanjenje nagrade za uspješnost sa 25 % na 10 %, čime se smanjuju ukupni administrativni troškovi i polugodišnje usklađivanje isplata iz II. stupa prema stopi promjene indeksa potrošačkih cijena. Na kraju, širi se mogućnosti ulaganja u infrastrukturne projekte na području RH, s obzirom na to da su infrastrukturni projekti prepoznati kao zasebna klasa imovine u aspektima kao što su izloženost različitim faktorima rizika, učestalost vrednovanja, dugoročniji horizont ulaganja te njihova nelikvidnost.

4.4.2. Podzakonski propisi

Tijekom 2018. doneseni su Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o uvjetima za obavljanje funkcije člana uprave i člana nadzornog odbora mirovinskog osiguravajućeg društva⁵¹ te Pravilnik o izmjeni i dopuni pravilnika o uvjetima za izdavanje odobrenja za rad i odobrenja za stjecanje kvalificiranog udjela⁵², kojima se dodatno razrađuju uvjeti za članove uprave i nadzornog odbora mirovinskog osiguravajućeg društva i stjecatelje kvalificiranog udjela u mirovinskom osiguravajućem društvu, a posebno uvjeti u pogledu suradnika navedenih osoba.

4.5. Tržište osiguranja

4.5.1. Zakonodavne aktivnosti – usklađenje s Direktivom o distribuciji osiguranja

Zakon o izmjenama i dopunama ZOS-a⁵³ (dalje u tekstu: ZIDZOS), koji je stupio na snagu u prosincu 2018. godine, propisuje nova pravila za obavljanje poslova distribucije osiguranja i reosiguranja na području Republike Hrvatske i prekogranično, implementirajući Direktivu o distribuciji osiguranja. Uvodi se novi

49 Direktiva 2014/50/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o minimalnim zahtjevima za poboljšanje mobilnosti radnika među državama članicama unaprjeđivanjem stjecanja i očuvanja prava na dopunsku mirovinu, SL L 128

50 Direktiva (EU) 2016/2341 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2016. o djelatnostima i nadzoru institucija za strukovno mirovinsko osiguranje, SL L 354

51 NN, br. 48/18

52 NN, br. 48/2018

53 NN, br. 112/18

pojam “distribucije osiguranja”, podrazumijeva djelatnost predlaganja i sklapanja ugovora o osiguranju, savjetovanja o ugovorima o osiguranju ili obavljanja drugih pripremnih radnji za sklapanje ugovora o osiguranju, ili sklapanja takvih ugovora, ili pružanja pomoći pri upravljanju takvim ugovorima i njihovu izvršavanju, posebno u slučaju rješavanja odštetnog zahtjeva. Dosadašnja društva za posredovanje u osiguranju i reosiguranju postaju društva za brokerske poslove u osiguranju i/ili reosiguranju, što je u skladu s terminologijom uvriježenom u praksi. Važna novost jest i uvođenje Dokumenta s informacijama o proizvodu osiguranja, koji je distributer osiguranja prije sklapanja ugovora o neživotnom osiguranju dužan dati potrošaču, a kako bi mu se omogućilo da donese dobro utemeljenu odluku.

Osim izmjena koje se uvode radi prijenosa Direktive o distribuciji osiguranja, provedene su izmjene i dopune i drugih odredaba ZOS-a, i to u dijelu definicije reosiguranja, mogućnosti obavještavanja i razmjernjivanja informacija s drugim nadležnim tijelima o primjerenosti namjeravanog stjecatelja kvalificiranog udjela, obveze člana uprave o izvještavanju Hanfe o prestanku obnašanja funkcije člana uprave ili nadzornog odbora, tehničkih pričuva kod osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja te mogućnosti savjetovanja s ESRB-om radi donošenja rješenja o produljenju roka za poduzimanje mjera za otklanjanje neusklađenosti s potrebnim solventnim kapitalom. Također, ZIDZOS sadrži i odredbe koje definiraju slobodu pružanja usluga na državnom području druge države članice kao i slobodu poslovnog nastana, tj. poslovanja putem osnivanja podružnice ili stalne prisutnosti na državnom području druge države članice te ulogu Hanfe u nadzoru poslovanja. Radi primjene Uredbe (EU) br. 537/2014⁵⁴ terminološki su prilagođene odredbe i promijenjeni okviri za reviziju godišnjih financijskih izvještaja, koji su uređeni novim Zakonom o reviziji⁵⁵. Na kraju, jasnije je regulirana zaštita informacija prema sporazumima s trećim zemljama i Švicarskom Konfederacijom.

Posebna se pažnja, kao i kod ZTK-a, posvećuje i stručnim uvjetima koje distributeri osiguranja i reosiguranja i radnici društava za osiguranje i reosiguranje koji obavljaju takve poslove moraju ispunjavati kako bi primjereno izvršili svoje zadaće. Kod stručnosti se posebno razlikuju i definiraju tri osnovna područja – neživotno osiguranje, životno osiguranje i investicijski proizvodi osiguranja. Značajna je novost uvođenja najmanje 15 sati godišnje stručnog osposobljavanja i usavršavanja, koji obuhvaćaju znanja o uvjetima ponuđenih polica, zakonu u području distribucije proizvoda osiguranja te rješavanju pritužbi i prigovora preko standarda poslovne etike pa do znanja o poreznim zakonima i štednim proizvodima. U slučaju neispunjavanja obveze stručnog usavršavanja na godišnjoj razini Hanfa ima ovlast distributera brisati iz registra. Uređena je i unakrsna prodaja na način da, kada se proizvod osiguranja nudi zajedno s dodatnim proizvodom ili uslugom koji nisu osiguranje kao dio paketa ili istog ugovora, distributer osiguranja obavješćuje stranku o tome je li moguće odvojeno kupiti te različite sastavnice i, ako jest, dostavlja adekvatan opis sastavnica ugovora ili paketa, kao i odvojen dokaz o troškovima i naknadama svake pojedine sastavnice. Stranka treba imati mogućnost odvojene kupovine robe ili usluge. ZIDZOS-om uvedena su pravila u vezi s upravljanjem proizvodima. Proizvođači proizvoda osiguranja dužni su održavati, voditi i provjeravati postupak za odobrenje svakog proizvoda osiguranja ili postupak značajne prilagodbe postojećih proizvoda osiguranja prije njihova stavljanja na tržište ili distribucije strankama. Društvo za osiguranje dužno je redovito provjeravati proizvode osiguranja koje nudi ili prodaje, uzimajući u obzir svaki događaj koji bi mogao značajno utjecati na potencijalni rizik za utvrđeno ciljano tržište, kako bi se barem procijenilo je li proizvod i dalje prilagođen potrebama utvrđenog ciljanog tržišta i je li zamišljena strategija distribucije i dalje prikladna. Kao posebno osjetljivo područje, koje se i najintenzivnije razvija, treba izdvojiti investicijske proizvode osiguranja. Zbog njihove složenosti i bliske povezanosti s drugim kompleksnim financijskim instrumentima, za distribuciju te vrste proizvoda bit će potrebna posebna edukacija te viša razina razumijevanja funkcioniranja različitih tržišta, a posebno tržišta kapitala. Prodavatelji takvih proizvoda osiguranja moraju voditi računa o financijskom znanju i iskustvu potrošača, njegovoj sklonosti preuzi-

54 Uredba (EU) br. 537/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o posebnim zahtjevima u vezi zakonske revizije subjekata od javnog interesa i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2005/909/EZ, SL L 158

55 NN, br. 127/17

manju rizika kao i o njegovim općenitim ekonomskim mogućnostima. S obzirom na objektivnu složenost takvih proizvoda, i sami su kriteriji za njihovu prodaju stroži te je potrebna veća posvećenost posrednika stranci. Informacije trebaju biti pregledne i prilagođene obrazovnom i rizičnom profilu stranke da bi joj pružile zadovoljavajuću mogućnost izbora. Konačno, ZIDZOS izričito traži i navođenje svih troškova i povezanih naknada s prodajom takvih proizvoda, a posebno troškova savjetovanja stranke.

4.5.2. Podzakonski propisi

Tijekom 2018. Hanfa je donijela izmjene i dopune Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o obliku i sadržaju financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje⁵⁶, kojima su uvedene izmjene i dopune u dijelu dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno reosiguranje te u dijelu rokova dostave mjesečnih dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno reosiguranje.

4.5.3. Ostale regulatorne aktivnosti

U 2018. godini na snagu je stupila i sljedeća regulativa:

- Provedbena uredba Komisije (EU) 2018/165⁵⁷, kojom su definirane tehničke informacije za izračun tehničkih pričuva i osnovnih vlastitih sredstava za potrebe izvješćivanja za datume 31.12.2017. do 30.3.2018., a sve u skladu s Direktivom Solventnost II
- Direktiva (EU) 2018/411⁵⁸, kojom se mijenja IDD na način da se utvrđuje da države članice do 1. srpnja 2018. donose i objavljuju zakone i druge propise potrebne radi usklađivanja s tom Direktivom i o tome odmah obavješćuju Komisiju. Osim toga, tom je Direktivom utvrđeno je da se Direktiva o posredovanju u osiguranju⁵⁹ stavlja izvan snage s učinkom od 1. listopada 2018.

4.6. Tržište leasinga i faktoringa

4.6.1. Podzakonski propisi

U 2018. Hanfa je donijela sljedeće pravilnike za djelatnosti leasinga i faktoringa, kojima su propisani i osnaženi sustavi upravljanja u leasing i faktoring društvima: Pravilnik o organizacijskim zahtjevima leasing društva⁶⁰, kojim se detaljnije propisuju organizacijski zahtjevi i način obavljanja poslova interne revizije u leasing društvu, te Pravilnik o kriterijima i načinu upravljanja rizicima leasing društva⁶¹ i Pravilnik o kriterijima i načinu upravljanja rizicima faktoring društva⁶², kojima se detaljnije propisuju strategije, politike, postupci i mjere upravljanja rizicima, tehnike mjerenja rizika, praćenje i izvješćivanje o rizicima i podjela odgovornosti u vezi s upravljanjem rizicima leasing odnosno faktoring društva.

---

56 NN, br. 96/18

57 Provedbena uredba Komisije (EU) 2018/165 od 31. siječnja 2018. o utvrđivanju tehničkih informacija za izračun tehničkih pričuva i osnovnih vlastitih sredstava za potrebe izvješćivanja s referentnim datumima od 31. prosinca 2017. do 30. ožujka 2018. u skladu s direktivom 2009/138/EZ Europskog parlamenta i vijeća o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja

58 Direktiva (EU) 2018/411 Europskog parlamenta i vijeća od 14. ožujka 2018. o izmjeni Direktive (EU) 2016/97 u pogledu datuma početka primjene mjera država članica za prenošenje

59 Direktiva 2002/92/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 9. prosinca 2002. o posredovanju u osiguranju, SL 9

60 NN, br. 86/18

61 NN, br. 86/18

62 NN, br. 86/18

4.7. Ostalo

4.7.1. Zakonodavne aktivnosti

U prosincu 2018. godine donesen je i Zakon o provedbi Uredbe (EU) br. 1286/2014 o dokumentima s ključnim informacijama za upakirane investicijske proizvode (PRIIPS)⁶³, koji predstavlja međusektorski propis koji se primjenjuje na sve subjekte nadzora Hanfe koji sudjeluju u izdavanju i distribuciji investicijskih proizvoda, odnosno upakiranih investicijskih proizvoda za male ulagatelje i investicijskih osigurateljnih proizvoda. Ciljevi su Uredbe PRIIPS⁶⁴ osigurati pružanje potrebnih informacija malim ulagateljima za ulaganja kod kojih iznos koji se vraća malom ulagatelju podliježe fluktuacijama zbog izloženosti referentnim vrijednostima ili podliježe učinkovitosti jedne ili više imovina koje mali ulagatelj nije izravno kupio, utvrđivanje zajedničkih standarda za sastavljanje dokumenta s ključnim informacijama kako bi se osiguralo da bude razumljiv malim ulagateljima, propisivanje odgovornosti izdavatelja takvih proizvoda za točnost dokumenta s ključnim informacijama, dostavu dokumenta s ključnim informacijama prije zaključenja bilo koje transakcije te praćenje tržišta za investicijske osigurateljne proizvode. Nadležnost za provođenje nadzora, izricanje nadzornih mjera, podnošenje optužnih prijedloga kao i suradnju s drugim nadležnim tijelima Zakon dodjeljuje Hanfi.

---

63 NN, br. 112/18

64 Uredba (EU) br. 1286/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. studenoga 2014. o dokumentima s ključnim informacijama za upakirane investicijske proizvode za male ulagatelje i investicijske osigurateljne proizvode (PRIIP-ovi) SL L 352

Licenciranje i edukacija

5. Licenciranje i edukacija

Na temelju relevantnih propisa Hanfa kroz postupke licenciranja provodi inicijalnu procjenu uvjeta posjedovanja odgovarajućih stručnih kvalifikacija, znanja i iskustva primjerenih za upravljanje i vođenje poslova subjekata nadzora pažnjom dobrog stručnjaka odnosno uvjeta stručnosti i uvjeta posjedovanja dobrog ugleda i integriteta te uvjeta primjerenosti osoba koje učinkovito upravljaju subjektima nadzora ili imaju druge ključne funkcije u njima. Hanfa prilikom procjene kandidata koji obavljaju relevantne funkcije u subjektima koji su u skladu sa zakonskim ovlaštenjima u njezinoj nadležnosti ne procjenjuje samo formalne uvjete, već i analizira ponašanje kandidata u dosadašnjem profesionalnom radu. Zaključno, na temelju svih dostupnih podataka Hanfa donosi odluku je li opravdano zaključiti da će predloženi kandidat pošteno i savjesno obavljati poslove za koje je imenovan. Licenciranjem se postiže osnovni cilj, a to je osiguranje zakonitog rada i stabilnosti poslovanja subjekata nadzora, pa tako i ukupnog financijskog sustava na način da su odgovorne osobe stručno i obrazovno osposobljene za pojedine funkcije te primjerene u pogledu osobnog i poslovnog integriteta.

5.1. Licenciranje

Pregled danih odobrenja, suglasnosti i prethodnih suglasnosti, oduzetih odobrenja i suglasnosti te drugih poslova licenciranja tijekom 2018. dan je po vrstama industrije u nastavku.

5.1.1. Tržište kapitala

Slijedom zaprimljenih zahtjeva tijekom 2018. izdana su 33 odobrenja, suglasnosti odnosno prethodne suglasnosti u skladu sa ZTK. Izdavanje odobrenja za rad brokera i investicijskih savjetnika Hanfa je provodila do dana stupanja na snagu novog ZTK⁶⁵, nakon čega Hanfa više ne izdaje ta odobrenja, već samo provodi ispite za brokere i investicijske savjetnike.

Tablica 5.1.1. Pregled odobrenja i suglasnosti za rad u dijelu tržišta kapitala

Izdavanje odobrenja za rad	2016.	2017.	2018.
Izdavanje odobrenja za rad brokera	4	2	4
Izdavanje odobrenja za rad investicijskih savjetnika	13	114	21
Izdavanje odobrenja za rad vezanih zastupnika	0	1	0
Izdavanje odobrenja za rad investicijskih društava	0	0	0
Izdavanje suglasnosti za člana uprave	4	3	4
Izdavanje prethodne suglasnosti kreditnoj instituciji ⁶⁷	2	0	3

Izvor: Hanfa

Hanfa je u 2018. izdala i jedno odobrenje za stjecanje kvalificiranog udjela⁶⁷ u investicijskom društvu, kao i jedno odobrenje za obavljanje dodatne djelatnosti investicijskog društva.

65 Brokери i investicijski savjetnici podnosili su zahtjeve za izdavanje odobrenja za rad nakon položenog ispita u skladu s podzakonskim propisima sve do stupanja na snagu novog Zakona o tržištu kapitala.

66 Kreditna institucija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj može obavljati investicijske usluge i aktivnosti i s njima povezane pomoćne usluge za koje je dobila odobrenje Hrvatske narodne banke uz prethodnu suglasnost Hanfe.

67 Kvalificirani udio svaki je neposredni ili posredni udio u subjektima koji su u nadležnosti Hanfe a koji omogućuje ostvarivanje značajnog utjecaja na upravljanje u društvu. S obzirom na tu činjenicu zakoni iz nadležnosti Hanfe propisuju potrebu prethodnog odobrenja ili suglasnosti Hanfe za promjene imatelja kvalificiranih udjela.

Prestanci odobrenja za rad brokera, investicijskih savjetnika i vezanih zastupnika upisani su u odgovarajuće registre zato što oni više nisu ispunjavali zakonske uvjete (prestanak radnog odnosa za brokere i investicijske savjetnike te raskid ugovora s investicijskim društvom za vezane zastupnike).

Tablica 5.1.2. Prestanci odobrenja za rad u dijelu tržišta kapitala

Prestanci odobrenja za rad	2016.	2017.	2018.
Brokera	7	7	3
Investicijskih savjetnika	6	11	5
Vezanih zastupnika	1	0	0

Izvor: Hanfa

Hanfa je tijekom 2018. odobrila šest zahtjeva za odobrenje prospekta. Od šest odobrenih prospekata dva su bila u vezi s javnom ponudom i uvrštenjem dionica na uređeno tržište, jedan u vezi s javnom ponudom i uvrštenjem obveznica na uređeno tržište, a tri u vezi s uvrštenjem dionica na uređeno tržište. U 2018. odobrena su dva prospekta više nego u 2017. godini. Na tržištu kapitala putem prospekata u vezi s javnom ponudom prikupljeno je približno 550 mil. kuna, što je manje u odnosu na 2017., kada je prikupljen iznos od približno 1,1 mlrd. kuna.

Osim prospekata koje je Hanfa odobrila, od nadležnih tijela drugih država članica EU-a zaprimljeno je ukupno 14 notifikacija prospekata i 44 notifikacija dopuna prospekata. Takvi prospekti i dopune prospekata imaju učinak kao prospekti i dopune prospekata koje je odobrila Hanfa. Notificirani prospekti uglavnom su se odnosili na programe izdanja strukturiranih vrijednosnih papira kreditnih institucija. Notifikacije su zaprimljene od luksemburškog (40), austrijskog (10) i irskog (8) regulatora.

Odredbama ZTK-a propisani su slučajevi kada osoba koja namjerava nuditi vrijednosne papire javnosti ili ih uvrstiti za trgovanje na uređenom tržištu nije obvezna objaviti prospekt. S time u vezi zaprimljeno je 48 obavijesti o iznimkama od obveze objave prospekta u skladu s odredbom članka 412. ZTK-a, kojom je propisana obveza obavještavanja Hanfe o namjeri korištenja iznimke od obveze objave prospekta u vezi s izdanjem (javnom ponudom) i uvrštenjem vrijednosnih papira. Većina zaprimljenih obavijesti odnosila se na iznimke od obveze objave prospekta kod izdanja vrijednosnih papira iz članka 409. ZTK-a, dok su se tri obavijesti odnosile na iznimke od obveze objave prospekta kod uvrštenja na uređeno tržište iz članka 410. ZTK-a. Najčešće korištene iznimke od obveze objave prospekta u vezi s izdanjem vrijednosnih papira bile su sljedeće: ponuda vrijednosnih papira koja je upućena prema manje od 150 fizičkih ili pravnih osoba po državi članici koje nisu kvalificirani ulagatelji (24), ponuda vrijednosnih papira isključivo kvalificiranim ulagateljima (13), ponuda vrijednosnih papira bivšim ili sadašnjim članovima uprave ili zaposlenicima od strane poslodavca ili njegovog povezanog društva (10) te ostale iznimke (7).⁶⁸

Što se tiče zaprimljenih obavijesti o korištenju iznimke od obveze objave prospekta u vezi s uvrštenjem vrijednosnih papira, radilo se o zahtjevima za uvrštenje dionica koje u razdoblju od 12 mjeseci predstavljaju manje od 20 % ukupnog broja dionica koje su već uvrštene na istom uređenom tržištu. Zaprimljene obavijesti odnosile su se na dionice (31), strukturirane proizvode (12) i obveznice (5).

OBVEZA OBJAVE PONUDE ZA PREUZIMANJE

Zakonom o preuzimanju dioničkih društava propisana je obveza objave ponude za preuzimanje kada stjecanjem dionica fizička ili pravna osoba prijeđe kontrolni prag (25 % dionica s pravom glasa) u ciljnom društvu. Ciljno društvo je društvo čije su dionice uvrštene na uređeno tržište u Republici Hrvatskoj.

Odobreno je šest ponuda za preuzimanje. Za pohranjene dionice na temelju ponuda za preuzimanje isplaćena su ukupna sredstva u iznosu od približno 811 mil. kuna, što je značajno više u odnosu na 2017., kada je na temelju jedne odobrene ponude za preuzimanje isplaćeno svega 18,2 mil. kuna.

⁶⁸ U obavijestima o iznimkama od objave prospekta može se koristiti više iznimaka te je stoga ukupan broj korištenih iznimki veći od broja zaprimljenih obavijesti.

Zaprimljeno je ukupno osam obavijesti o korištenju iznimke od obveze objavljivanja ponude za preuzimanje. Radilo se o sljedećim iznimkama: prijenosom dionica ciljnog društva nije došlo do promjene osobe koja ostvaruje kontrolu nad ciljnim društvom ili je u pitanju stjecanje dionica prijenosom radi restrukturiranja unutar koncerna (pet) te odluka glavne skupštine u skladu s člankom 14. stavkom 1. točkom 3. Zakona o preuzimanju dioničkih društava (dalje u tekstu: ZPDD)⁶⁹ kojom se odobrava stjecanje dionica bez obveze objavljivanja ponude za preuzimanje (tri).

5.1.2. Društva za upravljanje investicijskim fondovima i investicijski fondovi

Hanfa je u postupku licenciranja tijekom 2018. donijela 85 odluka povezanih s licenciranjem društava za upravljanje investicijskim fondovima te investicijskih fondova i njihovih depozitara, kako je prikazano u tablici 5.1.3.

Tablica 5.1.3. Postupci licenciranja povezanih s poslovanjem društava za upravljanje investicijskim fondovima i investicijskih fondova

Vrsta predmeta	2016.	2017.	2018.
Odobrenje za rad društva za upravljanje UCITS fondovima i odobrenje za rad UAIF-a	0	1	0
Odobrenje za rad malog UAIF-a	2	0	1
Odobrenje za rad srednjeg UAIF-a (promjena kategorije postojećih UAIF-ova)	0	0	3
Ukidanje rješenja o izdavanju odobrenja za rad UAIF-u (promjena kategorije u srednji UAIF)	0	0	1
Prestanak važenja odobrenja za rad za obavljanje djelatnosti osnivanja i upravljanja AIF-a	1	0	1
Prestanak važenja odobrenja za rad za obavljanje djelatnosti upravljanje portfeljem	0	0	1
Ukidanje odobrenja za rad UAIF-a za obavljanje djelatnosti osnivanja i upravljanja AIF-om	0	0	1
Ukidanje odobrenja za osnivanje i upravljanje AIF-om	0	0	1
Odobrenje za osnivanje i rad UCITS fonda	11	9	5
Odobrenje za osnivanje i rad AIF-a	0	9	2
Odobrenje za nuđenje udjela AIF-a malim ulagateljima u Republici Hrvatskoj	0	0	1
Odobrenje/suglasnost za izbor depozitara	11	18	6
Odobrenje/suglasnost za promjenu depozitara	3	1	13
Odobrenje/suglasnost za sklapanje ugovora s depozitarom	3	0	4
Likvidacija fondova	1	0	2
Odobrenje za uključivanje UCITS fondova u krovni UCITS fond	0	2	0
Odobrenje za uključivanje AIF-ova u krovni AIF	0	2	0
Odobrenje/suglasnost za pripajanje fondova	2	3	3
Odobrenje za izuzeće od ograničenja ulaganja iz čl. 256. ZOIFJP-a	8	7	6
Odobrenje/suglasnost za obavljanje funkcije člana uprave	17	16	11
Odobrenje prospekta i izmjena prospekta	14	11	10
Odobrenje/suglasnost na pravila i izmjenu pravila fonda	18	19	6
Odobrenje za delegiranje poslova na treću osobu	1	1	2
Odobrenje/suglasnost za stjecanje kvalificiranog udjela u društvu za upravljanje	1	4	1
Odobrenje za statusnu promjenu društva za upravljanje (pripajanje)	0	1	0
Odobrenje za izuzeće od primjene odredbe čl. 53. st. 2. t. 3. ZOIFJP-a	0	1	0
Odobrenje/suglasnost za preuzimanje/prijenos poslova upravljanja fondovima	3	2	4
Odobrenje proširenja odobrenja za rad društva za upravljanje UCITS fondovima	0	1	0

Izvor: Hanfa

69 NN, br. 109/07, 36/09, 108/12, 90/13, 99/13 i 148/13

5.1.3. Mirovinska društva i mirovinski fondovi

U dijelu licenciranja mirovinskih društava te mirovinskih fondova i njihovih depozitara donesena je 31 odluka, što je detaljnije prikazano u tablici 5.1.4.

Tablica 5.1.4. Postupci licenciranja povezani s poslovanjem mirovinskih društava i mirovinskih fondova

Vrsta predmeta	2016.	2017.	2018.
Odobrenje imenovanja članova uprave obveznog/dobrovoljnog mirovinskog društva	4	9	5
Odobrenje članova nadzornog odbora obveznog mirovinskog društva	5	8	2
Odobrenje za osnivanje i upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondom	1	3	2
Odobrenje za izbor i promjenu depozitara	1	3	2
Odobrenje statuta/izmjena i dopuna statuta obveznog mirovinskog fonda	0	6	12
Odobrenje statuta/izmjena i dopuna statuta dobrovoljnog mirovinskog fonda	1	3	2
Odobrenje za izradu ili bitne promjene prospekta dobrovoljnog mirovinskog fonda	1	3	2
Proširenje odobrenja za rad mirovinskom društvu (za obavljanje djelatnosti osnivanja i upravljanja dobrovoljnim mirovinskim fondovima)	0	0	1
Odobrenje za statusnu promjenu mirovinskog društva (pripajanje)	0	0	2
Odobrenje za povećanje temeljnog kapitala mirovinskog društva	0	0	1
Odobrenje delegiranja poslova na treću osobu	2	0	0

Izvor: Hanfa

5.1.4. Mirovinska osiguravajuća društva

U dijelu mirovinskih osiguravajućih društava tijekom 2018. nije bilo postupaka licenciranja.

5.1.5. Tržište osiguranja

Na području tržišta osiguranja na temelju zaprimljenih zahtjeva izdano je 14 odobrenja, kako je prikazao u tablici 5.1.5.

Tablica 5.1.5. Pregled postupaka licenciranja u dijelu osiguranja

Izdavanje odobrenja/suglasnosti	2016.	2017.	2018.
Odobrenje kandidatima za obavljanje funkcije člana uprave društva za osiguranje	15	22	5
Odobrenje subjektima za stjecanje kvalificiranog udjela u društvu za osiguranje	2	6	1
Odobrenje društvu za osiguranje za pripajanje drugog društva za osiguranje	2	2	2
Odobrenje društvu za osiguranje za obavljanje poslova reosiguranja	1	0	1
Uvjerenje i ovlaštenje za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara	10	3	5

Izvor: Hanfa

Izdane su i 82 dozvole za zastupanje odnosno posredovanje zastupnicima i posrednicima u osiguranju, što je broj predmeta licenciranja u tom dijelu zadržalo otprilike na istoj razini kao u 2017. godini. Izdana su i 32 rješenja o ukidanju dozvola/suglasnosti za zastupanje u osiguranju.

Tablica 5.1.6. Pregled odobrenja za zastupanje i posredovanje u osiguranju

Izdavanje odobrenja/suglasnosti	2016.	2017.	2018.
Izdavanje dozvole obrtu za zastupanje u osiguranju za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju	107	61	60
Izdavanje dozvole društvu za zastupanje u osiguranju za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju	47	19	19
Izdavanje dozvole društvu za posredovanje u osiguranju i reosiguranju za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju i reosiguranju	1	4	2
Izdavanje dozvole društvu za zastupanje u osiguranju za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju na stanicima za tehnički pregled vozila	6	0	1

Izvor: Hanfa

Tablica 5.1.7. Prestanci važenja i ukidanja dozvola/suglasnosti za zastupanje i posredovanje u osiguranju

Prestanci važenja/ukidanja	2016.	2017.	2018.
Obrtu za zastupanje u osiguranju	7	29	24
Društvu za zastupanje u osiguranju	8	28	7
Društvu za posredovanje u osiguranju i reosiguranju	2	1	0
Ukidanje ovlaštenja fizičkoj osobi za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju	0	1	1
Kreditnoj instituciji	2	0	0
Društvu za zastupanje u osiguranju za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju na stanicima za tehnički pregled vozila	0	0	0
Obrtu za zastupanje u osiguranju za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju na stanicima za tehnički pregled vozila	1	0	0

Izvor: Hanfa

5.1.6. Leasing društva

U dijelu licenciranja leasing društava doneseno je ukupno 18 odluka. Većina postupaka odnosila se na izdavanje suglasnosti za obavljanje funkcije člana uprave leasing društva.

Tablica 5.1.8. Pregled odobrenja i suglasnosti danih leasing društvima

Izdavanje odobrenja/suglasnosti	2016.	2017.	2018.
Suglasnosti za stjecanje kvalificiranih udjela u leasing društvu	6	14	3
Suglasnosti za stjecanje kvalificiranih udjela leasing društva u drugom društvu	0	0	0
Suglasnosti za obavljanje funkcije člana uprave leasing društva	18	8	14
Odobrenja za rad leasing društva	0	0	0
Suglasnosti za pripajanje društva	0	1	1

Izvor: Hanfa

5.1.7. Faktoring društva

Na tržištu faktoringa dovršavao se proces usklađivanja poslovanja društava s novim Zakonom o faktoringu⁷⁰. Većina je društava ispunila uvjete za izdavanje odobrenja za rad faktoring društva kao i odobrenja za stjecanje kvalificiranih udjela i članove uprave u 2017., dok su preostala usklađenja završena u 2018. godini. Ipak, određeni broj faktoring društava prestao je s radom zbog poslovnih odluka vlasnika o njihovu pripajanju matičnim društvima te odluka vlasnika o likvidaciji kao rezultatu poslovnih problema vlasnika faktoring društva.

⁷⁰ NN, br. 94/14 i 41/16

Tablica 5.1.9. Pregled postupaka licenciranja u dijelu faktoring društava

Licenciranje faktoring društava	2016.	2017.	2018.
Izdavanje suglasnosti za stjecanje kvalificiranih udjela u faktoring društvu	6	10	6
Izdavanje suglasnosti za stjecanje kvalificiranih udjela faktoring društva u drugom društvu	0	0	0
Izdavanje suglasnosti za obavljanje funkcije člana uprave faktoring društva	18	18	3
Izdavanje odobrenja za rad faktoring društva	0	7	1
Izdavanje suglasnosti za pripajanje društva	0	0	1
Prestanak odobrenja za rad faktoring društva	0	1	3

Izvor: Hanfa

5.2. Ispiti i edukacija

5.2.1. Ispiti za brokere, investicijske savjetnike i ovlaštene upravitelje mirovinskih osiguravajućih društava

Hanfa je u skladu s Pravilnikom o obrazovnom programu i ispitu za stjecanje zvanja ovlaštenog upravitelja mirovinskih fondova, ovlaštenog upravitelja mirovinskog osiguravajućeg društva, brokera i investicijskog savjetnika⁷¹ u 2018. održala obrazovni program te ciklus ispita za stjecanje zvanja ovlaštenog upravitelja mirovinskih fondova, ovlaštenog upravitelja mirovinskog osiguravajućeg društva, brokera i investicijskog savjetnika.

Tako su u protekloj godini održana po dva ispitna roka za brokere, investicijske savjetnike te ovlaštene upravitelje mirovinskih osiguravajućih društava.

Tablica 5.2.1. Rezultati ispitnih rokova

		Prvi ispitni rok		Drugi ispitni rok	
Brokери	Prijavljeno kandidata	6		8	
	Pristupilo ispitu	6		7	
	Položilo	4	67%	5	71%
	Nije položilo	2	33%	2	29%
Investicijski savjetnici	Prijavljeno kandidata	144		97	
	Pristupilo ispitu	142		96	
	Položilo	34	24%	35	36%
	Nije položilo	108	76%	61	64%
Ovlašteni upravitelji mirovinskih osiguravajućih društava	Prijavljeno kandidata	2		1	
	Pristupilo ispitu	2		1	
	Položilo	2	100%	0	0%
	Nije položilo	0	0%	1	100%

Izvor: Hanfa

⁷¹ NN, br. 133/15

5.2.2. Ispiti za zastupnike i posrednike u osiguranju i/ili reosiguranju

U 2018. održano je pet ispitnih rokova za zastupnike u osiguranju i posrednike u osiguranju i/ili reosiguranju. Ispiti su provedeni u skladu s Pravilnikom o uvjetima za stjecanje i provjeru stručnih znanja potrebnih za dobivanje ovlaštenja za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju odnosno posredovanja u osiguranju i reosiguranju⁷².

Tablica 5.2.2. Rezultati ispitnih rokova

		Prvi ispitni rok		Drugi ispitni rok		Treći ispitni rok		Četvrti ispitni rok		Peti ispitni rok	
Zastupnici u osiguranju	Prijavljeno	131		197		108		218		119	
	Pristupilo ispitu	119		178		100		205		95	
	Položilo	107	90%	154	87%	72	72%	155	76%	78	82%
	Nije položilo	12	10%	24	13%	28	28%	50	24%	17	18%
Posrednici u osiguranju i/ili reosiguranju	Prijavljeno	4		2		1		7		5	
	Pristupilo ispitu	4		2		1		7		5	
	Položilo	2	50%	2	100%	0	0%	7	100%	5	100%
	Nije položilo	2	50%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%

Izvor: Hanfa

5.2.3. Edukacija u suradnji sa Zagrebačkom burzom i Središnjim klirinškim depozitarnim društvom

Hanfa je u suradnji sa ZSE-om i SKDD-om u lipnju 2018. održala devetu edukaciju za izdavatelje. Naglasak je bio na projektu revizije zajedničkog Kodeksa korporativnog upravljanja Hanfe i ZSE-a, koji je podržala Europska banka za obnovu i razvoj. Uz navedeno prezentirani su i nadzor financijskih informacija izdavatelja kao nova ovlast Hanfe propisana novim ZTK-om te jedinstveni elektronički izvještajni format u kojem su izdavatelji obvezni pripremati godišnje financijske izvještaje za izvještajna razdoblja od 1. siječnja 2020. godine.

⁷² NN, br. 16/16

Zaštita potrošača i unaprjeđenje financijske pismenosti

6. Zaštita potrošača i unaprjeđenje financijske pismenosti

Izgradnja povjerenja među sudionicima financijskog tržišta i izvješćivanje potrošača načela su kojima se Hanfa, kao nadzorno tijelo sektora financijskih usluga, rukovodi kod ostvarivanja svojih ciljeva. Hanfa pridaje veliku važnost praćenju zaštite potrošača (korisnika financijskih usluga) i aktivnostima usmjerenim na podizanje razine financijske pismenosti korisnika usluga i šire javnosti. To uključuje samostalne aktivnosti Hanfe i suradnju s drugim dionicima na području unaprjeđenja financijske pismenosti te rad po predstavkama potrošača i analizu predstavki. Intenziviranje aktivnosti povezanih s povećanjem razine financijske pismenosti kroz još snažniji angažman u suradnji s obrazovnim ustanovama, ažuriranje sadržaja na svojoj internetskoj stranici i jačanje međuinstitucionalne suradnje s drugim dionicima na ovom području planirano je i u budućem razdoblju.

6.1. Podizanje razine financijske pismenosti

Hanfa kontinuirano poduzima aktivnosti s ciljem da upozna javnost s načinom funkcioniranja financijskog sustava te da korisnicima financijskih usluga omogući pravodobno dobivanje potrebnih informacija. Aktivnosti tokom godine prvenstveno su bile usmjerene na razvijanje svijesti o rizicima u vezi s ulaganjima u financijske instrumente, kao i o pravima i obvezama subjekata nadzora i korisnika njihovih usluga.

S namjerom poticanja suradnje s dionicima u području unaprjeđenja financijske pismenosti, Hanfa je početkom godine objavila poziv zainteresiranim obrazovnim ustanovama i udrugama koje djeluju pri obrazovnim ustanovama (srednje škole, veleučilišta i učilišta, sveučilišta, fakulteti, studentske udruge itd.) te drugim zainteresiranim dionicima (primjerice udruge za zaštitu potrošača, udruge za pravno savjetovanje, udruge koje se bave financijskom pismenošću i informiranjem potrošača itd.) za dostavu prijedloga uspostave odnosno nastavka održavanja suradnje. Održana su predavanja i radionice za više stotina učenika i studenata te su i na taj način predstavljeni rad Hanfe i teme iz njezine nadležnosti.

Ministarstvo financija, koordinator aktivnosti na području financijske pismenosti potrošača, iniciralo je sklapanje Sporazuma o suradnji na unaprjeđenju financijske pismenosti potrošača u Republici Hrvatskoj. Navedeni sporazum potpisan je u 2018., a potpisnik je i Hanfa, uz još 15 institucija – predstavnika javno-pravnih tijela, nevladinih organizacija i financijskih institucija.

Hanfa je i tijekom 2018. surađivala i s drugim državnim institucijama u području zaštite potrošača i jačanja financijske pismenosti (članstvo u Nacionalnom vijeću za zaštitu potrošača, suradnja s Ministarstvom gospodarstva, poduzetništva i obrta, članstvo u Operativnoj radnoj grupi za praćenje provedbe mjera i aktivnosti definiranih u Akcijskom planu za unaprjeđenje financijske pismenosti, čijim radom koordinira Ministarstvo financija), a sudjelovala je i u projektu Hrvatske gospodarske komore (dalje u tekstu: HGK) i Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i sport Grada Zagreba u provedbi projekta "Više znamo, bolje razumijemo". Projekt se održavao drugu godinu zaredom, namijenjen je profesorima i učenicima pet zagrebačkih srednjih škola, a u njemu je sudjelovalo 200 učenika i oko 240 profesora. Obuhvaćao je sedam tematskih cjelina te su održana predavanja o bankarskim proizvodima i uslugama, osobnim financijama, osiguranju kao instrumentu ulaganja za budućnost, investicijskim i mirovinskim fondovima, tržištu kapitala te značaju financijske pismenosti za mlade ljude.

6.2. Internetska stranica Hanfe kao izvor korisnih informacija povezanih s financijama

S ciljem zaštite ulagatelja posebna se pažnja usmjerava na objavljivanje priopćenja za javnost i upozorenja o različitim rizičnim vrstama ulaganja i financijskih poslova, kao što su upozorenja u vezi s određenim proizvodima i uslugama (virtualne valute, životno osiguranje kod kojeg ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja te značajke Uredbe o dokumentima s ključnim informacijama za **upakirane investicijske proizvode za male ulagatelje i investicijske osigurateljne proizvode**) kao i na **aktivnosti određenih subjekata u Republici Hrvatskoj**. Na internetskoj stranici Hanfe objavljivanja su i upozorenja Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala (engl. *European Securities and Markets Authority – ESMA*) i Međunarodne organizacije komisija za vrijednosne papire (engl. *International Organization of Securities Commissions – IOSCO*), edukativni tekstovi, često postavljena pitanja i odgovori, publikacije, priručnici i podaci o rezultatima poslovanja subjekata nadzora te druge obavijesti koje sadrže informacije i priopćenja iz djelokruga rada Hanfe. Tijekom 2018. izvršene su i inicijalne pripreme koncipiranja i definiranja postupka izrade novih publikacija sa sadržajem zanimljivim i široj i stručnoj javnosti. Publikacije će se objavljivati na internetskoj stranici Hanfe, a početak publiciranja planiran je za 2019. godinu.

OBILJEŽAVANJE EUROPSKOG I SVJETSKOG TJEDNA NOVCA 2018.

Tijekom proslave Europskog i svjetskog tjedna novca u ožujku 2018. održana je studentska debata na Ekonomskom fakultetu u Osijeku, gdje su studenti tog i zagrebačkog Ekonomskog fakulteta, uz pomoć mentora iz Hanfe, debatirali na temu „Mirenje (medijacija) u osiguranju”. Istoga dana predstavnik Hanfe sudjelovao je i na medijskom okruglom stolu, u organizaciji dnevnika „24 sata” i Hrvatske udruge banaka, i tom prilikom prezentirao aktivnosti i napore koje Hanfa ulaže u segmentu povećanja financijske pismenosti. Nakon ranijih posjeta zagrebačkim srednjim školama, u okviru projekta Hrvatske gospodarske komore „Financijska pismenost”, tijekom Tjedna novca Hanfa je bila uključena i u aktivnosti županijskih komora u sklopu čega su educirani učenici srednjih škola u Slavonskom Brodu, Osijeku, Sisku, Zadru, Karlovcu i Rijeci. Tom su prilikom, na interaktivnim predavanjima učenici upoznati s pojmom Hanfe, njezinim glavnim aktivnostima te važnosti financijske pismenosti. Na predavanjima, kojima je prisustvovalo više od 300 učenika, sudjelovali su i predstavnici banaka, društava za osiguranje i društava za upravljanje investicijskim fondovima, prezentirajući osnovne pojmove iz svojih područja. Predavanje je pred oko 150 studenata održano i na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu, uz podršku dekana i brojnih drugih uvažanih predavača. Na okruglom stolu „Financijska pismenost mladih” održanom u HGK-u iznesena su iskustva sudionika u provedbi aktivnosti na području financijske pismenosti, uz isticanje potrebe za nastavkom uspješne suradnje na provođenju edukacijskih aktivnosti s ciljem podizanja financijske pismenosti građana, a posebice mladih. Hanfa se tijekom tog tjedna osim na središnjem događaju u Ministarstvu znanosti i obrazovanja uključila i u obilježavanje Tjedna prava potrošača u organizaciji Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta, čije je glavno događanje održano u Zagrebu 15. ožujka 2018. godine.

6.3. Zaštita potrošača

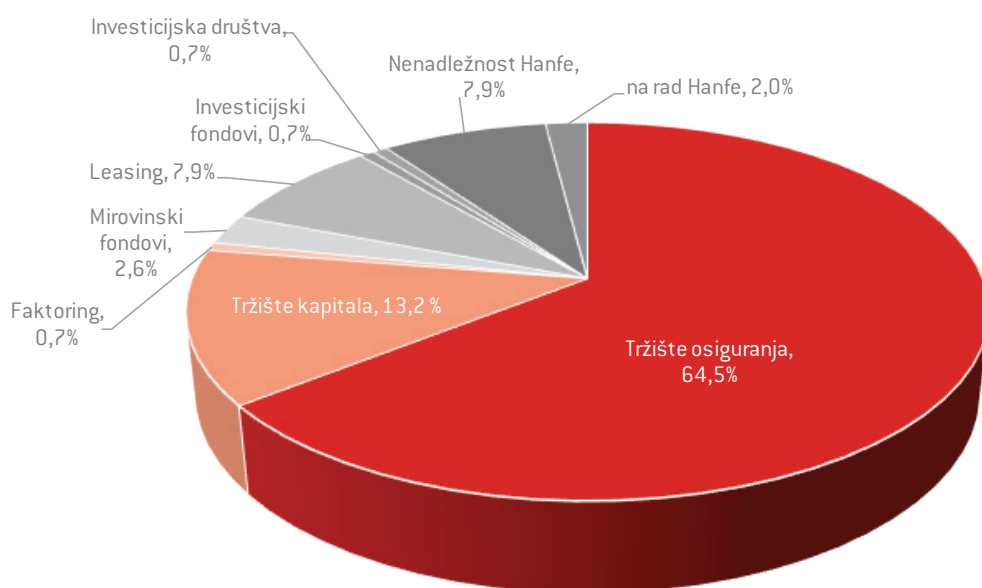
Hanfa prima predstavke potrošača i potiče komunikaciju s korisnicima financijskih usluga, što uključuje i primanje informacija o sumnjama na neprimjereno postupanje subjekata nadzora Hanfe, Hanfa je tijekom 2018. zaprimila 152 predstavke. Za predstavke kod kojih je utvrđeno da se odnose na djelokrug i nadležnost Hanfe u pravilu se traže dokumentacija i očitovanja subjekata protiv kojih je predstavka podnesena, a po potrebi pokreće i nadzor kroz upravni postupak. One predstavke koje nisu u nadležnosti Hanfe prosljeđuju se drugim nadležnim institucijama uz dostavu obavijesti podnositeljima takvih predavki. Na sve zaprimljene predstavke iz svog djelokruga Hanfa je podnositeljima odgovarala promptno, a najkasnije u roku od 30 dana. Taj se odgovor, ovisno o specifičnosti pojedinog slučaja, odnosio na davanje informacija o tijeku postupka ili o ishodu rješavanja.

Tablica 6.3.1. Broj predstavki zaprimljenih u 2016., 2017. i 2018. prema podnositelju

Vrsta predstavke	Broj predstavki zaprimljenih u 2016.	Broj predstavki zaprimljenih u 2017.	Broj predstavki zaprimljenih u 2018.
Predstavke fizičkih osoba	111	147	115
Predstavke pravnih osoba	19	24	21
Anonimne predstavke	6	15	16
Ukupno	136	186	152

Izvor: Hanfa

Slika 6.3.1. Predstavke u 2018. prema područjima

Izvi

Postupanje po predstavkama za regulatorna tijela može biti koristan indikator za nadzorne aktivnosti te su u nekoliko slučajeva nakon reagiranja Hanfe po određenim navodima u predstavkama utvrđeni propusti u postupanju subjekata nadzora. Ipak, u velikom broju slučajeva predstavke protiv postupanja društava za osiguranja nisu bile vezane uz djelokrug i nadležnost Hanfe i odnosile su se, primjerice, na mogućnost raskida ugovora o osiguranju te osnovanost i visinu odštetnih zahtjeva, odnosno na tematiku iz Zakona o obveznim odnosima. Time se potvrđuje da je potrebno poduzeti dodatne aktivnosti u vezi s podizanjem razine financijske pismenosti korisnika financijskih usluga, odnosno šire javnosti, kako bi bili upoznati sa svojim pravima i obavezama iz ugovornih odnosa te nadležnošću pojedinih državnih institucija.

Upravo je zbog toga Hanfa tijekom 2018. poduzela niz raznih pripremnih radnji kojima u sljedećim godinama namjerava utjecati na povećanje razine financijske pismenosti te kvalitetnije i ažurnije informiranje šire javnosti o financijskim uslugama. Tako je tijekom preustroja unutarnje organizacijske strukture Hanfe, a s namjerom poboljšanja postupka praćenja zaštite potrošača osnovana nova organizacijska jedinica (Direkcija za praćenje zaštite potrošača i edukaciju unutar Sektora za systemske rizike i zaštitu potrošača). Pokrenute su i aktivnosti kojima se korisnicima usluga subjekata nadzora Hanfe namjeravaju dodatno približiti podaci o poslovanju subjekata nadzora Hanfe i pojasniti podaci s tržišta financijskih usluga te su izvršene pripreme za rad na novim publikacijama Hanfe i na predavljanju određenih poda-

taka kroz standardni prezentacijski format, a realizacija tih projekata očekuje se u prvoj polovici 2019. godine.

Aktivnosti zaštite potrošača odnosile su se i na rad unutar ESMA-ina Stalnog odbora za financijske inovacije (engl. *Financial Innovation Standing Committee*) i Odbora za zaštitu potrošača i financijske inovacije (engl. *Committee on Consumer Protection and Financial Innovation*) Europskog nadzornog tijela za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje (engl. *European Insurance and Occupational Pensions Authority* – EIOPA), kroz praćenje rada odbora, sudjelovanje u istraživanjima, izvještavanje o predstavkama te razmjenu iskustva s drugim državama članicama u vezi s pitanjima zaštite potrošača.

6.4. Pristup informacijama

Hanfa je i u 2018. nastavila uredno ispunjavati obveze propisane Zakonom o pravu na pristup informacijama⁷³ (dalje u tekstu: ZOPPI), kao što su rješavanje zahtjeva domaćih i stranih fizičkih i pravnih osoba za pristup informacijama te redovito i transparentno objavljivanje relevantnih informacija iz djelokruga rada Hanfa, kao i provođenje savjetovanja sa zainteresiranom javnošću o nacrtima propisa iz nadležnosti putem sustava e-Savjetovanje.

U 2018. godini zaprimljeno je osam zahtjeva za pristup informacijama koji su riješeni u zakonom propisanom roku. Od ukupnog broja zaprimljenih zahtjeva, četiri zahtjeva riješena su na način da je podnositeljima omogućen pristup traženim informacijama, dok je za tri zahtjeva izdana obavijest u skladu s člankom 23. stavkom 2. ZOPPI-ja, u kojoj je podnositeljima bilo naznačeno da se zahtjev ne smatra zahtjevom za pristup informacijama i tom su prilikom upućeni na način ostvarivanja njihovog traženja. Jedan je zahtjev u propisanom roku ustupljen tijelu javne vlasti za koje je Hanfa imala saznanje da posjeduje zahtjevom zatraženu informaciju.

Na svojim internetskim stranicama Hanfa je objavljivala informacije o savjetovanjima sa zainteresiranom javnošću u vezi s nacrtima podzakonskih akata iz svoje nadležnosti te pozivala na dostavu komentara na njihov sadržaj, i to na središnjem državnom portalu za javna savjetovanja sa zainteresiranom javnošću (e-Savjetovanja). Tijekom godine također su objavljivani zakonski i podzakonski propisi i njihove pročišćene verzije.

---

73 NN, br. 25/13 i 85/15

Međunarodna suradnja

7. Međunarodna suradnja

Međunarodne institucije u čijem radu sudjeluje i Hanfa

Europa	Svijet
<p>Europski sustav financijskog nadzora (ESFS – European System of Financial Supervision) kombinacija je mikrobonitetnih i makrobonitetnih nadzornih tijela uspostavljenih od strane europskih institucija kako bi se osigurao cjelovit i konzistentan nadzor financijskog sustava u EU-u.</p> <p>Mikrobonitetni sustav nadzora financijskih institucija na europskoj razini sastoji se od triju nadzornih tijela – to su ESMA (European Securities and Markets Authority), EIOPA (European Insurance and Occupational Pensions Authority) i EBA (European Banking Authority). Zajednički cilj im je osiguranje cjelovitosti, transparentnosti, učinkovitosti i urednog djelovanja financijskih tržišta. EBA ga ostvaruje u dijelu bonitetne regulative i nadzora nad europskim bankarskim sektorom, ESMA u dijelu financijskih tržišta i zaštite potrošača, a EIOPA u dijelu osiguravatelja i korisnika strukovnih mirovina.</p> <p>ESRB (European Systemic Risk Board) nositelj je makrobonitetnog nadzora financijskog sustava na europskoj razini, a njegov je primarni cilj sprječavanje i umanjivanje sistemskog rizika za financijsku stabilnost EU-a, kako bi se izbjegla razdoblja financijskih poremećaja širokih razmjera. Pridonosi neometanom djelovanju unutarnjeg tržišta i time osigurava sustavan doprinos financijskog sektora gospodarskom razvoju.</p> <p>Navedena nadzorna tijela, zajedno s nacionalnim regulatornim tijelima svake države članice EU-a, kroz radne skupine i odbore razmjenjuju informacije i rade na usklađivanju i dosljednoj primjeni financijskog nadzora u EU-a, kao i procjeni rizika i ranjivosti u financijskom sektoru, s ciljem očuvanja financijske stabilnosti i promoviranja povjerenja u financijski sustav u cjelini, kao i osiguranja dovoljne zaštite potrošača.</p> <p>Hanfa je član ESMA-e, EIOPA-e i ESRB-a, dok u radu EBA-e sudjeluje kroz suradnju s Hrvatskom narodnom bankom.</p>	<p>IAIS (International Association of Insurance Supervisors) je dobrovoljna članska organizacija nadzornih tijela za osiguranje i regulatora iz više od 200 jurisdikcija. Riječ je o međunarodnom tijelu za utvrđivanje standarda odgovornih za razvoj i pomoć u provedbi načela, standarda i drugih popratnih materijala za nadzor sektora osiguranja. Misija je IAIS-a promicanje djelotvornog i globalno dosljednog nadzora industrije osiguranja kako bi se razvila i održala fer, sigurna i stabilna tržišta osiguranja za dobrobit i zaštitu osiguranika i kao doprinos globalnoj financijskoj stabilnosti. Hanfa je njezin član od 2018. godine.</p> <p>IOPS (International Organisation of Pension Supervisors) je međunarodna organizacija koja djeluje s ciljem poboljšanja kvalitete nadzora privatnih mirovinskih sustava u cijelom svijetu, čime nastoji utjecati na njihov razvoj i operativnu učinkovitost te omogućiti osiguravanje sigurnog izvora dohotka za mirovinu u što je moguće više zemalja. IOPS trenutno ima 87 članova i promatrača koji predstavljaju nadzorna tijela iz 77 jurisdikcija širom svijeta, pokrivajući sve razine gospodarskog razvoja i povezujući sve vrste mirovinskih ili nadzornih sustava. Organizacija blisko surađuje s drugim međunarodnim organizacijama uključenim u razvoj politike i dijaloga o nadzoru mirovinskih sustava, uključujući OECD, Svjetsku banku, Međunarodno udruženje socijalnih osiguranja (engl. International Social Security Association – ISSA), IAIS i Međunarodni monetarni fond. Uključenje Hanfe u članstvo IOPS-a očekuje se u 2019. godini.</p> <p>IOSCO (International Organization of Securities Commissions) okuplja više od 115 nacionalnih nadzornih tijela tržišta kapitala. IOSCO razvija, provodi i promiče poštivanje međunarodno priznatih standarda za regulaciju tržišta kapitala te nastoji ojačati suradnju između nadzornih tijela, pogotovo u smislu primjene zakonodavstva i propisa i dijeljenja informacija poput onih vezanih za zloupotrebu tržišta. Nastoji pridonijeti zaštiti potrošača i integritetu financijskih tržišta. Hanfa je član Europskog regionalnog odbora i Odbora za tržišta u nastajanju u sklopu IOSCO-a.</p>

Međunarodne aktivnosti su tijekom godine prvenstveno bile usmjerene na rad ESMA-e i EIOPA-e, gdje su zaposlenici Hanfe nastavili s intenzivnim sudjelovanjem u većem broju odbora, radnih skupina, podskupina i mreža. Fokus je bio i na uključivanju u članstvo u Međunarodnom udruženju nadzornih tijela za osiguranje (engl. International Association of Insurance Supervisors – IAIS) i Međunarodnoj organizaciji nadzornih tijela za mirovinske sustave (engl. International Organisation of Pension Supervisors – IOPS). Aktivnosti su obuhvatile i planiranje i provođenje projekata koji su odobreni i financirani od strane Europske komisije, a započeli su i twinning projekti u Crnoj Gori i Srbiji. Nastavljena je bilateralna suradnja koja je obuhvatila razmjenu informacija s drugim nadzornim tijelima te studijske posjete.

7.1. Sudjelovanje u radu nadzornih tijela i udruženja

7.1.1. ESMA – Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržište kapitala

Aktivnosti velikog intenziteta tijekom godine bile su usmjerene na praćenje rada ESMA-e i sudjelovanje zaposlenika Hanfe u radu 13 odbora, šest radnih skupina, četiri mreže i jedne podskupine ESMA-e. Dodatno, predsjednik Upravnog vijeća Hanfe ili njegova zamjena sudjelovali su na sedam sastanaka Odbora nadzornih tijela ESMA-e.

Rad ESMA-e je tijekom godine bio usmjeren na ujednačavanje nadzornih praksi i unaprijeđenje suradnje između regulatora, posebno u vezi s pripremanjem za tzv. Brexit, implementaciju MiFID2/MiFIR regulative te zajedničke IT projekte. Radilo se na procjeni rizika za ulagatelje, tržišta i financijsku stabilnost što je uključivalo obradu podataka, izradu analiza, praćenje financijskih inovacija i drugo. Doprinosio se i tzv. *Single Rulebook* što je podrazumijevalo sudjelovanje u izradi zakonodavnih prijedloga povezanih sa sekuritizacijom, tzv. post-trading, prospektom i slično. Također, radilo se i na provođenju izravnih nadzora nad agencijama za kreditni rejting, trgovinskim repozitorijima i subjektima iz trećih zemalja (CCP i CSD).

7.1.2. EIOPA – Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje

Sudjelovanje predsjednika Upravnog vijeća Hanfe ili njegove zamjene na šest sastanaka Odbora nadzornih tijela EIOPA-e te uključenost zaposlenika Hanfe u rad devet mreža stručnjaka i dva odbora EIOPA-e gdje su razmjenjivali iskustava i nadzorne prakse te dostavljali relevantne informacije i koordinirali rad Hanfe s ostalim nadzornim tijelima država članica također je iziskivalo značajan angažman Hanfe.

Predsjednik Upravnog vijeća Hanfe Ante Žigman izabran je za člana Povjerenstva za posredovanje (engl. *Mediation Panel*) EIOPA-e čija je uloga da na nepristran način posreduje u rješavanju sporova između nacionalnih nadležnih tijela.

Rad EIOPA-e je tijekom godine bio usmjeren na ostvarivanje sljedećih ciljeva: jačanje zaštite potrošača, jačanje nadzorne konvergencije i razvoja nadzora u okruženju koje se razvija, očuvanje financijske stabilnosti, pripreme za Brexit te međusektorske teme InsurTech i održivo financiranje.

Odbor nadzornih tijela EIOPA-e je u 2018. donio više od 50 odluka te je vođeno podjednako toliko rasprava, koje su se uglavnom odnosile na odobravanje mnogobrojnih dokumenata za javnu raspravu, smjernica i preporuka, donošenja tehničkih i provedbenih standarda, analiza trendova, rizika i ranjivosti financijskog sektora, uređivanja zajedničkog tržišta te u tom svjetlu ujednačavanja nadzornih praksi, budućih trendova i utjecaja na potrošače i financijsku stabilnost sektora osiguranja u EU-u. Hanfa je sudjelovala i u petnaestak istraživanja i prikupljanja podataka koje je provodila EIOPA, a koja su bila povezana s poslovanjem društava za osiguranje, kao i provođenjem nadzora nad tržištem osiguranja u Republici Hrvatskoj od strane Hanfe.

7.1.3. EBA – Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo

Zaposlenici Hanfe sudjeluju u pripremi materijala odnosno pružanju informacija potrebnih za donošenje odluka i mišljenja povezanih s poslovanjem investicijskih društava za sastanke Odbora nadzornih tijela EBA-e. Tako je tijekom godine Hanfa u suradnji s Hrvatskom narodnom bankom sudjelovala u prikupljanju podataka u vezi s izradom analiza EBA-e koje su povezane s revizijom bonitetnih zahtjeva za investicijska društva na temelju Direktive CRD IV⁷⁴ i Uredbe CRR⁷⁵ odnosno drugim izvještavanjima povezanim sa zahtjevima iz Direktive BRRD, kao i prikupljanju podataka o investicijskim društvima povezanih s pripremama za Brexit.

U suradnji s Hrvatskom narodnom bankom prihvaćene su EBA-ine Smjernice za procjenu primjerenosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija, a koje se tiču Hrvatske narodne banke i Hanfe.

7.1.4. ESRB – Europski odbor za sistemske rizike

ESRB je tijekom 2018. nastavio pomno pratiti izvore sistemskih rizika u europskom financijskom sustavu i gospodarstvu te razvoju makrobonitetnih politika. Neke od važnijih tema odbora bile su i dizajn nepovoljnih makrofinancijskih scenarija za testiranje otpornosti na stres EIOPA-e i ESMA-e, proširenje makrobonitetnog okvira za (re)osiguranje, pregled posljedica interoperabilnosti središnje druge ugovorne strane (CCP) na financijsku stabilnost, ocjena utjecaja preporuka za smanjenje sistemskog rizika novčanih fondova, upozorenja u vezi s tržištima stambenih i komercijalnih nekretnina te utjecaj klimatskih promjena na financijsku stabilnost.

Tijekom 2018. član Upravnog vijeća Hanfe sudjelovao je na četirima sastancima Općeg odbora, a zaposlenici Hanfe na dvama sastancima Savjetodavnog tehničkog odbora ESRB-a.

7.1.5. IAIS – Međunarodno udruženje nadzornih tijela u osiguranju

Hanfa je u lipnju 2018. postala privremeni, a u studenom 2018. punopravni član IAIS-a i to kao član CEET regije (srednje i istočne Europe i Zakavkazja). Predsjednik Upravnog vijeća Hanfe izabran je od strane članova CEET regije kao predstavnik te regije u Izvršnom odboru IAIS-a. Kako je Hanfa tek postala članom, sudjelovanje u radu ovog udruženja obuhvaćalo je prvenstveno upoznavanje s njegovom strukturom i radom te glavnim aktivnostima koje su određene kao prioriteta od strane IAIS-a za trenutačno i nadolazeće razdoblje. Svojim sudjelovanjem u radu IAIS-a Hanfa želi doprinijeti razvoju i provedbi načela i standarda nadzora sektora osiguranja kako bi u konačnici doprinijela ostvarivanju misija IAIS-a koje su usmjerene prema industriji osiguranja, tržištu osiguranja, osiguranicima te globalnoj financijskoj stabilnosti.

7.1.6. IOPS – Međunarodna organizacija nadzornih tijela za mirovinske sustave

Tijekom godine Hanfa je svoje međunarodne aktivnosti usmjerila i na uključivanje u članstvo u IOPS-u, realizacija čega se očekuje u 2019. Hanfa je prepoznala važnost te međunarodne organizacije i svoje će članstvo iskoristiti za unaprjeđenje vlastitih nadzornih praksi te međunarodnu suradnju i razmjenu informacija s drugim regulatorima mirovinskih sustava.

74 Direktiva 2013/36/EU od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ, SL L 176 i Uredba (EU) br. 575/2013 od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012, SL L 176

75 Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012, SL L 176

7.1.7. IOSCO – Međunarodna organizacija komisija za vrijednosne papire

Predsjednik Upravnog vijeća Hanfe sudjelovao je na godišnjoj konferenciji IOSCO-a. Tijekom godine Hanfa je razmjenjivala podatke o nadzoru tržišta kapitala s drugim nadležnim tijelima, također članovima IOSCO-a.

7.2. Sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma i međunarodne mjere ograničavanja

Novi Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma⁷⁶ stupio je na snagu 1. siječnja 2018., a tijekom godine donesen je Pravilnik o postupku procjene rizika od pranja novca i financiranja terorizma te načinu provođenja mjera pojednostavljene i pojačane dubinske analize stranke⁷⁷, čijim su stupanjem na snagu prestale važiti Smjernice za provođenje Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma za obveznike u nadležnosti Hanfe od 26. siječnja 2015. godine.

Kao sudionik sustava za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma putem internog Odbora za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma Hanfa je sudjelovala u izradi smjernica te odgovarala na pitanja subjekata nadzora iz domene sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma, organizirala edukacije subjekata nadzora na tu temu te obavljala druge aktivnosti u vezi sa sprječavanjem pranja novca i financiranja terorizma.

Nadzorne aktivnosti iz segmenta pranja novca i financiranja terorizma bile su usmjerene na faktoring društva.

S obzirom na obvezu nadzornih tijela o međusobnoj razmjeni podataka i informacija povezanih s postupcima nadzora, Hanfa je nastavila izvještavati Ured za sprječavanje pranja novca pri Ministarstvu financija o provedenim postupcima nadzora. U HGK-u je više zaposlenika Hanfe održalo edukacije za predstavnike subjekata nadzora na kojima su dani odgovori na upite od strane udruženja subjekata nadzora pri HGK-u.

Nadalje, s Ministarstvom financija, Ministarstvom vanjskih i europskih poslova, Uredom za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma te Hrvatskom narodnom bankom Hanfa je intenzivno sudjelovala u radnoj skupini za izradu izmjena i dopuna Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma kao i izmjena i dopuna Zakona o međunarodnim mjerama ograničavanja.

Nastavljeno je i aktivno sudjelovanje u radu Međuinstitucionalne radne skupine za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma (dalje u tekstu: MIRS), kojom predsjedava Ured za sprječavanje pranja novca. Pritom su glavne teme bile izrada izmjena i dopuna zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma te međusobna suradnja članica MIRS-a. U okviru međuinstitucijske suradnje Hanfa je dostavljala odgovore, podatke i mišljenja na smjernice drugih nadzornih tijela koje su sastavljane uslijed upita obveznika primjena povezanih sa sprječavanjem pranja novca i financiranjem financiranja terorizma.

Osim toga, Hanfa kontinuirano sudjeluje u izradi Nacionalne procjene rizika.

7.3. Tehnička međunarodna suradnja i razmjena informacija

Hanfa je u travnju 2018. započela s provedbom dvogodišnjeg *twinning* projekta iz područja financijskih usluga u Crnoj Gori u suradnji sa središnjom bankom i regulatorom financijskih usluga iz Njemačke (Bundesbank i BaFin), Središnjom bankom Nizozemske (DNB) te Hrvatskom narodnom bankom. Projekt obuhvaća tehničku pomoć u usklađivanju zakonodavstva i jačanju administrativnih kapaciteta institucija

⁷⁶ NN, br. 108/17

⁷⁷ NN, br. 108/17

država kandidatkinja za članstvo u EU-u, a sačinjavaju ga tri komponente – bankarstvo, osiguranje i tržište kapitala. Hanfa i BaFin pružaju tehničku pomoć Komisiji za tržište kapitala Crne Gore u području tržišta kapitala te investicijskih i mirovinskih fondova, a Hanfa i BaFin zajedno s DNB-om tehničku pomoć Agenciji za nadzor osiguranja u području osiguranja. U sklopu projekta stručnjaci iz Hanfe su tijekom godine pružali savjetovanja u vezi s izradom nacrtu Zakona o osiguranju i nacrtu Zakona o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom te u vezi s nizom podzakonskih akata koji uređuju tržište kapitala. U Podgorici je za investicijska društva i banke održana i radionica povezana s prilagodbom na MiFID II režim.

Započet je i *twinning* projekt za Narodnu banku Srbije u kojoj konzorcij čine središnje banke Njemačke, Hrvatske i Rumunjske, a Hanfa sudjeluje u pružanju tehničke pomoći u području osiguranja. Većina Hanfinah aktivnosti povezanih s ovim projektom realizirat će se u 2019. godini.

Pored tehničke suradnje u sklopu *twinning* projekata, Hanfa surađuje i pruža tehničku pomoć na bilateralnoj osnovi. Tako su za kolege iz albanskog nadzornog tijela za financijske usluge organizirane dvije studijske posjete u kojima su prezentirana iskustva s članstvom u EU-u i usklađivanjem zakonodavstva te razni aspekti regulatornog okvira i nadzora investicijskih fondova.

7.4. Jačanje kapaciteta Hanfe kroz program potpore strukturnim reformama

U prosincu 2018. Hanfa je započela s implementacijom projekta “Integracija i unaprjeđenje nadzora na temelju rizika”. Projekt je odobrila Europska komisija u okviru SRSP programa u ciklusu SRSP-a koji se odnosi na 2017. godinu. Cilj projekta je putem unaprjeđenja nadzora na temelju rizika na međusektorskoj i sistemskoj razini unaprijediti i povećati učinkovitost cjelokupnog nadzornog procesa nad sektorom financijskih usluga, kao i ojačati kapacitete Hanfe u provođenju nadzora.

SRSP PROGRAM

Program potpore strukturnim reformama (engl. Structural Reform Support Programme – SRSP program) je program EU-a koji je osnovala Europska komisija 2015. godine. Kroz SRSP program se putem tehničke pomoći svim zemljama članicama pruža potpora u izgradnji djelotvornijih institucija, jačih upravnih okvira i učinkovitih javnih uprava. Provedbu Programa koordinira Služba za potporu strukturnim reformama Europske komisije.

Hanfi je odobren i projekt “Uspostavljanje nadzora nad financijskim izvještajima izdavatelja” koji je povezan s novim nadzornim ovlastima Hanfe definiranim Zakonom o tržištu kapitala. Projektom će se Hanfi osigurati tehnička pomoć pri implementaciji nadzora nad financijskim izvještajima izdavatelja, uvid u različite prakse europskih nadzornih tijela te edukacija zaposlenika Hanfe. Projekt uključuje i studijska putovanja u europska nadzorna tijela, a početak prvih aktivnosti očekuje se u prvoj polovici 2019. godine.

Nastavljena je i praksa prijavljivanja za tehničku pomoć kroz SRSP program, pa je Hanfi u ciklusu SRSP-a koji se odnosi na 2019. odobren projekt “Unaprjeđenje nadzora na temelju rizika za sektor osiguranja”. Navedeni projekt je svojevrsan nastavak i dopuna već spomenutog projekta “Integracija i unaprjeđenje nadzora na temelju rizika”. Provođenjem ovog projekta unaprijedit će se nadzor na temelju rizika nad industrijom osiguranja putem efikasnijeg korištenja postojećih nadzornih alata kao i uvođenje novih. S obzirom na tržišne okolnosti i promjene europske i nacionalne zakonske regulative, provedbom navedena dva projekta vezana uz nadzor na temelju rizika, Hanfa će unaprijediti upravljanje rizicima i povećati efikasnost nadzora nad cijelim sektorom. Projekt je započet početkom 2019. godine.

Sudski postupci

8. Sudski postupci

Hanfa redovito sudjeluje u sudskim postupcima, i to kao ovlaštenu tužitelj u prekršajnom postupku, za prekršaje koji su propisani u području javnih ovlasti koje ima te kao tuženik u upravnom sporu po tužbi povodom upravnog akta Hanfe. U slučaju saznanja da je počinjeno kazneno djelo koje se progoni po službenoj dužnosti, Hanfa u skladu s kazneno-postupovnim propisima podnosi kaznenu prijavu državnom odvjetništvu. Na postupke koje u okviru svoje nadležnosti Hanfa provodi primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku ako zakonom nije drugačije propisano. Akti Hanfe su konačni i protiv njih se može pokrenuti upravni spor, u kojem Hanfa kao stranka aktivno sudjeluje. U skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima Hanfa, kao ovlaštenu tužitelj, podnosi optužne prijedloge Općinskom prekršajnom sudu u Zagrebu (kao isključivo stvarno i mjesno nadležnom sudu) i Financijskom inspektoratu Republike Hrvatske, a zaposlenici Hanfe aktivno sudjeluju u navedenim prekršajnim postupcima (odlascima na rasprave, sastavljanjem očitovanja te poduzimanjem svih drugih radnji za koje je po zakonu ovlaštena Hanfa kao ovlaštenu tužitelj). Pored navedenog, na temelju odredaba Prekršajnog zakona Hanfa je ovlaštena objavljivati pravomoćne i nepravomoćne sudske odluke u slučaju kada je to definirano posebnim propisima (u 2018. objavljene su presude o počinjenim prekršajima na temelju odredaba Zakona o tržištu kapitala (ZTK), odnosno kada je to određeno relevantnim propisima EU-a. Za razliku od objave anonimiziranih sudskih odluka, u navedenim objavama, a u skladu s relevantnim odredbama, navodi se da je riječ o nepravomoćnim odlukama te se daju informacije o vrsti i karakteru kršenja zakona i identitetu počinitelja prekršaja.

8.1. Prekršajni postupci

Hanfa je po utvrđenim nezakonitostima u provedenim postupcima nadzora, a na temelju svojih ovlasti u 2018. nadležnom Općinskom prekršajnom sudu u Zagrebu i Financijskom inspektoratu podnijela ukupno 16 optužnih prijedloga.

Tablica 8.1.1. Pregled optužnih prijedloga podnesenih u 2018. po područjima nadzora

Područje	Zakon	Broj optužnih prijedloga
Investicijski i mirovinski fondovi	Zakon o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom	3
	Zakon o alternativnim investicijskim fondovima	1
	Zakon o obveznim mirovinskim fondovima	1
Tržište kapitala	Zakon o tržištu kapitala	7
Tržište osiguranja	Zakon o osiguranju	3
	Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranju terorizma	1
Ukupno podnesenih optužnih prijedloga 2018. godine		16

Izvor: Hanfa

Od svojeg osnivanja 1. siječnja 2006. do 31. prosinca 2018. Hanfa je podnijela ukupno 484 optužna prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka.

Tablica 8.1.2. Pregled optužnih prijedloga podnesenih u razdoblju od 2006. do 2018.

Godina	Optužni prijedlozi	Pravomoćna osuda	Obustava *	Zastara	U tijeku
2006.	75	33	15	27	0
2007.	72	15	13	44	0
2008.	65	14	6	45	0
2009.	49	13	1	34	1
2010.	52	15	2	35	0
2011.	33	15	1	17	0
2012.	27	9	1	15	2
2013.	30	14	1	11	4
2014.	17	7	0	6	4
2015.	17	6	0	2	9
2016.	11	3	0	1	7
2017.	20	9	0	0	11
2018.	16	3	0	0	13
Ukupno	484	156	40	237	41

Napomena: predmeti u kojima nije bilo pravnog kontinuiteta između optužnog akta i kasnije izmjene zakona, predmeti u kojima je Hanfa povukla optužni akt ili predmeti u kojima je sud odbacio optužni akt

Izvor: Hanfa

Mogućnost da ovlašteni tužitelj i okrivljenik pregovaraju o uvjetima priznavanja krivnje i sporazumijevanja o izboru i visini sankcije koja je predviđena Prekršajnim zakonom korištena je kao alternativa sudskim sporovima i u razdoblju od 2014. do kraja 2018. rezultirala sa 22 osuđujuće presude.

8.1.1. Tržište kapitala

Na temelju nadzorom utvrđenih nezakonitosti u području tržišta kapitala, Hanfa je u 2018. podnijela sedam optužnih prijedloga protiv počinitelja prekršajnih djela zbog kršenja odredaba definiranih ZTK-om.

U četiri optužna prijedloga optužene su pravne osobe i odgovorne osobe u navedenim pravnim osobama iz razloga što su propustile u propisanom roku objaviti godišnje i tromjesečne izvještaje izdavatelja i revizorsko izvješće te jer nisu osigurale da godišnji i tromjesečni izvještaji budu dostupni javnosti, niti su ga dostavile Hanfi te zato što nisu u propisanom roku dostavile Hanfi dokaz o izvršenju svoje obveze objavljivanja. Jedan optužni prijedlog podnesen je protiv pravne osobe i odgovorne osobe u pravnoj osobi jer nisu prilikom nove javne ponude dionica koje su istoga roda kao i dionice već uvrštene na službeno tržište, u propisanom roku podnijele zahtjev za njihovo uvrštenje na službeno tržište. Nadalje, jedan optužni prijedlog podnesen je protiv pravne osobe i u njoj odgovorne osobe jer nisu na propisan način i pod propisanim uvjetima obavijestile javnost o povlaštenoj informaciji koja se odnosi na izdavatelja. Jedan optužni prijedlog odnosio se na pokretanje prekršajnog postupka protiv fizičke osobe zato što nije u zakonski propisanom roku dostavila obavijesti propisanim adresatima o padu ispod praga glasačkih prava u izdavatelju dionica. Do 31. prosinca 2018. u navedenim predmetima donesene su tri pravomoćne presude.

8.1.2. Investicijski i mirovinski fondovi

U području investicijskih i mirovinskih fondova podnijeto je pet optužnih prijedloga protiv počinitelja prekršajnih djela uslijed kršenja zakonskih odredaba.

Optužni prijedlozi kojima su pokrenuti prekršajni postupci protiv društva za upravljanje investicijskim fondovima i odgovornih osoba odnosili su se na [1] ne postupanje u skladu s ograničenjima ulaganja

imovine otvorenog investicijskog fonda s javnom ponudom, [2] neusklađenost kapitala društva za upravljanje alternativnim fondovima, te na [3] poduzimanje zabranjenih radnji za društvo za upravljanje otvorenim investicijskim fondom s javnom ponudom, neuspostavljanje sveobuhvatnog i učinkovitog sustava upravljanja rizicima za UCITS fondove te utvrđivanje vrijednost imovine UCITS fonda koji nije u skladu sa zakonskim odredbama. Prekršajni postupak pokrenut je i protiv depozitara i odgovornih osoba koji za UCITS fondove nisu obavljali kontrolne poslove u skladu sa zakonskim odredbama. Prekršajni postupak pokrenut protiv mirovinskog društva i odgovornih osoba odnosio se na nepoštivanje ograničenja ulaganja imovine obveznog mirovinskog fonda te neuspostavljanje sveobuhvatnog i učinkovitog sustava upravljanja rizicima za navedeno mirovinsko društvo i fondove pod upravljanjem.

8.1.3. Tržište osiguranja

Od četiriju podnesenih optužnih prijedloga iz područja osiguranja tijekom 2018. godine, tri su podnesena protiv društava za osiguranje i odgovornih osoba zbog postupanja protivno zakonskim odredbama vezanim uz pružanje informacija ugovaratelju osiguranja kod sklapanja ugovora o osiguranju. Jedan optužni prijedlog odnosi se na sprječavanje pranja novca, a podnesen je protiv društva za osiguranje i odgovornih osoba u njemu jer su primili naplatu u iznosu koji prelazi 75.000,00 kuna odnosno 105.000,00 kuna.

8.2. Upravni sporovi

Tijekom 2018. godine protiv odluka Hanfe pokrenuta su tri upravna spora podnošenjem tužbi pred Upravnim sudom u Zagrebu, na koje je Hanfa u skladu sa Zakonom o upravnim sporovima⁷⁸ dala odgovor i dostavila zatražene spise iz kojih proistječu pobijane odluke Hanfe. U postupcima pokrenutim na temelju navedenih tužbi, kao i tužbi iz prethodnih godina, zaposlenici Hanfe dostavljali su očitovanja i pristupali na rasprave održane pred Upravnim sudom u Zagrebu kao mjesno nadležnim prema prebivalištu odnosno sjedištu tužitelja. Pokrenuti upravni sporovi odnosili su se na upravne odluke proizašle iz postupaka nadzora pokrenutih po službenoj dužnosti iz područja osiguranja i investicijskih fondova i još uvijek su u tijeku.

8.3. Kaznene prijave

Hanfa je tijekom obavljanja svoje redovite djelatnosti uočila postojanje osnova sumnje da su počinjena kaznena djela te je 2018. podnijela jednu kaznenu prijavu protiv četiri fizičke osobe. Riječ je o kaznenim djelima pronevjere, zlorabe povjerenja u gospodarskom poslovanju te krivotvorenja službene ili poslovne isprave, kako je opisano i kažnjivo Kaznenim zakonom.

Hanfa je od svojeg osnivanja 1. siječnja 2006. do 31. prosinca 2018. nadležnom državnom odvjetniku podnijela ukupno 49 kaznenih prijave.

8.4. Postupci radi naplate potraživanja

Pravilnikom o izračunu, visini i naplati naknada koje se plaćaju Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga za 2017. godinu⁷⁹ određeni su obveznici plaćanja i visina naknade koju su obveznici dužni plaćati Hanfi. Hanfa je tijekom 2018. godine radi naplate svojih potraživanja na ime neplaćenih naknada prema

⁷⁸ NN, br. 20/10, 143/12, 94/16 i 29/17

⁷⁹ NN, br. 121/16

subjektima nadzora pokrenula tri ovršna postupka te su na temelju njih donesena rješenja o ovrsi. Jedno rješenje o ovrsi postalo je pravomoćno i ovršno, međutim nad ovršenikom je u međuvremenu otvoren stečajni postupak pa je Hanfa kao stečajni vjerovnik podnijela stečajnu prijavu i prijavila svoje potraživa-nje u stečajnu masu. Stečajni postupak je i dalje u tijeku, a Hanfa u njemu aktivno sudjeluje na ročištima i skupštinama vjerovnika. U preostala dva postupka ovršenici su protiv rješenja o ovrsi uložili prigovore te su postupci nastavljeni u parnicama koje se vode kao povodom prigovora protiv platnog naloga. Postupci su u tijeku i vode se na Trgovačkom sudu u Zagrebu kao nadležnom sudu prema mjestu sjedišta ovrše-nika tj. tuženika.

Poslovanje Hanfe

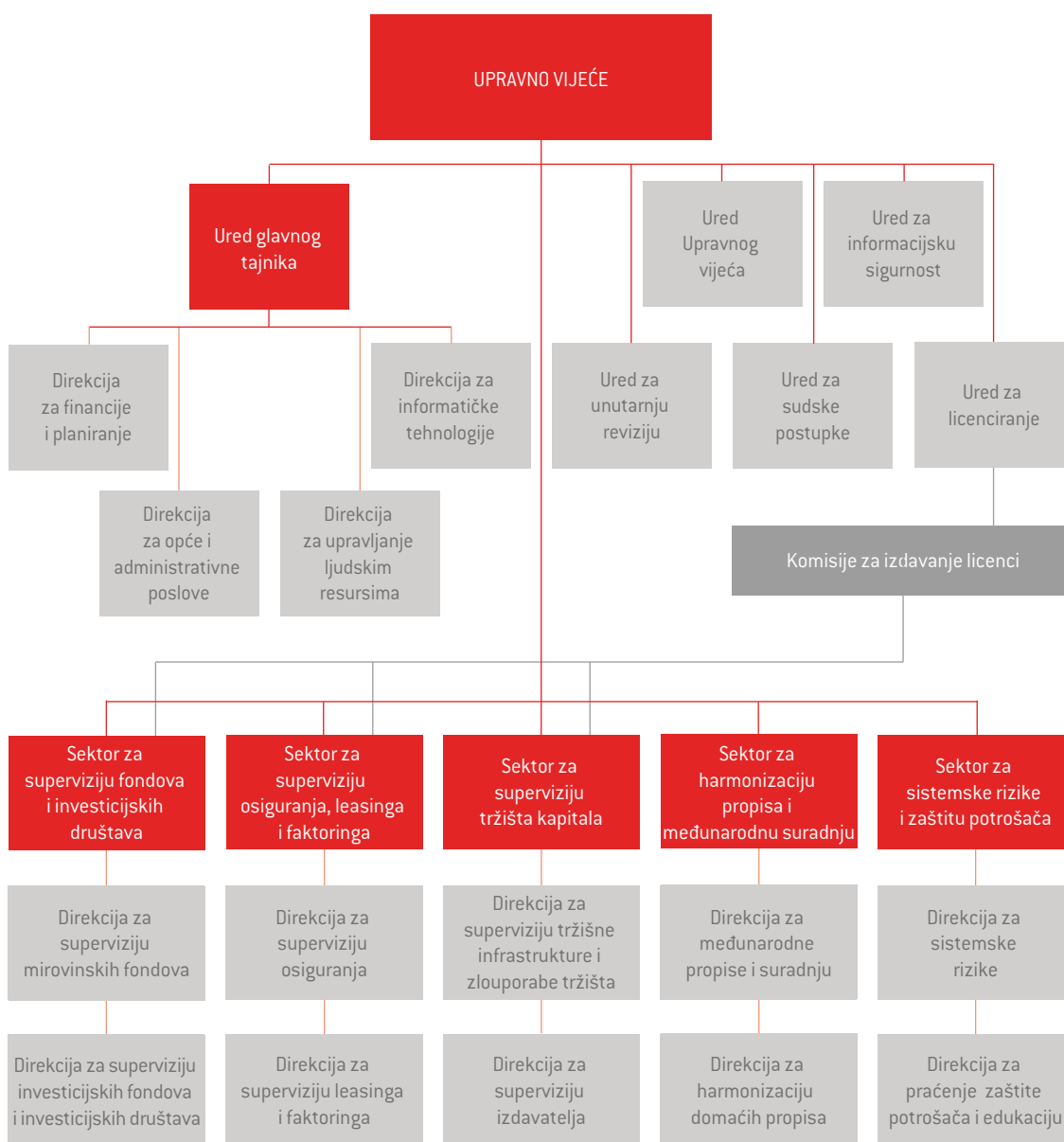

9. Poslovanje Hanfe

9.1. Unutrašnji ustroj i ljudski resursi

Hanfom upravlja Upravno vijeće, koje se sastoji od pet članova, od kojih je jedan predsjednik. Članovi su Upravnog vijeća od 2. veljače 2018. godine dr. sc. Ante Žigman (predsjednik), Antun Palarić, dr. sc. Tomislav Ridzak, Ilijana Jeleč i Jurica Jednačak.

Slika 9.1.1. Organigram

Izvor: Hanfa

Upravno je vijeće u 2018. godini donijelo 1.056 odluka na 66 sjednica, od kojih su 48 bile redovne, dok je 18 sjednica bilo izvanredno.

Glavna tajnica Hanfe je Vesna Kadić Komadina.

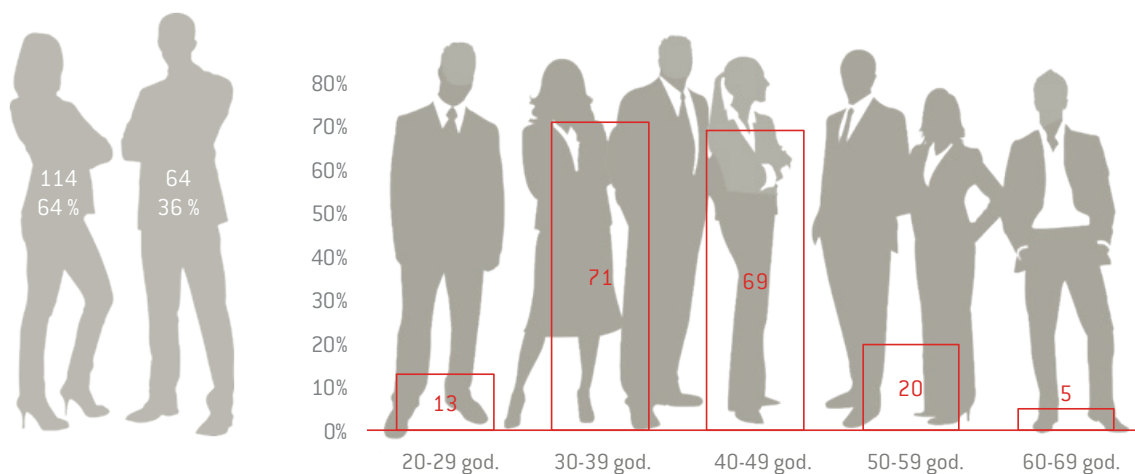
Članovi Savjeta Hanfe, savjetodavnog tijela koje daje mišljenja te stručne i znanstvene savjete radi razvoja nadzorne prakse, na dan 31. prosinca 2018. bili su Damir Vandelić (predsjednik Savjeta), predstavnik Udruženja osiguravatelja pri HGK-u, Ante Žigman, predsjednik Upravnog vijeća Hanfe, Eugen Paić-Karega, predstavnik Udruženja leasing društava pri HGK-u, Ivana Gažić, predstavnica Udruženja za poslovanje i posredovanje na financijskim tržištima pri HGK-u, Josip Glavaš, predstavnik Udruženja društava za upravljanje investicijskim fondovima pri HGK-u, Kristijan Buk, predstavnik Udruženja društava za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinskih osiguravajućih društava pri HGK-u, Ivana Ravlić Ivanović, načelnica Sektora za financijski sustav Ministarstva financija, Kristina Horvat, voditeljica službe za financijska tržišta, fondove, usluge i instrumente u Sektoru za financijski sustav Ministarstva financija i Novka Simić, viša savjetnica-specijalistica u Sektoru za EU i međunarodne financijske odnose Ministarstva financija. Tijekom 2018. održane su četiri sjednice Savjeta.

Organizacijskom strukturom, koja je reorganizacijom u studenom 2018. promijenjena s ciljem povećanja fleksibilnosti i veće učinkovitosti same organizacije, poslovanje Hanfe podijeljeno je na pet sektora i šest ureda.

Na dan 31.12.2018. u Hanfi je bilo 178 zaposlenih, što je za 9 % više u odnosu na dan 31.12.2017. godine. Do povećanja broja zaposlenih došlo je prvenstveno zbog većih poslovnih potreba, a u manjoj je mjeri razlog i zapošljavanje radi zamjene privremeno odsutnih zaposlenika (rodiljni i roditeljski dopusti, izaslani zaposlenici).

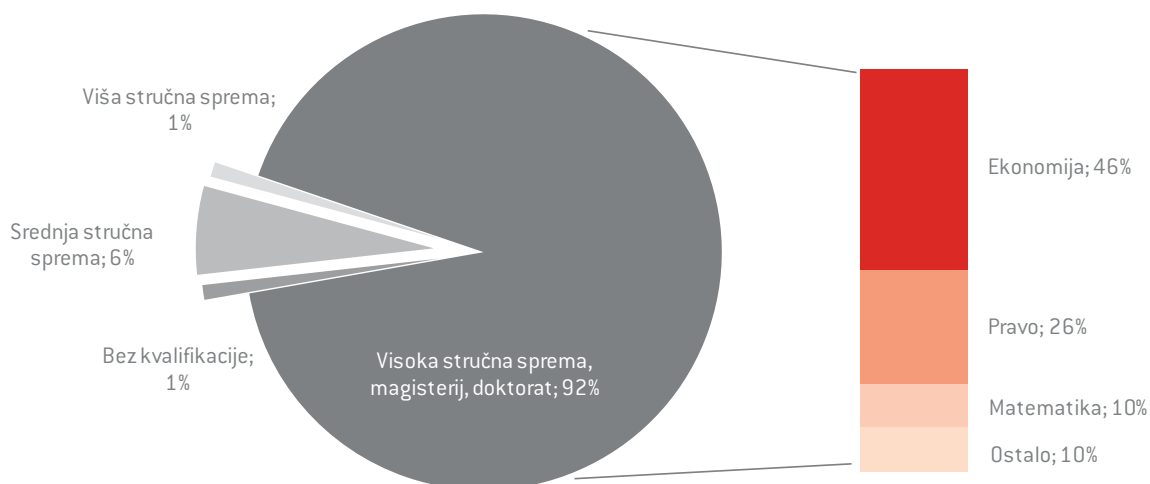
Prosječna je dob zaposlenika 41 godina, a više od 90 % zaposlenika visoke je stručne spreme. Hanfa značajan dio sredstava kontinuirano ulaže u profesionalno usavršavanje svih svojih zaposlenika pa je tako u 2018. godini 75 % zaposlenika sudjelovalo u barem jednom stručnom usavršavanju.

Slika 9.1.2. Struktura zaposlenih u odnosu na spol i dob

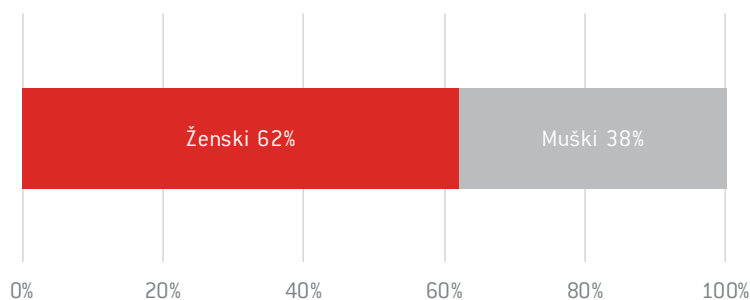
Izvor: Hanfa

Slika 9.1.3. Struktura zaposlenih po stručnoj spremi

Izvor: Hanfa

Slika 9.1.4. Struktura zaposlenika na rukovodećim radnim mjestima

Izvor: Hanfa

9.2. Provođenje unutarnje revizije poslovanja

Unutarnja revizija provodi se prema planu sastavljenom na temelju zahtjeva sustava financijskog upravljanja i kontrola te zahtjeva poslovanja Hanfe, u skladu s važnosti poslovnih procesa, rizičnosti i drugih parametara.

Ured za unutarnju reviziju proveo je tijekom 2018. godine unutarnje revizije u području sustava upravljanja poslovanjem usklađenosti, planiranja i financijskog izvještavanja, poslova provođenja licenciranja, posrednog i neposrednog nadzora investicijskih društava, investicijskih fondova i mirovinskih fondova, uredskog poslovanja, poslovnih procesa obračuna i isplate plaća te upravljanja dokumentacijom i informacijskom imovinom u skladu sa standardom ISO 20000. Danim preporukama pridonosi se poboljšanju kvalitete poslovnih procesa i povećanju efikasnosti poslovanja.

9.3. Informacijska sigurnost Hanfe

U svjetlu sve većih kibernetičkih rizika posebna pozornost posvećuje se informacijskoj sigurnosti poslovanja. Ured za informacijsku sigurnost u svom djelokrugu obavlja poslove upravljanja informacijskom sigurnošću Hanfe, nadzora informacijskih sustava subjekata nadzora Hanfe te zaštite osobnih podataka

koji se obrađuju u Hanfi. Tijekom 2018. godine Ured je obavio sigurnosno informiranje svih djelatnika Hanfe s pravom pristupa klasificiranim podacima. Sudjelovao je i u izradi Zakona o kibernetičkoj sigurnosti operatora ključnih usluga i davatelja digitalnih usluga⁸⁰ i Uredbe o kibernetičkoj sigurnosti operatora ključnih usluga⁸¹ te je obavio postupak inicijalne identifikacije operatora ključnih usluga u sektoru infrastrukture financijskog tržišta. Ured je sudjelovao i u pripremi Hanfe za stupanje na snagu Opće Uredbe za zaštitu osobnih podataka⁸², a nakon stupanja na snagu Uredbe preuzeo je poslove službenika za zaštitu podataka. U okviru navedenih poslova izrađen je Pravilnik o zaštiti osobnih podataka te je provedena inicijalna evidencija procesa obrade osobnih podataka u Hanfi.

9.4. Financijsko poslovanje Hanfe

Hanfa svoje financijsko i računovodstveno poslovanje vodi u skladu sa Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija⁸³ te podzakonskim propisima donesenim na temelju navedenog Zakona.

Ukupna imovina Hanfe na dan 31. prosinca 2018. iznosila je 33,4 mil. kuna.

Tablica 9.4.1. Skraćena bilanca Hanfe na dan 31.12.2018. (u tis. kn)

Aktiva	33.390	Udio u aktivni
Nefinancijska imovina	9.797	29,3%
Financijska imovina	23.593	70,7%
Pasiva	33.390	Udio u pasivi
Obveze	8.702	26,1%
Vlastiti izvori	24.688	73,9%

Napomena: Detaljna bilanca Hanfe objavljena je na internetskoj stranici Hanfe

Izvor: Hanfa

U 2018. Hanfa se, u skladu s člankom 20. Zakona o Hanfi⁸⁴, financirala iz naknada od imovine i prihoda subjekata nadzora te naknada za pružene usluge. Izračun i visina naknada te način i izvršenje naplate naknada od imovine i prihoda subjekata nadzora koje je Hanfa naplatila za 2018. definirani su Pravilnikom o izračunu, visini i naplati naknada koje se plaćaju Hanfi za 2018. godinu⁸⁵, dok su vrsta i visina naknada koje je Hanfa naplatila za pružanje usluga iz njezine nadležnosti i djelokruga u 2018. definirane Pravilnikom o vrsti i visini naknada Hanfe⁸⁶.

Ukupno ostvareni prihodi u 2018. iznosili su 63,6 mil. kuna, što predstavlja povećanje od 18,2% u odnosu na 2017. godinu. Ukupni rashodi, ostvareni u iznosu od 58,7 mil. kuna, zabilježili su rast od 22,3% u odnosu na 2017. godinu.

80 NN, br. 64/18

81 NN, br. 68/18

82 Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ, SL L 119

83 NN, br. 121/14

84 NN, br. 140/05 i 12/12

85 NN, br. 128/17, 51/18 i 91/18

86 NN, br. 128/17, 51/18 i 91/18

Tablica 9.4.2. Skraćeni račun prihoda i rashoda Hanfe za 2018. (u tis. kn)

Prihodi		63.585
Prihodi po posebnim propisima		62.760
Prihodi ostvareni temeljem Pravilnika o izračunu, visini i naplati naknada koje se plaćaju Hanfi za 2018.		57.018
Prihodi ostvareni temeljem Pravilnika o vrsti i visini naknada Hanfe		5.619
Ostali prihodi po posebnim propisima		123
Prihodi od imovine		61
Prihodi od donacija (sredstva EU fondova)		256
Ostali prihodi		508
Rashodi		58.660
Rashodi za radnike		37.742
Materijalni rashodi		18.250
Naknade troškova radnicima		2.422
Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa		84
Rashodi za usluge		8.829
Rashodi za materijal i energiju		1.031
Ostali nespomenuti materijalni rashodi		5.884
Rashodi amortizacije		2.106
Financijski rashodi		100
Ostali rashodi		462

Napomena: Detaljni izvještaj o prihodima i rashodima Hanfe objavljen je na internetskoj stranici Hanfe

Izvor: Hanfa

9.4.1. Prihodi

Od ukupno ostvarenih prihoda u 2018. godini 98,7 %, tj. 62,8 mil. kuna odnosilo se na prihode po posebnim propisima. U navedenoj grupi prihoda najznačajniji udjel (90,9 %) imali su prihodi ostvareni na temelju Pravilnika o izračunu, visini i naplati naknada koje se plaćaju Hanfi za 2018. godinu, dok su prihodi ostvareni na temelju Pravilnika o vrsti i visini naknada Hanfe činili 9 %. U nastavku slijedi prikaz prihoda ostvarenih na temelju obaju Pravilnika.

Tablica 9.4.1.1. Prihodi od naknada ostvareni u 2018. (u tis. kn)

Prihodi ostvareni temeljem Pravilnika o izračunu, visini i naplati naknada koje se plaćaju Hanfi za 2018.	Iznos (u tis. kn)	Udjel u ukupnim prihodima (u %)
Prihodi od društava za upravljanje mirovinskim fondovima	32.423	56,9
Prihodi od društava za osiguranje	6.913	12,1
Prihodi od društava za upravljanje investicijskim fondovima	6.542	11,5
Prihodi od leasing društava	3.857	6,8
Prihodi od kreditnih institucija	3.733	6,5
Prihodi od Središnjeg klirinškog depozitarnog društva	1.549	2,7
Prihodi od faktoring društava	533	0,9
Prihodi od posrednika i zastupnika u osiguranju	523	0,9
Prihodi od Zagrebačke burze	431	0,8
Prihodi od društava za upravljanje fondovima osnovanim posebnim zakonima	239	0,4
Prihodi od mirovinskih osiguravajućih društava	147	0,3
Prihodi od investicijskih društava	128	0,2
Ukupno	57.018	100,0

Prihodi ostvareni temeljem Pravilnika o vrsti i visini naknada Hanfe	Iznos (u tis. kn)	Udjel u ukupnim prihodima (u %)
Prihodi ostvareni temeljem ZPDD-a	2.102	37,4
Prihodi ostvareni temeljem ZOS-a	1.424	25,3
Prihodi ostvareni temeljem ZTK-a	885	15,8
Prihodi ostvareni temeljem ZOIFJP-a	362	6,4
Prihodi ostvareni temeljem ZAIF-a	155	2,8
Prihodi ostvareni temeljem ZOL-a	131	2,3
Prihodi ostvareni temeljem ZOMF-a	120	2,1
Prihodi ostvareni temeljem ZOF-a	71	1,3
Prihodi ostvareni temeljem ZDMF-a	42	0,7
Prihodi ostvareni temeljem ZMOD-a	32	0,6
Prihodi od vođenja registra objekata leasinga	135	2,4
Prihodi od naknada za pohađanje obrazovnog programa za brokera, investicijskog savjetnika, stjecanje zvanja ovlaštenog upravitelja mirovinskih fondova, stjecanje zvanja ovlaštenog upravitelja mirovinskog osiguravajućeg društva	120	2,1
Prihodi ostvareni temeljem Zakona o Hanfi (izdavanje mišljenja i preslika)	40	0,7
Ukupno	5.619	100,0

Izvor: Hanfa

Najveći udjel u ostvarenim prihodima od subjekata nadzora, koji se računaju u odnosu na vrijednost njihove ukupne imovine i prihode, činili su prihodi od društava za upravljanje mirovinskim fondovima, koji su iznosili 32,4 mil. kuna. U odnosu na 2017. zabilježen je porast prihoda od navedenih društava u iznosu od 5,5 mil. kuna, tj. 20,4 %. U 2018. došlo je i do rasta prihoda od društava za osiguranje i društava za upravljanje investicijskim fondovima u iznosu od 2,9 mil. kuna u odnosu na prethodnu godinu te je njihov udjel u ukupnim prihodima od subjekata nadzora iznosio 23,6 %.

Najveći iznos prihoda od pruženih usluga iz svoje nadležnosti Hanfa je u 2018. ostvarila na temelju odredbi ZPDD-a, i to zbog uplaćenih naknada za preuzimanje te na temelju ZOS-a, po osnovi provjere stručnih znanja i izdavanja ovlaštenja i dozvola za obavljanje poslova zastupanja i posredovanja u osiguranju.

9.4.2. Rashodi

Najveći udjel u ostvarenim rashodima u 2018. činili su rashodi za radnike (64,3 %), koji su iznosili 37,7 mil. kuna te su za 6,5 mil. kuna, tj. 20,9 % veći u odnosu na 2017. godinu. Prosječan broj radnika u 2018. na osnovi stanja krajem izvještajnog razdoblja iznosio je 171, što je za 7,5 % više u odnosu na 2017., kada je prosječan broj radnika bio 159. Na povećanje rashoda za radnike utjecalo je i povećanje osnovice sredinom 2017., koje se u potpunosti reflektiralo na 2018., kao i isplata naknade plaća bivšim članovima Upravnog vijeća Hanfe tijekom 2018. godine, tj. po isteku mandata, u skladu s odredbama Zakona o Hanfi.

Sljedeću značajnu stavku rashoda Hanfe u 2018. činili su materijalni rashodi s udjelom od 31,1 % u ukupnim rashodima. U odnosu na 2017. materijalni rashodi bili su veći za 3,4 mil. kuna, tj. za 23 %, ponajviše zbog povećanja rashoda za usluge uslijed preseljenja Hanfe na novu poslovnu lokaciju u iznosu od 2,1 mil. kuna. Osim rashoda za usluge došlo je do povećanja i ostalih nespomenutih materijalnih rashoda zbog povećanih iznosa obveznih članarina Hanfe u europskim nadzornim tijelima ESMA-i (članarina povećana za 246,8 tis. kuna) i EIOPA-i (članarina povećana za 101,3 tis. kuna). Tijekom 2018. Hanfa je ostvarila i rashode za nove međunarodne članarine (IOPS, IAIS i IIF) u iznosu od 125,6 tis. kuna.

Rashodi amortizacije iznosili su 2,1 mil. kuna, što predstavlja povećanje od 19,5 % u odnosu na 2017., do kojeg je došlo uslijed novouvedenih informatičkih sustava i aplikacija kao nematerijalne imovine krajem 2017. te nabave nove materijalne dugotrajne imovine u 2018. godini.

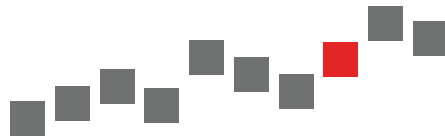
Na temelju iskazanih podataka o ukupnim prihodima i rashodima Hanfa je u 2018. ostvarila višak prihoda nad rashodima u iznosu od 4,9 mil. kuna, koji se u skladu s odredbama Zakona u Hanfi uplaćuje u državni proračun RH.

U skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija obavljena je vanjska revizija financijskih izvještaja Hanfe za 2018. te je Izvješće neovisnog revizora objavljeno na internetskim stranicama Hanfe.

U 2018. Hanfa je, na temelju provedene samoprocjene sustava financijskog upravljanja i kontrola, koja se provodi u skladu s odredbama Zakona o fiskalnoj odgovornosti⁸⁷, pripremila Izjavu o fiskalnoj odgovornosti za 2017. te ju je dostavila Hrvatskom saboru. Navedenom je izjavom glavna tajnica, u čijoj su nadležnosti financijsko-računovodstveni poslovi Hanfe, potvrdila zakonito, namjensko i svrhovito korištenje sredstava te učinkovito i djelotvorno funkcioniranje sustava financijskog upravljanja i kontrola u okviru financijskim planom utvrđenih sredstava.

---

87 NN, br. 111/18

Statistički pregled industrija

10. Statistički pregled industrija

Investicijski fondovi

Otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom – UCITS

Investicijski fondovi – UCITS					
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Broj fondova	82	85	91	95	96
Neto imovina fondova, u tisućama HRK	12.981.415	13.857.695	18.440.776	18.499.606	19.117.203
Vrijednost izdanih udjela (u tis. kn)	20.560.948	23.669.357	22.139.754	18.108.512	11.496.927
Vrijednost otkupljenih udjela (u tis. kn)	19.879.690	22.947.028	17.930.220	18.219.022	10.811.532

Struktura imovine dioničkih UCITS-a prema vrsti imovine, u tisućama HRK					
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Novčana sredstva	155.586	117.648	188.563	187.921	155.063
Dionice	1.456.584	1.445.965	1.568.137	1.640.305	1.356.601
Obveznice	7.198	6.044	11.801	20.305	26.685
IF	74.457	52.792	36.828	58.850	61.403
ITN	245	–	–	–	–
Depoziti	5.854	7.193	6.697	2.732	3.205

Struktura imovine mješovitih UCITS-a prema vrsti imovine, u tisućama HRK					
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Novčana sredstva	36.753	30.529	114.196	70.187	94.989
Dionice	278.191	274.640	254.959	309.063	257.702
Obveznice	296.337	342.711	301.746	379.825	390.711
IF	113.221	126.465	117.048	127.699	113.760
ITN	18.990	17.402	26.238	–	–
Depoziti	7.001	15.843	49.514	7.664	27.948

Struktura imovine obvezničkih UCITS-a prema vrsti imovine, u tisućama HRK					
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Novčana sredstva	28.732	112.486	802.896	829.976	991.665
Dionice	896	–	–	–	–
Obveznice	850.761	1.276.443	3.020.783	4.982.146	7.491.015
IF	4.662	11.007	22.021	53.664	37.221
ITN	40.376	31.125	342.403	458.012	474.855
Depoziti	21.270	45.610	110.150	80.003	291.476

Struktura imovine novčanih UCITS-a prema vrsti imovine, u tisućama HRK					
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Novčana sredstva	559.277	685.228	1.250.622	1.144.437	1.561.461
Dionice	–	3	–	–	–
Obveznice	1.045.197	1.073.291	2.552.431	1.173.673	1.949.331
IF	62.147	33.253	41.214	49.792	21.411
ITN	3.967.222	3.258.507	4.405.600	3.586.937	1.466.158
Depoziti	3.662.147	4.296.871	3.706.160	2.800.701	2.421.975

Struktura imovine ostalih UCITS-a prema vrsti imovine, u tisućama HRK					
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Novčana sredstva	171.936	62.300	54.533	92.020	39.281
Dionice	19.025	7.841	26.649	46.346	17.670
Obveznice	171.440	268.953	303.960	402.083	568.729
IF	33.626	159.801	161.661	201.057	189.580
ITN	598	101.884	56.603	–	–
Depoziti	36.882	87.097	36.226	41.715	67.835

Alternativni investicijski fondovi – AIF

Investicijski fondovi – AiF					
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Broj fondova	28	28	29	38	34
Neto imovina fondova, u tisućama HRK	2.594.754	2.891.069	3.235.903	3.486.817	3.588.528

Napomena: za Neto imovinu fondova za 2018 godinu korišteni zadnji dostupni podaci za 1H 2018

Investicijska društva

Investicijska društva					
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Broj društava	8	8	8	7	7
Upravljanje sredstvima klijenata ID-ova, u tisućama HRK	21.274	32.236	30.158	29.169	27.934
Skrbnništvo nad sredstvima klijenata ID-ova, kojima pravna osoba može upravljati po nalogu klijenta, u tisućama HRK	280.908	412.357	646.154	691.026	677.305

Mirovinski fondovi

Obvezni mirovinski fondovi

Obvezni mirovinski fondovi					
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Broj fondova	12	12	12	12	12
Broj članova fondova	1.705.720	1.731.181	1.784.169	1.844.272	1.936.261
Kategorija A	4.827	5.094	5.369	5.874	6.273
Kategorija B	1.685.594	1.707.104	1.755.823	1.810.704	1.896.361
Kategorija C	15.299	18.983	22.977	27.694	33.627
Neto imovina fondova, u tisućama HRK	66.281.554	74.004.667	84.179.365	91.924.545	98.126.194
Ukupne uplate (tis. kn)	50.849.573	56.009.813	61.348.342	67.011.806	73.191.233
Ukupne isplate (tis. kn)	-4.384.839	-6.000.282	-6.522.907	-7.143.223	-8.143.581

Vrijednosti Mirex indeksa					
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Mirex A	104,6047	114,1401	127,6029	133,4406	134,5603
Mirex B	205,7149	218,4458	233,6123	240,7514	243,1975
Mirex C	102,9448	109,9284	118,0951	125,2802	128,9641

Struktura imovine A OMF-ova prema vrsti imovine, u tisućama HRK					
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Novčana sredstva	5.051	6.469	19.273	31.596	33.699
Dionice	70.562	150.211	221.299	214.033	222.283
Obveznice	235.760	223.241	255.773	308.956	332.626
IF	27.003	35.435	11.901	37.767	54.301
ITN	14.994	-	-	-	-
Depoziti	-	7.200	-	307	13.000

Struktura imovine B OMF-ova prema vrsti imovine, u tisućama HRK					
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Novčana sredstva	1.042.115	562.110	1.792.551	2.040.812	3.095.922
Dionice	12.141.136	13.875.977	16.223.498	15.177.046	15.500.483
Obveznice	46.868.793	52.801.140	58.741.529	64.105.360	65.269.705
IF	3.625.426	4.398.076	3.442.194	5.252.268	6.040.680
ITN	1.311	-	-	199.512	1.249.715
Depoziti	1.291.830	668.049	616.071	1.195.812	1.811.324

Struktura imovine C OMF-ova prema vrsti imovine, u tisućama HRK					
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Novčana sredstva	35.787	15.168	73.052	128.031	184.826
Dionice	-	-	-	-	-
Obveznice	1.418.987	2.177.674	2.896.107	3.809.899	4.388.270
IF	6.405	3.004	46.266	-	69.079
ITN	131.372	44.553	44.739	-	39.996
Depoziti	15.000	42.051	-	30.467	169.001

Otvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi

Otvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi					
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Broj fondova	6	6	6	8	8
Broj članova fondova	220.527	236.975	257.075	285.822	305.145
Neto imovina fondova, u tisućama HRK	2.651.987	3.044.842	3.548.401	3.895.569	4.231.346
Ukupne uplate (tis. kn)	452.337	518.678	572.383	631.890	700.053
Ukupne isplate (tis. kn)	-145.805	-182.691	-215.521	-250.001	-306.799

Godišnji prinosi ODMF-ova					
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
AZ Benefit ODMF	10,66%	5,04%	7,65%	3,80%	-0,07%
AZ Profit ODMF	8,72%	6,65%	5,13%	-3,37%	-2,53%
Croatia osiguranje ODMF	8,57%	2,07%	5,56%	2,10%	-1,52%
Croatia osiguranje 1000 A ODMF					5,23%
Croatia osiguranje 1000 C ODMF					2,45%
Erste Plavi Expert ODMF	9,36%	6,88%	11,13%	4,31%	-2,09%
Erste Plavi Protect ODMF	8,18%	3,85%	6,62%	3,51%	5,40%
Raiffeisen ODMF	13,19%	6,53%	6,68%	3,19%	1,61%

Struktura imovine ODMF-ova prema vrsti imovine, u tisućama HRK					
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Novčana sredstva	61.067	126.693	420.911	236.344	401.078
Dionice	526.970	751.869	951.369	877.886	910.732
Obveznice	1.908.750	2.070.334	2.134.504	2.537.236	2.675.416
IF	109.745	108.372	93.483	249.754	264.014
ITN	-	-	-	-	-
Depoziti	60.354	36.507	-	13.529	-

Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi

Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi					
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Broj fondova	16	17	18	19	21
Broj članova fondova	23.927	28.778	29.237	30.387	40.482
Neto imovina fondova, u tisućama HRK	596.188	681.211	777.088	849.556	908.054
Ukupne uplate (u tis. kn)	452.337	518.678	572.383	631.890	700.053
Ukupne isplate (u tis. kn)	-145.805	-182.691	-215.521	-250.001	-306.799

Struktura imovine ZDMF-ova prema vrsti imovine, u tisućama HRK					
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Novčana sredstva	32.003	55.289	76.726	60.718	108.159
Dionice	114.927	161.383	193.757	193.817	212.670
Obveznice	416.586	434.434	456.569	534.282	533.800
IF	25.805	29.271	42.667	60.449	58.831
ITN	-	-	-	-	-
Depoziti	8.014	2.650	-	2.041	-

Društva za osiguranje

Osiguranje					
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Broj društava za osiguranje i reosiguranje	27	24	22	20	18
Zaračunate bruto premije, u tisućama HRK	8.644.379	8.694.393	8.672.628	8.901.208	9.855.630
Likvidirane štete, bruto iznosi, u tisućama HRK	4.411.555	4.588.383	4.723.352	5.106.300	5.553.116

Pregled zaračunate bruto premije po vrstama osiguranja

Šifra	Vrsta osiguranja, u tisućama kuna	2017.	Udjel (%)	2018.	Udjel (%)	Promjena (%)
01	Osiguranje od nezgode	455.823	5,0	483.664	4,9	6,11
02	Zdravstveno osiguranje	487.840	5,4	519.962	5,3	6,58
03	Osiguranje cestovnih vozila	883.957	9,8	1.049.308	10,6	18,71
04	Osiguranje tračnih vozila	7.973	0,1	6.959	0,1	-12,71
05	Osiguranje zračnih letjelica	10.136	0,1	9.585	0,1	-5,44
06	Osiguranje plovila	148.707	1,6	148.726	1,5	0,01
07	Osiguranje robe u prijevozu	32.464	0,4	31.769	0,3	-2,14
08	Osiguranje od požara i elementarnih šteta	622.887	6,9	652.014	6,6	4,68
09	Ostala osiguranja imovine	591.766	6,5	691.651	7,0	16,88
10	Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila	2.049.320	22,6	2.178.911	22,1	6,32
11	Osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica	5.310	0,1	4.857	0,0	-8,55
12	Osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila	38.424	0,4	39.139	0,4	1,86
13	Ostala osiguranja od odgovornosti	372.132	4,1	413.749	4,2	11,18
14	Osiguranje kredita	194.350	2,1	260.347	2,6	33,96
15	Osiguranje jamstava	7.277	0,1	9.255	0,1	27,18
16	Osiguranje raznih financijskih gubitaka	113.735	1,3	125.918	1,3	10,71
17	Osiguranje troškova pravne zaštite	4.651	0,1	5.425	0,1	16,65
18	Putno osiguranje	95.436	1,1	96.599	1,0	1,22
19	Životno osiguranje	2.219.640	24,5	2.532.510	25,7	14,10
20	Rentno osiguranje	28.621	0,3	16.443	0,2	-42,55
21	Dopunska osiguranja životnog osiguranja	135.282	1,5	132.035	1,3	-2,40
22	Osiguranje za slučaj vjenčanja ili rođenja	5.079	0,1	4.688	0,0	-7,71
23	Životna ili rentna osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja	551.592	6,1	448.516	4,5	-18,69
24	Tontine	0	0,0	0	0,0	-
25	Osiguranje s kapitalizacijom	0	0,0	0	0,0	-
Ukupno neživotna osiguranja (vrste 01 – 18)		6.122.186	67,6	6.727.838	68,2	9,89
Ukupno životna osiguranja (vrste 19 – 25)		2.940.214	32,4	3.134.191	31,8	6,60
Sveukupno (vrste 01 – 25)		9.062.401	100,0	9.862.029	100,0	8,82

Napomena: Podaci u tablici uključuju premiju HN POOL-a

Leasing društva

Leasing društva	31.12.2014.	31.12.2015.	31.12.2016.	31.12.2017.	31.12.2018.
Broj leasing društava	23	21	19	17	16
Aktiva leasing društava u tisućama HRK	17.863.501	17.626.251	17.904.585	18.149.656	19.526.659

Broj novozaključenih ugovora (od 1.1. do)					
Operativni leasing	17.308	17.798	19.428	22.388	20.483
Financijski leasing	17.501	18.565	25.256	30.696	41.223
UKUPNO	34.809	36.363	44.684	53.084	61.706

Vrijednost novozaključenih ugovora u tisućama HRK (od 1.1. do)					
Operativni leasing	1.868.046	1.504.247	1.744.661	1.595.112	1.493.608
Financijski leasing	3.375.383	3.625.340	4.763.030	5.717.928	7.320.667
UKUPNO	5.243.429	5.129.588	6.507.691	7.313.041	8.814.275

Broj aktivnih ugovora					
Operativni leasing	50.736	50.998	46.979	44.486	43.426
Financijski leasing	58.126	60.112	65.466	76.057	90.457
Zajmovi	1.789	1.210	755	238	205
UKUPNO	110.651	112.320	113.200	120.781	134.088

Vrijednost aktivnih ugovora u tisućama HRK					
Operativni leasing	3.757.482	3.356.963	3.201.019	2.928.944	2.523.613
Financijski leasing	10.419.586	10.308.096	10.803.204	10.949.997	12.425.489
Zajmovi	121.359	75.793	43.018	23.842	15.263
UKUPNO	14.298.426	13.740.852	14.047.241	13.902.783	14.964.365

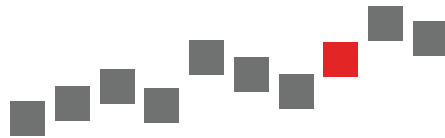
Faktoring društva

Faktoring društva	31.12.2014.	31.12.2015.	31.12.2016.	31.12.2017.	31.12.2018.
Broj faktoring društava	16	13	13	6	7
Aktiva faktoring društava u tisućama HRK	7.827.862	6.587.220	5.900.059	2.352.743	1.397.891

Volumen transakcija u tisućama HRK (od 1.1. do)					
Faktoring				2.394.857	1.721.668
Faktoring koji uključuje otkup mjenica				1.914.769	500.620
Dobavljački (obrnuti) faktoring				1.036.558	1.004.048
Ukupno				5.346.184	3.226.337

Potraživanja (u tisućama HRK)					
Faktoring				720.577	394.346
Faktoring koji uključuje otkup mjenica				1.383.402	258.730
Dobavljački (obrnuti) faktoring				414.747	388.689
Ukupno				2.518.726	1.041.765

Napomena: Počevši od 2017. propisani su novi obrasci i način izvješćivanja faktoring društava. Zbog toga podaci u izvještajima od 2017. nisu posve usporedivi s dotadašnjim izvještajima (do 2016.)

Dodaci

11. Dodaci

Dodatak 1: Popis pravilnika donesenih u 2018.

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o Hanfi

1. Pravilnik o izračunu, visini i naplati naknada koje se plaćaju Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga za 2019. godinu (NN, br. 112/18)
2. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o izračunu, visini i naplati naknada koje se plaćaju Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga za 2018. godinu (NN, br. 91/2018)
3. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o izračunu, visini i naplati naknada koje se plaćaju Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga za 2018. godinu (NN, br. 51/2018)

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o faktoringu

1. Pravilnik o kriterijima i načinu upravljanja rizicima faktoring društva (NN, br. 86/18)

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o leasingu

1. Pravilnik o organizacijskim zahtjevima leasing društva (NN, br. 86/18)
2. Pravilnik o kriterijima i načinu upravljanja rizicima leasing društva (NN, br. 86/18)
3. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o sadržaju i obliku ugovora o leasingu te metodologiji izračuna efektivne kamatne stope (NN, br. 86/18)

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o obveznim mirovinskim fondovima

1. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o utvrđivanju neto vrijednosti imovine i vrijednosti obračunske jedinice obveznog mirovinskog fonda (NN, br. 114/2018)
2. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o postupanju središnjeg registra osiguranika i mirovinskih društava prema članovima obveznih mirovinskih fondova (NN, br. 86/18)

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o dobrovoljnim mirovinskim fondovima

1. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o utvrđivanju neto vrijednosti imovine i cijene udjela dobrovoljnog mirovinskog fonda (NN, br. 114/2018)
2. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima za članstvo u upravi i nadzornom odboru mirovinskog društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima (NN, br. 51/18)
3. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o izdavanju odobrenja za rad i stjecanju kvalificiranog udjela mirovinskog društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima (NN, br. 51/18)

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o tržištu kapitala

1. Pravilnik o planovima oporavka investicijskih društava (NN, br. 110/2018)
2. Pravilnik o upravljanju rizicima, adekvatnosti kapitala i likvidnosti investicijskih društava (NN, br. 110/2018)
3. Pravilnik o izdavanju odobrenja za rad investicijskom društvu, tržišnom posredniku, podružnici iz treće zemlje, registru osoba ovlaštenih obavljati usluge i aktivnosti iz Zakona o tržištu kapitala te statusnim promjenama investicijskog društva (NN, br. 96/18)

4. Pravilnik o izdavanju suglasnosti i kriterijima za procjenu primjerenosti članova uprave, nositelja ključnih funkcija i imatelja kvalificiranog udjela u investicijskom društvu (NN, br. 96/18)
5. Pravilnik o organizacijskim zahtjevima i pravilima poslovnog ponašanja za obavljanje investicijskih usluga i aktivnosti te politikama primitaka i kriterijima za značajna investicijska društva (NN, br. 89/18)
6. Pravilnik o kvalifikacijama i kadrovskim uvjetima za pružanje investicijskih usluga (NN, br. 82/18)
7. Pravilnik o sadržaju revizije u investicijskim društvima (NN, br. 83/18)
8. Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja investicijskih društava (NN, br. 83/18)

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom

1. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o utvrđivanju neto vrijednosti imovine UCITS fonda i cijene udjela u UCITS fondu (NN, br. 114/2018)

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o alternativnim investicijskim fondovima

1. Pravilnik o utvrđivanju neto vrijednosti imovine AIF-a i cijene udjela AIF-a (NN, br. 114/2018)

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o osiguranju

1. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o obliku i sadržaju financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje (NN, br. 96/18)

Pravilnici doneseni na temelju Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima

1. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima za obavljanje funkcije člana uprave i člana nadzornog odbora mirovinskog osiguravajućeg društva (NN, br. 48/18)

Dodatak 2: Sudjelovanje zaposlenika Hanfe u odborima europskih i svjetskih nadzornih tijela

ESMA

Hanfa je tijekom 2018. sudjelovala u sljedećim odborima, radnim skupinama i podskupinama te mrežama ESMA-e:

1. Stalni odbor za ujednačavanje nadzornih praksi (engl. Supervisory Convergence Standing Committee – SCSC)
2. Stalni odbor za poslovne financije (engl. Corporate Finance Standing Committee – CFSC)
3. Stalni odbor za poslovno izvještavanje (engl. Corporate Reporting Standing Committee – CRSC)
4. Stalni odbor za integritet tržišta (engl. Market Integrity Standing Committee – MISC)
5. Stalni odbor za financijske inovacije (engl. Financial Innovation Standing Committee – FISC)
6. Stalni odbor za upravljanje investicijama (engl. Investment Management Standing Committee – IMSC)
7. Stalni odbor za zaštitu ulagača i posrednike (engl. Investor Protection & Intermediaries Standing Committee – IPISC)
8. Stalni odbor za poslijetrgovinske usluge (engl. Post-Trading Standing Committee – PTSC)
9. Stalni odbor za sekundarno tržište (engl. Secondary Markets Standing Committee – SMSC)
10. Stalni odbor za podatke (engl. Data Standing Committee – DSC)
11. Odbor za ekonomske i tržišne analize (engl. Committee for Economic and Markets Analysis – CEMA)
12. Stručna radna skupina CEMA EMIR Task Force
13. Stručna radna skupina CEMA AIFMD Task Force
14. Tehnički odbor za agencije za kreditni rejting (engl. CRA Technical Committee – CRATC)
15. Stručna radna skupina za inicijalne ponude povezane s kriptovalutama i virtualne valute (engl. /CO / Virtual Currencies Task Force – FISC ICO/VC)
16. Stručna skupina za robne izvedenice (engl. Commodity Derivatives Task Force – CDTF)
17. Podskupina za računovodstvo financijskih institucija (engl. Subgroup on accounting by financial institutions – EECS)
18. Skupina za IT upravljanje (engl. IT Governance and Management Group – ITMG)
19. Radna skupina za korporativno upravljanje (engl. Corporate Governance Working Group – CFSC-CG-WG)
20. Radna skupina za ESEF (engl. European Single Electronic Format Working Group – CRSC-ESEF-WG)
21. Mreža prevoditelja (engl. Translation Network – TN)
22. Mreža pravnika (engl. Legal Network – LN)
23. Mreža za koordinaciju nadzora (engl. Supervision Coordination Network – SCN)
24. Mreža za ponude za preuzimanja (engl. Takeover Bids Network – TBN)

EIOPA

Hanfa je tijekom 2018. sudjelovala u sljedećim odborima i mrežama EIOPA-e:

1. Odbor za IT i podatke (engl. IT and Data Committee)
2. Odbor za zaštitu potrošača i financijske inovacije (engl. Committee on Consumer Protection and Financial Innovation)

3. Mreža jezičnih redaktora (engl. Network of Quality Checks for Translation)
4. Mreža stručnjaka za kvantitativne zahtjeve (engl. Expert Network – Quantitative Requirement – ENW1)
5. Mreža stručnjaka za stručnjaka za upravljanje rizicima (engl. Expert Network – Risk Management – ENW2)
6. Mreža stručnjaka za informacije (engl. Expert Network – Information – ENW3)
7. Mreža stručnjaka za unutarnje modele (engl. Expert Network – Internal Models – ENW4)
8. Mreža stručnjaka za financijsku stabilnost (engl. Expert Network – Financial Stability – ENW5)
9. Mreža stručnjaka za računovodstvo i reviziju (engl. Expert Network – Accounting and Auditing – ENW6)
10. Mreža stručnjaka za mirovine (engl. Expert Network – Pensions – ENW7)
11. Mreža za međunarodne odnose (engl. International relationship Network – IRN).

ESRB

Hanfa je tijekom 2018. sudjelovala u sljedećim odborima ESRB-a:

1. Opći odbor (engl. General Board)
2. Savjetodavni tehnički odbor (engl. Advisory Technical Committee)

IAIS

Hanfa je tijekom 2018. sudjelovala u sljedećem odboru IAIS-a:

1. Izvršni odbor (engl. Executive Committee)

IOSCO

Hanfa je tijekom 2018. sudjelovala u sljedećim odborima i skupinama IOSCO-a:

1. Odbor predsjednika (engl. Presidents Committee)
2. Odbor za tržišta u nastajanju (engl. Growth and Emerging Markets Committee)
3. Europski regionalni odbor (engl. European Regional Committee)
4. Skupina za praćenje provedbe Multilateralnog memoranduma o razumijevanju (engl. MMoU Monitoring Group)

Dodatak 3: Financijska izvješća Hanfe

Bilanca Hanfe na dan 31.12.2018. (u kn)

Račun iz rač. plana	Opis	AOP	Stanje 1. siječnja	Stanje 31. prosinca	Index (5/4)
1	2	3	4	5	6
IMOVINA					
	IMOVINA (AOP 002+074)	001	31.795.220	33.389.536	105,0
0	Nefinancijska imovina (AOP 003+018+047+051+055+064)	002	6.546.320	9.796.455	149,6
01	Neproizvedena dugotrajna imovina (AOP 004+008-017)	003	264.075	1.449.570	548,9
011	Materijalna imovina – prirodna bogatstva (AOP 005 do 007)	004	0	0	-
0111	Zemljište	005	0	0	-
0112	Rudna bogatstva	006	0	0	-
0113	Ostala prirodna materijalna imovina	007	0	0	-
012	Nematerijalna imovina (AOP 009 do 016)	008	1.945.529	3.316.736	170,5
0121	Patenti	009	0	0	-
0122	Koncesije	010	0	0	-
0123	Licence	011	1.723.221	2.227.756	129,3
0124	Ostala prava	012	164.241	1.088.980	663,0
0125	Goodwill	013	0	0	-
0126	Osnivački izdaci	014	0	0	-
0127	Izdaci za razvoj	015	0	0	-
0128	Ostala nematerijalna imovina	016	58.067	0	0,0
019	Ispravak vrijednosti neproizvedene dugotrajne imovine	017	1.681.454	1.867.166	111,0
02	Proizvedena dugotrajna imovina (AOP 019+023+031+034+039+042-046)	018	6.256.161	7.444.205	119,0
021	Građevinski objekti (AOP 020 do 022)	019	3.564.810	3.564.810	100,0
0211	Stambeni objekti	020	0	0	-
0212	Poslovni objekti	021	3.450.670	3.450.670	100,0
0213	Ostali građevinski objekti	022	114.140	114.140	100,0
022	Postrojenja i oprema (AOP 024 do 030)	023	7.055.406	8.546.366	121,1
0221	Uredska oprema i namještaj	024	6.128.141	7.603.805	124,1
0222	Komunikacijska oprema	025	64.427	228.188	354,2
0223	Oprema za održavanje i zaštitu	026	734.910	576.963	78,5
0224	Medicinska i laboratorijska oprema	027	0	0	-
0225	Instrumenti, uređaji i strojevi	028	30.123	30.123	100,0
0226	Sportska i glazbena oprema	029	0	0	-
0227	Uređaji, strojevi i oprema za ostale namjene	030	97.805	107.287	109,7
023	Prijevozna sredstva (AOP 032+033)	031	893.764	1.054.324	118,0
0231	Prijevozna sredstva u cestovnom prometu	032	893.764	1.054.324	118,0
0232	Ostala prijevozna sredstva	033	0	0	-
024	Knjige, umjetnička djela i ostale izložbene vrijednosti (AOP 035 do 038)	034	167.044	158.301	94,8
0241	Knjige u knjižnicama	035	0	0	-
0242	Umjetnička djela (izložena u galerijama, muzejima i slično)	036	167.044	158.301	94,8

Račun iz rač. plana	Opis	AOP	Stanje 1. siječnja	Stanje 31. prosinca	Index (5/4)
1	2	3	4	5	6
0243	Muzejski izlošci i predmeti prirodnih rijetkosti	037	0	0	-
0244	Ostale nespomenute izložbene vrijednosti	038	0	0	-
025	Višegodišnji nasadi i osnovno stado (AOP 040+041)	039	0	0	-
0251	Višegodišnji nasadi	040	0	0	-
0252	Osnovno stado	041	0	0	-
026	Nematerijalna proizvedena imovina (AOP 043 do 045)	042	3.608.429	4.234.616	117,4
0261	Ulaganja u računalne programe	043	3.608.429	4.234.616	117,4
0262	Umjetnička, literarna i znanstvena djela	044	0	0	-
0263	Ostala nematerijalna proizvedena imovina	045	0	0	-
029	Ispravak vrijednosti proizvedene dugotrajne imovine	046	9.033.292	10.114.212	112,0
03	Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti (AOP 048)	047	0	0	-
031	Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti (AOP 049+050)	048	0	0	-
0311	Plemeniti metali i drago kamenje	049	0	0	-
0312	Pohranjene knjige, umjetnička djela i slične vrijednosti	050	0	0	-
04	Sitni inventar (AOP 052+053-054)	051	0	0	-
041	Zalihe sitnog inventara	052	0	0	-
042	Sitni inventar u uporabi	053	309.896	245.948	79,4
049	Ispravak vrijednosti sitnog inventara	054	309.896	245.948	79,4
05	Nefinancijska imovina u pripremi (AOP 056 do 059+062+063)	055	0	876.399	-
051	Građevinski objekti u pripremi	056	0	0	-
052	Postrojenja i oprema u pripremi	057	0	876.399	-
053	Prijevozna sredstva u pripremi	058	0	0	-
054	Višegodišnji nasadi i osnovno stado u pripremi (AOP 060+061)	059	0	0	-
0541	Višegodišnji nasadi u pripremi	060	0	0	-
0542	Osnovno stado u pripremi	061	0	0	-
055	Ostala nematerijalna proizvedena imovina u pripremi	062	0	0	-
056	Ostala nefinancijska imovina u pripremi	063	0	0	-
06	Proizvedena kratkotrajna imovina (AOP 065+070+073)	064	26.084	26.281	100,8
061	Zalihe za obavljanje djelatnosti (AOP 066 do 069)	065	26.084	26.281	100,8
0611	Zalihe za preraspodjelu drugima	066	0	0	-
0612	Zalihe materijala za redovne potrebe	067	26.084	26.281	100,8
0613	Zalihe rezervnih dijelova	068	0	0	-
0614	Zalihe materijala za posebne potrebe	069	0	0	-
062	Proizvodnja i proizvodi (AOP 071+072)	070	0	0	-
0621	Proizvodnja u tijeku	071	0	0	-
0622	Gotovi proizvodi	072	0	0	-
063	Roba za daljnju prodaju	073	0	0	-
1	Financijska imovina (AOP 075+083+100+105+125+133+142)	074	25.248.900	23.593.081	93,4
11	Novac u banci i blagajni (AOP 076+080+081+082)	075	7.501.766	21.961.299	292,7
111	Novac u banci (AOP 077 do 079)	076	7.499.316	21.951.970	292,7
1111	Novac na računu kod tuzemnih poslovnih banaka	077	7.499.316	21.951.970	292,7

Račun iz rač. plana	Opis	AOP	Stanje 1. siječnja	Stanje 31. prosinca	Index (5/4)
1	2	3	4	5	6
1112	Novac na računu kod inozemnih poslovnih banaka	078	0	0	-
1113	Prijelazni račun	079	0	0	-
112	Izdvojena novčana sredstva	080	0	0	-
113	Novac u blagajni	081	2.450	9.329	380,8
114	Vrijednosnice u blagajni	082	0	0	-
12	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od radnika te za više plaćene poreze i ostalo (AOP 084+087+088+089+095)	083	17.097.724	669.687	3,9
121	Depoziti u bankama i ostalim financijskim institucijama (AOP 085+086)	084	17.000.000	0	0,0
1211	Depoziti u tuzemnim bankama i ostalim financijskim institucijama	085	17.000.000	0	0,0
1212	Depoziti u inozemnim bankama i ostalim financijskim institucijama	086	0	0	-
122	Jamčevni polozi	087	0	603.502	-
123	Potraživanja od radnika	088	2.074	12.692	612,0
124	Potraživanja za više plaćene poreze i doprinose (AOP 090 do 094)	089	0	0	-
1241	Potraživanje za više plaćene poreze	090	0	0	-
1242	Potraživanja za porez na dodanu vrijednost kod obveznika	091	0	0	-
1243	Potraživanja za više plaćene carine i carinske pristojbe	092	0	0	-
1244	Potraživanja za više plaćene ostale poreze	093	0	0	-
1245	Potraživanja za više plaćene doprinose	094	0	0	-
129	Ostala potraživanja (AOP 096 do 099)	095	95.650	53.493	55,9
1291	Potraživanja za naknade koje se refundiraju	096	7.305	18.514	253,4
1292	Potraživanja za naknade štete	097	0	0	-
1293	Potraživanja za predujmove	098	24.238	10.378	42,8
1294	Ostala nespomenuta potraživanja	099	64.107	24.601	38,4
13	Zajmovi (AOP 101+102+103-104)	100	0	0	-
131	Zajmovi građanima i kućanstvima	101	0	0	-
132	Zajmovi pravnim osobama koji obavljaju poduzetničku djelatnost	102	0	0	-
133	Zajmovi ostalim subjektima	103	0	0	-
139	Ispravak vrijednosti danih zajmova	104	0	0	-
14	Vrijednosni papiri (AOP 106+109+112+115+118+121-124)	105	0	0	-
141	Čekovi (AOP 107+108)	106	0	0	-
1411	Čekovi-tuzemni	107	0	0	-
1412	Čekovi-inozemni	108	0	0	-
142	Komercijalni i blagajnički zapisi (AOP 110+111)	109	0	0	-
1421	Komercijalni i blagajnički zapisi – tuzemni	110	0	0	-
1422	Komercijalni i blagajnički zapisi – inozemni	111	0	0	-
143	Mjenice (AOP 113+114)	112	0	0	-
1431	Mjenice – tuzemne	113	0	0	-
1432	Mjenice – inozemne	114	0	0	-

Račun iz rač. plana	Opis	AOP	Stanje 1. siječnja	Stanje 31. prosinca	Index (5/4)
1	2	3	4	5	6
144	Obveznice (AOP 116+117)	115	0	0	-
1441	Obveznice – tuzemne	116	0	0	-
1442	Obveznice – inozemne	117	0	0	-
145	Opcije i drugi financijski derivati (AOP 119+120)	118	0	0	-
1451	Opcije i drugi financijski derivati – tuzemni	119	0	0	-
1452	Opcije i drugi financijski derivati – inozemni	120	0	0	-
146	Ostali vrijednosni papiri (AOP 122+123)	121	0	0	-
1461	Ostali tuzemni vrijednosni papiri	122	0	0	-
1462	Ostali inozemni vrijednosni papiri	123	0	0	-
149	Ispravak vrijednosti vrijednosnih papira	124	0	0	-
15	Dionice i udjeli u glavnici (AOP 126+129-132)	125	0	0	-
151	Dionice i udjeli u glavnici banaka i ostalih financijskih institucija (AOP 127+128)	126	0	0	-
1511	Dionice i udjeli u glavnici tuzemnih banaka i ostalih financijskih institucija	127	0	0	-
1512	Dionice i udjeli u glavnici inozemnih banaka i ostalih financijskih institucija	128	0	0	-
152	Dionice i udjeli u glavnici trgovačkih društava (AOP 130+131)	129	0	0	-
1521	Dionice i udjeli u glavnici tuzemnih trgovačkih društava	130	0	0	-
1522	Dionice i udjeli u glavnici inozemnih trgovačkih društava	131	0	0	-
159	Ispravak vrijednosti dionica i udjela u glavnici	132	0	0	-
16	Potraživanja za prihode (AOP 134 do 137+140-141)	133	93.290	0	0,0
161	Potraživanja od kupaca	134	0	0	-
162	Potraživanja za članarine i članske doprinose	135	0	0	-
163	Potraživanja za prihode po posebnim propisima	136	0	0	-
164	Potraživanja za prihode od imovine (AOP 138+139)	137	93.290	0	0,0
1641	Potraživanja za prihode od financijske imovine	138	93.290	0	0,0
1642	Potraživanja za prihode od nefinancijske imovine	139	0	0	-
165	Ostala nespomenuta potraživanja	140	0	0	-
169	Ispravak vrijednosti potraživanja	141	0	0	-
19	Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda (AOP 143+144)	142	556.120	962.095	173,0
191	Rashodi budućih razdoblja	143	554.718	959.995	173,1
192	Nedospjela naplata prihoda	144	1.402	2.100	149,8
OBVEZE I VLASTITI IZVORI					
	OBVEZE I VLASTITI IZVORI (AOP 146+195)	145	31.795.221	33.389.536	105,0
2	Obveze (AOP 147+174+182+190)	146	6.153.389	8.701.699	141,4
24	Obveze za rashode (AOP 148+156+164+168+169+170)	147	5.097.942	7.635.735	149,8
241	Obveze za radnike (AOP 149 do 155)	148	4.005.475	4.966.477	124,0
2411	Obveze za plaće – neto	149	1.341.165	1.536.763	114,6
2412	Obveze za naknade plaća – neto	150	185.259	192.785	104,1
2413	Obveze za plaće u naravi – neto	151	0	0	-
2414	Obveze za porez i prirez na dohodak iz plaća	152	300.630	351.009	116,8
2415	Obveze za doprinose iz plaća	153	456.077	527.657	115,7

Račun iz rač. plana	Opis	AOP	Stanje 1. siječnja	Stanje 31. prosinca	Index (5/4)
1	2	3	4	5	6
2416	Obveze za doprinose na plaće	154	363.884	415.122	114,1
2417	Ostale obveze za radnike	155	1.358.460	1.943.141	143,0
242	Obveze za materijalne rashode (AOP 157 do 163)	156	1.026.413	2.580.558	251,4
2421	Naknade troškova radnicima	157	60.291	73.197	121,4
2422	Naknade članovima u predstavničkim i izvršnim tijelima, povjerenstavima i slično	158	0	0	-
2423	Naknade volonterima	159	0	0	-
2424	Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa	160	0	0	-
2425	Obveze prema dobavljačima u zemlji	161	772.486	2.010.292	260,2
2426	Obveze prema dobavljačima u inozemstvu	162	193.636	497.069	256,7
2429	Ostale obveze za financiranje rashoda poslovanja	163	0	0	-
244	Obveze za financijske rashode (AOP 165 do 167)	164	6.909	0	0,0
2441	Obveze za kamate za izdane vrijednosne papire	165	0	0	-
2442	Obveze za kamate za primljene kredite i zajmove	166	0	0	-
2443	Obveze za ostale financijske rashode	167	6.909	0	0,0
245	Obveze za prikupljena sredstva pomoći	168	0	0	-
246	Obveze za kazne, penale i naknade šteta	169	11.245	0	0,0
249	Ostale obveze (AOP 171 do 173)	170	47.900	88.700	185,2
2491	Obveze za poreze	171	0	0	-
2492	Obveze za porez na dodanu vrijednost	172	4.716	9.069	192,3
2493	Obveze za predujmove, depozite, primljene jamčevine i ostale nespomenute obveze	173	43.184	79.631	184,4
25	Obveze za vrijednosne papire (AOP 175+178-181)	174	0	0	-
251	Obveze za čekove (AOP 176+177)	175	0	0	-
2511	Obveze za čekove – tuzemne	176	0	0	-
2512	Obveze za čekove – inozemne	177	0	0	-
252	Obveze za mjenice (AOP 179+180)	178	0	0	-
2521	Obveze za mjenice – tuzemne	179	0	0	-
2522	Obveze za mjenice – inozemne	180	0	0	-
259	Ispravak vrijednosti obveza za vrijednosne papire	181	0	0	-
26	Obveze za kredite i zajmove (AOP 183+186-189)	182	0	0	-
261	Obveze za kredite banaka i ostalih kreditora (AOP 184+185)	183	0	0	-
2611	Obveze za kredite u zemlji	184	0	0	-
2612	Obveze za kredite iz inozemstva	185	0	0	-
262	Obveze za robne i ostale zajmove (AOP 187+188)	186	0	0	-
2621	Obveze za zajmove u zemlji	187	0	0	-
2622	Obveze za zajmove iz inozemstva	188	0	0	-
269	Ispravak vrijednosti obveza za kredite i zajmove	189	0	0	-
29	Odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja (AOP 191+192)	190	1.055.447	1.065.964	101,0
291	Odgođeno plaćanje rashoda	191	139.355	202.962	145,6
292	Naplaćeni prihodi budućih razdoblja (AOP 193+194)	192	916.092	863.002	94,2
2921	Unaprijed plaćeni prihodi	193	84.810	327.070	385,7
2922	Odgođeno priznavanje prihoda	194	831.282	535.932	64,5

Račun iz rač. plana	Opis	AOP	Stanje 1. siječnja	Stanje 31. prosinca	Index (5/4)
1	2	3	4	5	6
5	Vlastiti izvori (AOP 196+199-200)	195	25.641.832	24.687.837	96,3
51	Vlastiti izvori (AOP 197+198)	196	2.415.199	2.366.359	98,0
511	Vlastiti izvori	197	2.415.199	2.366.359	98,0
512	Revalorizacijska rezerva	198	0	0	-
5221	Višak prihoda	199	23.226.633	22.321.478	96,1
5222	Manjak prihoda	200	0	0	-
IZVANBILANČNI ZAPISI					
61	Izvanbilančni zapisi – aktiva	201	0	0	-
62	Izvanbilančni zapisi – pasiva	202	0	0	-

Izveštaj o prihodima i rashodima Hanfe za razdoblje od 01.01. do 31.12.2018. (u kn)

Račun iz rač. plana	Opis	AOP	Ostvareno prethodne godine	Ostvareno u izvještajnom razdoblju	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6
PRIHODI					
3	PRIHODI (AOP 002+005+008+011+024+040+049)	001	53.788.508	63.584.762	118,2
31	Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga (AOP 003+004)	002	0	0	-
3111	Prihodi od prodaje roba	003	0	0	-
3112	Prihodi od pružanja usluga	004	0	0	-
32	Prihodi od članarina i članskih doprinosa (AOP 006+007)	005	0	0	-
3211	Članarine	006	0	0	-
3212	Članski doprinosi	007	0	0	-
33	Prihodi po posebnim propisima (AOP 009+010)	008	52.824.301	62.760.430	118,8
3311	Prihodi po posebnim propisima iz proračuna	009	0	0	-
3312	Prihodi po posebnim propisima iz ostalih izvora	010	52.824.301	62.760.430	118,8
34	Prihodi od imovine (AOP 012+021)	011	186.899	60.870	32,6
341	Prihodi od financijske imovine (AOP 013 do 020)	012	186.899	60.870	32,6
3411	Prihodi od kamata za dane zajmove	013	0	0	-
3412	Prihodi od kamata po vrijednosnim papirima	014	0	0	-
3413	Kamate na oročena sredstva i depozite po viđenju	015	166.968	54.703	32,8
3414	Prihodi od zatezних kamata	016	0	1.504	-
3415	Prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	017	19.931	4.663	23,4
3416	Prihodi od dividendi	018	0	0	-
3417	Prihodi od dobiti trgovačkih društava, banaka i ostalih financijskih institucija po posebnim propisima	019	0	0	-
3418	Ostali prihodi od financijske imovine	020	0	0	-
342	Prihodi od nefinancijske imovine (AOP 022+023)	021	0	0	-
3421	Prihodi od zakupa i iznajmljivanja imovine	022	0	0	-
3422	Ostali prihodi od nefinancijske imovine	023	0	0	-

Račun iz rač. plana	Opis	AOP	Ostvareno prethodne godine	Ostvareno u izvještajnom razdoblju	Indeks [5/4]
1	2	3	4	5	6
35	Prihodi od donacija (AOP 025+030+033+036+037)	024	255.725	255.725	100,0
351	Prihodi od donacija iz proračuna (AOP 026 do 029)	025	255.725	255.725	100,0
3511	Prihodi od donacija iz državnog proračuna	026	255.725	255.725	100,0
3512	Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	027	0	0	-
3513	Prihodi od donacija iz državnog proračuna za EU projekte	028	0	0	-
3514	Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za EU projekte	029	0	0	-
352	Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija (AOP 031+032)	030	0	0	-
3521	Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	031	0	0	-
3522	Prihodi od institucija i tijela EU	032	0	0	-
353	Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba (AOP 034+035)	033	0	0	-
3531	Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba	034	0	0	-
3532	Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba za EU projekte	035	0	0	-
354	Prihodi od građana i kućanstava	036	0	0	-
355	Ostali prihodi od donacija (AOP 038+039)	037	0	0	-
3551	Ostali prihodi od donacija	038	0	0	-
3552	Ostali prihodi od donacija za EU projekte	039	0	0	-
36	Ostali prihodi (AOP 041+044+045)	040	521.583	507.737	97,3
361	Prihodi od naknade štete i refundacija (AOP 042+043)	041	325.583	397.922	122,2
3611	Prihodi od naknade šteta	042	0	10.727	-
3612	Prihod od refundacija	043	325.583	387.195	118,9
362	Prihodi od prodaje dugotrajne imovine	044	62.500	0	0,0
363	Ostali nespomenuti prihodi (AOP 046 do 048)	045	133.500	109.815	82,3
3631	Otpis obveza	046	22.666	0	0,0
3632	Naplaćena otpisana potraživanja	047	0	0	-
3633	Ostali nespomenuti prihodi	048	110.834	109.815	99,1
37	Prihodi od povezanih neprofitnih organizacija (AOP 050 do 053)	049	0	0	-
3711	Tekući prihodi od povezanih neprofitnih organizacija	050	0	0	-
3712	Kapitalni prihodi od povezanih neprofitnih organizacija	051	0	0	-
3713	Tekući prihodi od povezanih neprofitnih organizacija za EU projekte	052	0	0	-
3714	Kapitalni prihodi od povezanih neprofitnih organizacija za EU projekte	053	0	0	-
RASHODI					
4	RASHODI (AOP 055+067+108+109+120+128+139)	054	47.958.557	58.659.966	122,3
41	Rashodi za radnike (AOP 056+061+062)	055	31.225.602	37.741.886	120,9
411	Plaće (AOP 057 do 060)	056	25.217.509	27.981.215	111,0
4111	Plaće za redovan rad	057	25.130.241	27.797.163	110,6

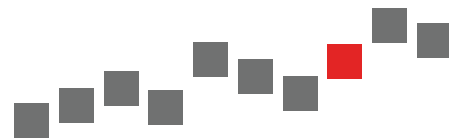
Račun iz rač. plana	Opis	AOP	Ostvareno prethodne godine	Ostvareno u izvještajnom razdoblju	Indeks [5/4]
1	2	3	4	5	6
4112	Plaće u naravi	058	87.268	184.052	210,9
4113	Plaće za prekovremeni rad	059	0	0	-
4114	Plaće za posebne uvjete rada	060	0	0	-
412	Ostali rashodi za radnike	061	1.927.393	5.258.781	272,8
413	Doprinosi na plaće (AOP 063 do 066)	062	4.080.700	4.501.890	110,3
4131	Doprinosi za zdravstveno osiguranje	063	3.677.375	4.057.473	110,3
4132	Doprinosi za zapošljavanje	064	403.325	444.417	110,2
4133	Doprinosi za mirovinsko osiguranje koje plaća poslodavac	065	0	0	-
4134	Posebni doprinos za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom	066	0	0	-
42	Materijalni rashodi (AOP 068+072+077+082+087+097+102)	067	14.838.431	18.249.908	123,0
421	Naknade troškova radnicima (AOP 069 do 071)	068	2.120.852	2.422.351	114,2
4211	Službena putovanja	069	658.719	973.371	147,8
4212	Naknade za prijevoz, za rad na terenu i odvojeni život	070	714.660	804.712	112,6
4213	Stručno usavršavanje radnika	071	747.473	644.268	86,2
422	Naknade članovima u predstavničkim i izvršnim tijelima, povjerenstvima i slično (AOP 073 do 076)	072	0	73.087	-
4221	Naknade za obavljanje aktivnosti	073	0	73.087	-
4222	Naknade troškova službenih putovanja	074	0	0	-
4223	Naknade ostalih troškova	075	0	0	-
4224	Ostale naknade	076	0	0	-
423	Naknade volonterima (AOP 078 do 081)	077	0	0	-
4231	Naknade za obavljanje djelatnosti	078	0	0	-
4232	Naknade troškova službenih putovanja	079	0	0	-
4233	Naknade ostalih troškova	080	0	0	-
4234	Ostale naknade	081	0	0	-
424	Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa (AOP 083 do 086)	082	0	10.642	-
4241	Naknade za obavljanje aktivnosti	083	0	0	-
4242	Naknade troškova službenih putovanja	084	0	10.642	-
4243	Naknade ostalih troškova	085	0	0	-
4244	Ostale naknade	086	0	0	-
425	Rashodi za usluge (AOP 088 do 096)	087	6.768.432	8.829.347	130,4
4251	Usluge telefona, pošte i prijevoza	088	196.770	513.723	261,1
4252	Usluge tekućeg i investicijskog održavanja	089	1.569.802	2.344.762	149,4
4253	Usluge promidžbe i informiranja	090	54.000	85.563	158,5
4254	Komunalne usluge	091	604.856	785.362	129,8
4255	Zakupnine i najamnine	092	2.105.638	2.349.333	111,6
4256	Zdravstvene i veterinarske usluge	093	124.550	17.810	14,3
4257	Intelektualne i osobne usluge	094	744.220	1.079.293	145,0
4258	Računalne usluge	095	206.875	417.218	201,7
4259	Ostale usluge	096	1.161.721	1.236.283	106,4

Račun iz rač. plana	Opis	AOP	Ostvareno prethodne godine	Ostvareno u izvještajnom razdoblju	Indeks [5/4]
1	2	3	4	5	6
426	Rashodi za materijal i energiju (AOP 098 do 101)	097	729.508	1.030.943	141,3
4261	Uredski materijal i ostali materijalni rashodi	098	322.963	445.839	138,0
4262	Materijal i sirovine	099	0	0	-
4263	Energija	100	377.584	462.300	122,4
4264	Sitan inventar i auto gume	101	28.961	122.804	424,0
429	Ostali nespomenuti materijalni rashodi (AOP 103 do 107)	102	5.219.639	5.883.538	112,7
4291	Premije osiguranja	103	59.445	57.433	96,6
4292	Reprezentacija	104	95.685	285.655	298,5
4293	Članarine	105	5.064.359	5.540.370	109,4
4294	Kotizacije	106	0	0	-
4295	Ostali nespomenuti materijalni rashodi	107	150	80	53,3
43	Rashodi amortizacije	108	1.762.378	2.105.985	119,5
44	Financijski rashodi (AOP 110+111+115)	109	58.871	100.002	169,9
441	Kamate za izdane vrijednosne papire	110	0	0	-
442	Kamate za primljene kredite i zajmove (AOP 112 do 114)	111	0	0	-
4421	Kamate za primljene kredite banaka i ostalih kreditora	112	0	0	-
4422	Kamate za primljene robne i ostale zajmove	113	0	0	-
4423	Kamate za odobrene, a nerealizirane kredite i zajmove	114	0	0	-
443	Ostali financijski rashodi (AOP 116 do 119)	115	58.871	100.002	169,9
4431	Bankarske usluge i usluge platnog prometa	116	42.201	55.067	130,5
4432	Negativne tečajne razlike i valutna klauzula	117	16.670	43.471	260,8
4433	Zatezne kamate	118	0	12	-
4434	Ostali nespomenuti financijski rashodi	119	0	1.452	-
45	Donacije (AOP 121+125)	120	0	0	-
451	Tekuće donacije (AOP 122 do 124)	121	0	0	-
4511	Tekuće donacije	122	0	0	-
4512	Stipendije	123	0	0	-
4513	Tekuće donacije iz EU sredstava	124	0	0	-
452	Kapitalne donacije (AOP 126+127)	125	0	0	-
4521	Kapitalne donacije	126	0	0	-
4522	Kapitalne donacije iz EU sredstava	127	0	0	-
46	Ostali rashodi (AOP 129+134)	128	73.275	462.185	630,8
461	Kazne, penali i naknade štete (AOP 130 do 133)	129	11.245	0	0,0
4611	Naknade šteta pravnim i fizičkim osobama	130	0	0	-
4612	Penali, ležarine i drugo	131	0	0	-
4613	Naknade šteta radnicima	132	11.245	0	0,0
4614	Ugovorene kazne i ostale naknade šteta	133	0	0	-
462	Ostali nespomenuti rashodi (AOP 135 do 138)	134	62.030	462.185	745,1
4621	Neotpisana vrijednost i drugi rashodi otuđene i rashodovane dugotrajne imovine	135	137	10.657	7.778,8

Račun iz rač. plana	Opis	AOP	Ostvareno prethodne godine	Ostvareno u izvještajnom razdoblju	Indeks [5/4]
1	2	3	4	5	6
4622	Otpisana potraživanja	136	0	0	-
4623	Rashodi za ostala porezna davanja	137	3.379	3.316	98,1
4624	Ostali nespomenuti rashodi	138	58.514	448.212	766,0
47	Rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija (AOP 140 do 143)	139	0	0	-
4711	Tekući rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija	140	0	0	-
4712	Kapitalni rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija	141	0	0	-
4713	Tekući rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija za EU projekte	142	0	0	-
4714	Kapitalni rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija za EU projekte	143	0	0	-
	Stanje zaliha proizvodnje i gotovih proizvoda na početku razdoblja	144	0	0	-
	Stanje zaliha proizvodnje i gotovih proizvoda na kraju razdoblja	145	0	0	-
	Povećanje zaliha proizvodnje i gotovih proizvoda (AOP 145-144)	146	0	0	-
	Smanjenje zaliha proizvodnje i gotovih proizvoda (AOP 144-145)	147	0	0	-
	UKUPNI RASHODI (AOP 054-146 ili 054+147)	148	47.958.557	58.659.966	122,3
	VIŠAK PRIHODA (AOP 001-148)	149	5.829.951	4.924.796	84,5
	MANJAK PRIHODA (AOP 148-001)	150	0	0	-
5221	Višak prihoda – preneseni	151	17.396.682	17.396.682	100,0
5222	Manjak prihoda – preneseni	152	0	0	-
	Obveze poreza na dobit po obračunu	153	0	0	-
	Višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju (AOP 149+151-150-152-153)	154	23.226.633	22.321.478	96,1
	Manjak prihoda za pokriće u sljedećem razdoblju (AOP 150+152-149-151+153)	155	0	0	-
DODATNI PODACI					
11	Stanje novčanih sredstava na početku godine	156	8.328.146	7.501.765	90,1
11 – dugovno	Ukupni priljevi na novčane račune i blagajne	157	73.622.132	117.375.955	159,4
11 – potražno	Ukupni odljevi s novčanih računa i blagajni	158	74.448.513	102.916.422	138,2
11	Stanje novčanih sredstava na kraju razdoblja (AOP 156+157-158)	159	7.501.765	21.961.298	292,7
	Prosječan broj radnika na osnovi stanja krajem izvještajnog razdoblja (cijeli broj)	160	159	171	107,5
	Prosječan broj radnika na osnovi sati rada (cijeli broj)	161	146	153	104,8
	Broj volontera	162	0	0	-
	Broj sati volontiranja	163	0	0	-

VRIJEDNOST OSTVARENIH INVESTICIJA U NOVU DUGOTRAJNU IMOVINU		AOP	Ostvarena vrijednost		Indeks [5/4]
			u istom razdoblju prethodne godine	u izvještajnom razdoblju	
1	2	3	4	5	6
051	Građevinski objekti u pripremi	164	0	0	-
052	Postrojenja i oprema u pripremi	165	227.473	876.399	385,3
053	Prijevozna sredstva u pripremi	166	208.442	0	0,0
054	Višegodišnji nasadi i osnovno stado u pripremi	167	0	0	-
055	Ostala nematerijalna proizvedena imovina u pripremi	168	594.784	0	0,0
056	Ostala nefinancijska imovina u pripremi	169	28.961	0	0,0
Opis stavke		AOP	Stanje 1. siječnja	Stanje na kraju izvještajnog razdoblja	Indeks [5/4]
1	2	3	4	5	
	Stanje zaliha	170	26.084	26.281	100,8
	Kontrolni zbroj (AOP 160 do 170)	171	1.086.049	903.004	83,1

Popis tablica

12. Popis tablica

- Tablica 2.3.1. Imovine AIF-a po vrstama
- Tablica 5.1.1. Pregled odobrenja i suglasnosti za rad u dijelu tržišta kapitala
- Tablica 5.1.2. Prestanci odobrenja za rad u dijelu tržišta kapitala
- Tablica 5.1.3. Postupci licenciranja povezanih s poslovanjem društava za upravljanje investicijskim fondovima i investicijskih fondova
- Tablica 5.1.4. Postupci licenciranja povezani s poslovanjem mirovinskih društava i mirovinskih fondova
- Tablica 5.1.5. Pregled postupaka licenciranja u dijelu osiguranja
- Tablica 5.1.6. Pregled odobrenja za zastupanje i posredovanje u osiguranju
- Tablica 5.1.7. Prestanci važenja i ukidanja dozvola/suglasnosti za zastupanje i posredovanje u osiguranju
- Tablica 5.1.8. Pregled odobrenja i suglasnosti danih leasing društvima
- Tablica 5.1.9. Pregled postupaka licenciranja u dijelu faktoring društava
- Tablica 5.2.1. Rezultati ispitnih rokova
- Tablica 5.2.2. Rezultati ispitnih rokova
- Tablica 6.3.1. Broj predstavki zaprimljenih u 2016., 2017. i 2018. prema podnositelju
- Tablica 8.1.1. Pregled optužnih prijedloga podnesenih u 2018. po područjima nadzora
- Tablica 8.1.2. Pregled optužnih prijedloga podnesenih u razdoblju od 2006. do 2018.
- Tablica 9.4.1. Skraćena bilanca Hanfe na dan 31.12.2018. (u tis. kn)
- Tablica 9.4.2. Skraćeni račun prihoda i rashoda Hanfe za 2018. (u tis. kn)
- Tablica 9.4.1.1. Prihodi od naknada ostvareni u 2018. (u tis. kn)

Popis slika

13. Popis slika

- Slika 2.1.1. Ukupni promet i tržišna kapitalizacija
- Slika 2.1.2. Kretanje indeksa Zagrebačke burze
- Slika 2.2.1. Prihodi investicijskih društava po djelatnostima
- Slika 2.2.2. Adekvatnost kapitala investicijskih društava
- Slika 2.2.3. Vrijednost imovine kojom upravljaju pravne osobe ovlaštene za pružanje investicijske usluge upravljanja portfeljem
- Slika 2.3.1. Imovina UCITS fondova po vrstama
- Slika 2.3.2. Struktura imovine UCITS fondova
- Slika 2.3.3. Struktura imovine UCITS fondova prema domicilnosti
- Slika 2.4.1. Prinosi obveznih mirovinskih fondova
- Slika 2.5.1. Zaračunata bruto premija
- Slika 2.5.2. Medijan omjera solventnosti društava za osiguranje
- Slika 2.6.1. Kretanje aktive i broja leasing društava
- Slika 2.7.1. Kretanje aktive i broja faktoring društava
- Slika 6.3.1. Predstavke u 2018. prema područjima
- Slika 9.1.1. Organigram
- Slika 9.1.2. Struktura zaposlenih u odnosu na spol i dob
- Slika 9.1.3. Struktura zaposlenih po stručnoj spremi
- Slika 9.1.4. Struktura zaposlenika na rukovodećim radnim mjestima

Kratice

14. Kratice

AIF	– alternativni investicijski fond
BaFin	– Regulator financijskih usluga Njemačke (njem. Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht)
Bundesbank	– Središnja banka Njemačke
CCP	– središnja druga ugovorna strana (eng. central counterparty)
CCPFI	– Odbor za zaštitu potrošača i financijske inovacije (eng. Committee on Consumer Protection and Financial Innovation)
CEET	– srednja i istočna Europa i Zakavkazje (eng. Central and Eastern Europe and Transcaucasia)
CFD	– ugovor za razlike (eng. contract for difference)
CSD	– Središnji depozitorij vrijednosnih papira (eng. Central Securities Depository)
CSDR	– Uredba (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni direktiva 98/26/EZ i 2014/65/EU te Uredbe (EU) br. 236/2012, SL L 257
DNB	– Središnja banka Nizozemske (niz. De Nederlandsche Bank)
EBA	– Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (eng. European Banking Authority)
EBRD	– Europska banka za obnovu i razvoj (eng. European Bank for Reconstruction and Development)
EIOPA	– Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje (eng. European Insurance and Occupational Pensions Authority)
EMIR	– Uredba (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju, SL L 201
ESFS	– Europski sustav financijskog nadzora (eng. European system of financial supervision)
ESMA	– Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala (eng. European Securities and Markets Authority)
ESRB	– Europski odbor za sistemske rizike (eng. European Systemic Risk Board)
EU	– Europska unija
FISC	– Stalni odbor za financijske inovacije (eng. Financial Innovation Standing Committee)
FGS	– Fond za gospodarsku suradnju
Hanfa	– Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
HGK	– Hrvatska gospodarska komora
HN POOL	– Hrvatski POOL za osiguranje i reosiguranje nuklearnih rizika, GIU
HRK	– hrvatska kuna
HUO	– Hrvatski ured za osiguranje

IAIS	– Organizacija nadzornih tijela za osiguranje (eng. International Association of Insurance Supervisors)
IDD	– Direktiva (EU) 2016/97 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. siječnja 2016. o distribuciji osiguranja, SL L 26
IF	– investicijski fond
IIF	– Institut za međunarodne financije (eng. Institute of International Finance)
IOPS	– Međunarodna organizacija nadzornih tijela za mirovinske sustave (eng. International Organisation of Pension Supervisors)
IOSCO	– Međunarodna organizacija komisija za vrijednosne papire (eng. International Organization of Securities Commissions)
ISSA	– Međunarodno udruženje socijalnih osiguranja (eng. International Social Security Association)
ITN	– instrumenti tržišta novca
KIID	– dokument s ključnim informacijama za ulagatelje (eng. Key Investor Information Document)
LTG	– dugoročne garancije (eng. long-term guarantees)
MCR	– minimalni potrebni kapital (eng. minimum capital requirement)
MiFID II	– Direktiva 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištu financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU, SL L 173
MiFIR	– Uredba (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištima financijskih instrumenata i izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012, SL L 173
mil.	– milijun
MIRS	– Međuinstitucionalna radna skupina za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma
mIrd.	– milijarda
MOD	– mirovinsko osiguravajuće društvo
MTP	– multilateralna trgovinska platforma
NAV	– neto imovina (engl. net asset value)
NN	– Narodne novine
OECD	– Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (eng. Organisation for Economic Cooperation and Development)
ORSA	– Izvještaj o vlastitoj procjeni rizika i solventnosti (eng. Own Risk and Solvency Assessment)
REGOS	– Središnji registar osiguranika
ROL	– Registar objekata leasinga
RSR	– Redovno nadzorno izvješće (eng. regular supervisory report)
SFCR	– Izvješće o solventnosti i financijskom stanju (eng. Solvency and Financial Condition Report)
SKDD	– Središnje klirinško depozitarno društvo

SRSP	– Program potpore strukturnim reformama (eng. Structural Reform Support Programme)
SCR	– potrebni solventni kapital (eng. solvency capital requirement)
tis.	– tisuća
UAIF	– društvo za upravljanje alternativnim investicijskim fondom
UCITS	– otvoreni investicijski fond s javnom ponudom (eng. undertakings for collective investments in transferrable securities)
ZAIF	– Zakon o alternativnim investicijskim fondovima
ZDMF	– Zakon o dobrovoljnim mirovinskim fondovima
ZIDZOS	– Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju
ZMOD	– Zakon o mirovinskim osiguravajućim društvima
ZOIFJP	– Zakon o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom
ZOF	– Zakon o faktoringu
ZOMF	– Zakon o obveznim mirovinskim fondovima
ZOOP	– Zakon o obveznim osiguranjima u prometu
ZOPPI	– Zakon o pravu na pristup informacijama
ZOS	– Zakon o osiguranju
ZPDD	– Zakon o preuzimanju dioničkih društava
ZSE	– Zagrebačka burza (engl. Zagreb Stock Exchange)
ZTK	– Zakon o tržištu kapitala

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

KLASA: 040-04/18-02/02
URBROJ: 326-01-30-31-19-5
Zagreb, 4. srpnja 2019.

IZJAVA O FISKALNOJ ODGOVORNOSTI*
ZA 2018. GODINU

Ja, Vesna Kadić Komadina, Glavna tajnica Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga, na temelju popunjenog Upitnika o fiskalnoj odgovornosti, raspoloživih informacija, rezultata rada unutarnje i vanjske revizije te vlastite procjene, potvrđujem:

- zakonito, namjensko i svrhovito korištenje sredstava,
- učinkovito i djelotvorno funkcioniranje sustava financijskog upravljanja i kontrola u okviru proračunom odnosno financijskim planom utvrđenih sredstava.

Zagreb, 4. srpnja 2019.

GLAVNA TAJNICA

Vesna Kadić Komadina

---

* Obrazac Izjave o fiskalnoj odgovornosti, koja se daje ako nisu uočene slabosti i nepravilnosti.

PRILOG 2.b

Obveznik HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR FINANCIJSKIH USLUGA

**UPITNIK O FISKALNOJ ODGOVORNOSTI ZA TRGOVAČKA DRUŠTVA I DRUGE PRAVNE OSOBE UTVRDENE U
REGISTRU TRGOVAČKIH DRUŠTAVA I DRUGIH PRAVNIH OSOBA OBVEZNIKA DAVANJA IZJAVE O FISKALNOJ
ODGOVORNOSTI ZA 2018. GODINU**

Redni broj	Pitanje	Odgovor			Referenca ¹
		N/P	DA	NE ²	
IZVRŠAVANJE					
1.	Poduzete su sve potrebne mjere za potpunu naplatu prihoda iz poslovnih aktivnosti trgovačkog društva		X		na uzorku od 10% dospjelih nenaplaćenih potraživanja sa stanjem 31. prosinca dokazi o poduzetim radnjama za naplatu (preslike odnosno referencne odgovarajućih dopisa, opomena), a najviše 100
2.	Isplata sredstava temeljila se na vjerodostojnoj dokumentaciji		X		nasumično odabrano 1% svih isplata; a najviše 50

¹ Stupac Referenca se ne popunjava već su u njemu dane upute koja je vrsta dokaza podloga za davanje odgovora na pitanje

² Za svaki negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

³ Za svaki djelomično potvrđan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

3.	Pratilo se i kontroliralo namjensko isplaćivanje donacija i sponzorstava do krajnjeg korisnika te korištenje istih	X			uzorak od 5 % ukupnog broja svih transfera i minimalno 5 % ukupne vrijednosti svih transfera
4.	Prilikom isporuke opreme/izvođenja radova obavljene su sve potrebne provjere				provjera na uzorku 5% ukupnog broja svih nabava dugotrajne nefinancijske imovine i minimalno 5% ukupne vrijednosti svih nabava dugotrajne nefinancijske imovine
4.1.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni na način utvrđen ugovorom		X		priložiti odgovarajući dokaz
4.2.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni u skladu sa vremenskim rokovima iz ugovora		X		priložiti odgovarajući dokaz
4.3.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni u skladu sa zahtjevima količine i kvalitete iz ugovora		X		priložiti odgovarajući dokaz
4.4.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni na lokacijama koje su navedene u ugovoru		X		priložiti odgovarajući dokaz
4.5.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni prema opisu iz ugovora		X		priložiti odgovarajući dokaz
4.6.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni sukladno nacrtima, analizama, modelima, uzorcima iz ugovora		X		priložiti odgovarajući dokaz
4.7.	Oprema je instalirana i u upotrebi		X		priložiti odgovarajući dokaz
5.	Svi ugovori se čuvaju i arhiviraju sukladno propisima				Preslika odnosno referenca na akt o čuvanju gradiva

Napomena:

Sva pitanja u Upitniku moraju biti odgovorena upisivanjem oznake "X" u odgovarajući stupac. Ako pitanje nije primjenjivo na obveznika oznaka "X" stavlja se u stupac N/P.

Ako se u različitim pitanjima traži isti dokaz, potrebno ga je priložiti samo jednom.
U ćelije označene sivom bojom nije dozvoljeno upisivati odgovore.

Redni broj	Pitanje	Odgovor				Referenca
		N/P	DA	NE ⁴	DJELOMIČNO ⁵	
JAVNA NABAVA						
6.	U zaključenim ugovorima o nabavama velike vrijednosti ugovoreni su instrumenti za osiguranje urednog ispunjenja ugovornih obveza ili odredbe o ugovornoj kazni	X				dokazati na uzorku od 5% ugovora/objava/provedenih postupaka javne nabave
7.	Ugovori o javnoj nabavi zaključeni su u skladu s uvjetima određenim u dokumentaciji za nadmetanje i odabranom ponudom		X			preslike odnosno reference ugovora, navesti članak u kojem stoje odredbe o instrumentima urednog ispunjenja ugovornih obveza ili odredbe o ugovornoj kazni
8.	Za sve predmete javne nabave čija je procijenjena vrijednost jednaka ili veća od 200.000,00 kuna za nabavu robe i usluga, odnosno za nabavu radova jednaka ili veća od 500.000,00 kuna provedeni su postupci javne nabave sukladno odredbama Zakona o javnoj nabavi			X		preslike odnosno reference dokumentacije o provedenim postupcima i preslike odnosno reference ugovora
9.	Za provedene postupke javne nabave u Elektroničkom oglasniku javne nabave objavljene su odgovarajuće objave sukladno Zakonu o javnoj nabavi			X		oznake i datum objave
10.	Na internetskim stranicama (ili u službenim glasilu ili na oglasnoj ploči ili na drugi način) je dostupan popis gospodarskih subjekata s kojima je obveznik odnosno predstavnik naručitelja ili s njime povezane osobe u sukobu interesa u smislu propisa o javnoj nabavi			X		oznake i datum objave adresa internetske stranice ili broj i naziv službenog glasila ili druga oznaka mjesta gdje je popis objavljen

⁴ Za svaki negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

⁵ Za svaki djelomično potvrđen odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

11.	Donesen je plan nabave u skladu s propisima o javnoj nabavi	X		adresa internetskih stranicama gdje je objavljen plan nabave
12.	U pripremi i provedbi postupaka javne nabave najmanje jedan ovlašten predstavnik imao je važeći certifikat u području javne nabave u skladu s propisima o javnoj nabavi.	X		preslika odnosno referenca potvrda i internih odluka o imenovanju ovlaštenih predstavnika naručitelja
13.	U pripremi tehničke specifikacije sudjelovale su osobe različite od ovlaštenih predstavnika naručitelja koje ocjenjuju ponude	X		imena osoba koje su sudjelovale u pripremi tehničke dokumentacije i preslika odnosno referenca internih odluka o imenovanju ovlaštenih predstavnika naručitelja
14.	Ovlašteni predstavnici naručitelja koji daju prijedlog za odluku o odabiru bile su različite od osoba koje prate provedbu ugovora	X		preslika odnosno referenca internih odluka o imenovanju ovlaštenih predstavnika naručitelja i imena osoba koje prate provedbu ugovora
15.	Naručitelj vodi registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma koji sadrži podatke u skladu s propisima o javnoj nabavi	X		adresa internetskih stranicama gdje je objavljen registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma
16.	Sva dokumentacija o svakom postupku javne nabave čuva se najmanje četiri godine od završetka postupka javne nabave	X		preslika odnosno referenca ovitka predmeta
17.	Ugovori o nabavi javnih usluga iz Dodatka II. B sklopljeni su na temelju odredaba Zakona o javnoj nabavi	X		preslike odnosno reference dokumentacije o nabavi i sklopljenih ugovora
18.	Do 31. ožujka tijelu nadležnom za sustav javne nabave dostavljeno je izvješće o javnoj nabavi za prethodnu godinu koje sadrži podatke sukladno Zakonu o javnoj nabavi	X		preslika odnosno referenca izvješća

19.	Donesen je akt kojim su uređena pitanja nabave za nabavu robe i usluga odnosno za nabavu radova na koje se ne primjenjuje Zakon o javnoj nabavi	X			preslika odnosno referenca akta
-----	---	---	--	--	---------------------------------

Napomena:

Sva pitanja u Upitniku moraju biti odgovorena upisivanjem oznake "X" u odgovarajući stupac.

Ako pitanje nije primjenjivo na obveznika oznaka "X" stavlja se u stupac N/P.

Ako je provođenje postupaka javne nabave centralizirano, obveznik odgovara „NIJE PRIMJENJIVO – N/P”.

Ako se u različitim pitanjima traži isti dokaz, potrebno ga je priložiti samo jednom.

Redni broj	Pitanje	Odgovor			Referenca
		N/P	DA	NE ⁶	
RAČUNOVODSTVO					
20.	Prihodi i rashodi su evidentirani u glavnoj knjizi na temelju nastanka poslovnog događaja i u izvještajnom razdoblju na koje se odnose neovisno o naplati odnosno plaćanju.		X		uzorak 1% svih dokumenata temeljem kojih su evidentirani poslovni događaji (ulazni računi, obračuni i dr.) a najviše 100
21.	U potpisanim ugovorima s dobavljačima/pružateljima usluga/izvršiteljima radova detaljno je utvrđena vrsta robe/usluga/radova koji se nabavljaju		X		uzorak 5% svih ugovora i minimalno 5% ukupne vrijednosti svih ugovora
22.	Iz primke, otpremnice i drugog odgovarajućeg dokumenta potpisanog od skladištara ili druge osobe zadužene za zaprimanje robe i dobavljača vidljivo je da je prilikom preuzimanja robe utvrđena količina, stanje i kvaliteta zaprimljene robe		X		preslike odnosno reference dokumenata na uzorku 5% svih dokumenata, a najviše 100
23.	Postoji izvještaj o obavljenoj usluzi odnosno druga vrsta pisanog odobrenja ili dokumentacije kojom se potvrđuje izvršenje usluge		X		preslika odnosno reference izvještaja ili druge dokumentacije na uzorku 1% izvršenih usluga, a najviše 100
24.	O izvedenim radovima postoji privremena odnosno konačna obračunska situacija, koju odobrava osoba odnosno tijelo koje nadzire i odobrava radove		X		preslike odnosno reference odobrenih privremenih odnosno konačnih situacija na uzorku 5% svih ugovora

⁶ Za svaki negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

⁷ Za svaki djelomično potvrđan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

25.	Na zaprimljenim računima navedeni su svi elementi računa u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima		X		uzorak 1% svih računa, a najviše 100
26.	Računi sadrže detaljnu specifikaciju roba/usluga/radova koje odgovaraju opisu i specifikaciji roba/usluga/radova definiranih narudžbenicom odnosno ugovorom		X		uzorak 1% svih računa, a najviše 100
27.	Za svaki račun obavljena je matematička kontrola ispravnosti iznosa koji je zaračunan što je naznačeno na računu		X		uzorak 1% svih računa, a najviše 100
28.	Provjereno je postojanje potpisa, žiga ili druge oznake kojom se može potvrditi da je račun odobren za plaćanje		X		uzorak 1% svih računa, a najviše 100
29.	Povjerenstva za popis osnovala je odgovorna osoba za zastupanje. Odredila je datum obavljanja popisa, rokove obavljanja popisa i dostavljanje izvještaja s priloženim popisnim listama		X		preslika odnosno referenca odluke o provođenju popisa
30.	Povjerenstvo za popis obavilo je popis cjelokupne imovine i obveza, sastavilo izvještaj temeljem popisnih lista i predalo ga je odgovornoj osobi za zastupanje		X		preslika odnosno referenca izvještaja
31.	Uspostavljena je evidencija svih ugovora		X		preslika odnosno referenca dijela evidencije
32.	Vodi se analitička evidencija dugotrajne, nefinancijske imovine i usklađena je s glavnim knjigom		X		preslika odnosno referenca dijela evidencije

Napomena:

Sva pitanja u Upitniku moraju biti odgovorena upisivanjem oznake "X" u odgovarajući stupac.

Ako pitanje nije primjenjivo na obveznika oznaka "X" stavlja se u stupac N/P.

Ako se u različitim pitanjima traži isti dokaz, potrebno ga je priložiti samo jednom. U ćelije označene sivom bojom nije dozvoljeno upisivati odgovore.

Redni broj	Pitanje	Odgovor			Referenca
		N/P	DA	NE ⁸	
IZVJEŠTAVANJE					
33.	Kod predaje financijskih izvještaja poštivali su se rokovi i način predaje utvrđeni Zakonom o računovodstvu i na temelju njega donesenim propisima		X		preslike odnosno reference referentnih stranica financijskih izvještaja

Napomena:

Sva pitanja u Upitniku moraju biti odgovorena upisivanjem oznake "X" u odgovarajući stupac.

Ako pitanje nije primjenjivo na obveznika oznaka "X" stavlja se u stupac N/P.

Ako se u različitim pitanjima traži isti dokaz, potrebno ga je priložiti samo jednom.

⁸ Za negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR FINANCIJSKIH USLUGA

MIŠLJENJE UNUTARNJE REVIZIJE
O SUSTAVU UNUTARNJIH KONTROLA ZA PODRUČJA KOJA SU BILA REVIDIRANA
U 2018. GODINII. MIŠLJENJE O FUNKCIONIRANJU SUSTAVA UNUTARNJIH KONTROLA
ZA REVIDIRANA PODRUČJA

Poslovi planiranja i financijskog izvještavanja pregledani su kako bi se utvrdila sukladnost postupanja sa zakonskim i podzakonskim aktima te internim pisanim procedurama, zatim utvrdilo postojanje i adekvatnost unutarnjih kontrola svih faza računovodstvenih procesa, kao i utvrdila urednost i ažurnost vođenja propisanih evidencija i ostale dokumentacije vezane uz planiranje i financijsko izvještavanje. Pregledom navedenih procesa uočeno je da je sustav unutarnjih kontrola adekvatan i učinkovit iako su uočene manjkavosti koje ne utječu na smanjenje ukupne ocjene kontrolnih mehanizama unutar revidiranih procesa. Kako bi se unaprijedili revidirani poslovni procesi te utjecalo na sprječavanje nastanka rizika, dane su preporuke za otklanjanje uočenih manjkavosti u predmetnim poslovnim procesima u cilju dodane vrijednosti povećanju kvalitete poslovnih procesa i povećanju efikasnosti poslovanja. Revidirana organizacijska jedinica Hanfe dostavila je Uredu za unutarnju reviziju akcijski plan izvršenja preporuka. Sve prihvaćene preporuke provedene su tijekom 2018. godine čime su uspostavljeni adekvatni kontrolni mehanizmi.

II. BROJ PLANIRANIH I OBAVLJENIH REVIZIJA U 2018. GODINI

Ukupno planirane revizije	Ukupno obavljene revizije	Obrazloženje
5	5	-

III. PODACI O OBAVLJENIM REVIZIJAMA I PREPORUKAMA UNUTARNJE REVIZIJE U 2018. GODINI

Rb	Obavljena revizija	Datum konačnog revizijskog izvješća	Područje revidiranja	Izraženo mišljenje	Positivni nalazi	Utvrđene slabosti	Preporuke za unaprjeđenje	Preporuke provedene
1.	Revizija poslovnih procesa planiranja i financijskog izvještavanja	22. svibnja 2018.	Financije, računovodstvo	Pregledom revidiranog procesa uočeno je da je potrebno unaprijediti postojeće interne akte u smislu unaprjeđenja kontrolnih mehanizama poslovnog procesa planiranja i financijskog izvještavanja.	Pregledom revidiranog procesa uočeno je da su kontrolni mehanizmi adekvatni i učinkoviti vezano uz upravljanje poslovima planiranja i financijskog izvještavanja.	Pregledom procesa planiranja i financijskog izvještavanja uočeno je da je potrebno unaprijediti postojeće interne akte u smislu unaprjeđenja poslovanja kao i postizanja suglasnosti s podzakonskim računovodstvenim aktima.	Unaprijediti pisane procedure vezano uz kriterije preraspodjele rashoda i značajnost odstupanja planiranih prihoda i rashoda od ostvarenih, unaprijediti računovodstvene politike vezano uz evidentiranje potraživanja za naknade kao i politike postupanja s potraživanjima, vrste i rokove sastavljanja i predaje financijskih izvještaja koje je Hanfa sukladno zakonskim propisima dužna sastavljati.	DA

IV. PODACI O PREPORUKAMA UNUTARNJE REVIZIJE IZ RANIJIH RAZDOBLJA KOJE SU PROVEDENE U 2018. GODINI

Rb	Obavljena revizija	Datum konačnog revizijskog izvješća	Područje revidiranja	Provedene preporuke iz ranijih razdoblja
1.	-	-	-	-

V. PODACI O NEPROVEDENIM PREPORUKAMA UNUTARNJE REVIZIJE IZ RANIJIH RAZDOBLJA

Rb	Obavljena revizija	Datum konačnog revizijskog izvješća	Područje revidiranja	Preporuke kojima je istekao rok provedbe	Razlog neprovođenja preporuke	Poduzete mjere
1.	-	-	-	-	-	-

Zagreb, 24.05.2019.

